

คนไทยตามมาตรา ๒๓

แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

การขจัดปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติ
ของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย

โดย วัลลภ สีสุม

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คนไทยตามมาตรา ๒๓

แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

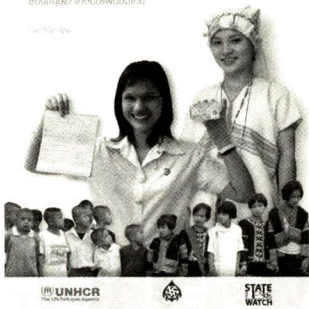
การขจัดปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติ
ของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย

คนไทยตามมาตรา ๒๓

แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๑

การขอวีซ่าและการขอวีซ่าของพลเมืองไทย
ที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ

๒๐๑๕-๒๐๑๖

Call No. : JF 801 ๖816 ๖555 C.1
Accession No : 5844
Dated : 27 2/ ๑ 56
Price : 300. -

คนไทยตามมาตรา ๒๓

แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๑

การจัดปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย

ผู้เขียน

วินัส สีสุข

บรรณาธิการ

ปิ่นแก้ว อุณหิ์, ดร. ไพศาลพานิชกุล

ภาคผนวก

วินัส สีสุข และสถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อเฝ้าระวังสถานะไร้รัฐ

ฝ่ายวิชาการ

สถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อเฝ้าระวังสถานะไร้รัฐ

(Stateless Watch for Research and Development Institute of Thailand-SWIT)

หมายเลขมาตรฐานประจำหนังสือ

คนไทยตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๑

ISBN 978-974-7241-44-0

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕

จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ
และชนพื้นเมือง สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับสถาบันวิจัย
และพัฒนาเพื่อเฝ้าระวังสถานะไร้รัฐ

จัดพิมพ์โดย

UNHCR

ออกแบบรูปเล่มและปกโดย

เอกลักษณ์ กังวาลไกรกาล, myjackindy@gmail.com

พิมพ์ที่

บริษัท แอดวานซ์ พรินต์ติ้ง เซอร์วิส จำกัด, โทร. ๐ ๒๓๑๓ ๕๕๘๘

คำนำ

งานเขียนเรื่อง “คนไทยตามมาตรา ๒๓ แห่ง พรบ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ การจัดการปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย” ของอาจารย์วินัส สีสูข จัดเป็นผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าจากการผสมผสานระหว่างความรู้ที่แตกฉานในด้วบทกฎหมาย กับความรู้ในประสบการณ์จริงของผู้เขียนที่เป็นข้าราชการทำงานคว่ำหวอดอยู่ในสถานการณ์การละเมิดสถานะบุคคลของกลุ่มคนไทยที่เข้าชายได้รับสัญชาติไทยตามหลักดินแดนตามมาตรา ๒๓ แห่ง พรบ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

สังคมซึ่งมีคุณูปการต่อสังคมไทยจึงเกิดขึ้นอย่างน้อย ๒ ประการ กล่าวคือ ประการแรก มีการปรับวัฒนธรรมของอำนาจสู่วัฒนธรรมแห่งองค์ความรู้ ตอกย้ำให้สังคมไทยตระหนักชัดว่า หลักนิติรัฐ การปกครองประชาชนโดยยึดหลักกฎหมาย สร้างความเป็นธรรมให้กับสังคมได้ มีพิกัดต้องคำนึงถึงความเป็นรัฐที่เคารพกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายเพื่อรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน สันติสุขจึงจะบังเกิดขึ้นกับประชาชน ประการที่สองงานเขียนชิ้นนี้ ทำให้คนไทยต้องปรับวิถีคิดที่ผิดในความเป็น “รัฐ-ชาติเดี่ยว” เนื่องจากจิตสำนึกและกระบวนการคิดของเราเกี่ยวกับรัฐในมิติวัฒนธรรม ได้ถูกวางรากฐานและจัดระบบวิถีคิดไว้เช่นนั้นมาตลอดระยะเวลาร่วมร้อยปี เมื่อวันเวลาเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ความจริงที่ปรากฏในปัจจุบันประจักษ์ชัดในสิทธิและสถานะบุคคลของคนไทยหลากหลายเชื้อชาติพันธุ์ ประเทศไทยในลักษณะพหุลักษณะทางสังคมเป็น “รัฐ – พหุชาติพันธุ์” ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติจีน, มอญ, มลายูมุสลิม, ลาว, ล้านนา, กะเหรี่ยง, ม้ง และอื่นๆ อีกมากมาย ล้วนแล้วแต่มีสิทธิความเป็นคน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่รัฐต้องให้ความคุ้มครองและปกป้อง ดังนั้น การแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลดังตัวอย่างกรณีศึกษาต่างๆ ที่บรรจุในงานเขียนชิ้นนี้ จึงนำมาซึ่งสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอีกมากมายที่จะพึงมีพึงได้ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิทางการศึกษา, สิทธิด้านการเดินทาง, สิทธิทางสุขภาพ, สิทธิในการประกอบอาชีพ เป็นต้น ทั้ง ๒ ประการนี้ ล้วนเป็นคุณูปการต่อสังคมไทยในปัจจุบันที่เต็มไปด้วยเสียงเรียกร้องความเป็นธรรม ประโยชน์ของประชาชนที่ควรได้รับจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ในฐานะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คงมิใช่แค่ชื่นชมในความรู้ความสามารถของอาจารย์วินัส สีสูขและคณะเพียงประการเดียว แต่ต้องมีความรับผิดชอบในการขยายต่อ ยอดองค์ความรู้ของงานเขียนนี้สู่ภาคสังคมให้รับรู้และร่วมสร้างสิทธิของตนเองในฐานะ “พลเมือง” ของประเทศ ในขณะเดียวกันบทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการตรวจสอบ ควบคุม กำกับประสานงานหน่วยงานรัฐ

เพื่อการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของผู้ด้อยโอกาสเหล่านั้นให้บังเกิดเป็นจริงต่อไป ผม
ต้องขอขอบคุณบุคลากรและองค์กรทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการผลิตงานวิชาการที่ทรงคุณค่าต่อสังคม
ไทยในโอกาสนี้ด้วย

นรินทร์ พิทักษ์วัชร

คณะกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง
ใน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คำนำ

ดังที่ทราบกันดีว่า ประเด็นปัญหาคนไร้รัฐไร้สัญชาติ เป็น ปรากฏการณ์ระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อคนกว่า ๑๒ ล้านคนจากหลากหลายพื้นที่ทั่วโลก และหากยังไม่มีการวางระบบในการจัดการปัญหาเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วทั้งที่ ปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติอาจจะส่งผลกระทบต่อบุคคล อาทิ เด็กไร้รัฐไร้สัญชาติอาจจะไม่สามารถเข้าเรียนได้ หรือ คนไร้รัฐไร้สัญชาติอาจจะไม่สามารถทำงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย หรือ อาจจะไม่สามารถเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขต่างๆ หรือ แม้กระทั่งการจดทะเบียนสมรสหรือการเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ก็อาจจะไม่สามารถกระทำได้ในความเป็นจริง และในสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด บุคคลเหล่านี้อาจจะถูกเลือกปฏิบัติ ถูกแสวงหาผลประโยชน์ และถูกจับกุมคุมขังได้ตามอำเภอใจ แม้ว่าประเด็นของคนชาติและเรื่องของสัญชาติจะเป็นประเด็นที่อ่อนไหวภายในรัฐ แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าประเด็นเหล่านี้ก็เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องถูกแก้ไขโดยเร็วที่สุดเช่นกัน ดังนั้น การกำหนดและการป้องกันปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติ รวมไปถึงการลดจำนวนและการคุ้มครองคนไร้รัฐไร้สัญชาติ จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องได้รับการจัดการเป็นลำดับแรกโดยรัฐแต่ละรัฐ

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ชื่นชมรัฐบาลไทยมาโดยตลอดสำหรับความพยายามอย่างยั่งยืนในการจัดการปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติ รวมถึงคำมั่นสัญญาที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวตลอดมา เห็นได้ชัดเจนนจากการแก้ไขพระราชบัญญัติสัญชาติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งนำไปสู่การลดจำนวนคนที่ปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “มาตรา ๒๓” ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ที่ได้คืนสัญชาติไทยให้แก่บุคคลที่เคยถูกถอนหรือไม่ได้สัญชาติไทยจากประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ (ป.ว.๓๓๗) รวมถึงการคืนสัญชาติไทยให้แก่บุตรของคนเหล่านี้ที่ไม่สามารถใช้สิทธิในสัญชาติไทยจากประกาศดังกล่าวด้วย

“คู่มือคนไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑” เล่มนี้ เป็นผลงานอันทรงคุณค่าอย่างแท้จริงของเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ท่านหนึ่งที่ได้อุทิศตนเพื่อแก้ไขปัญหาคความไร้รัฐไร้สัญชาติมาโดยตลอด องค์กรความรู้ถูกนำมาเรียบเรียงและจัดวางในคู่มือเล่มนี้ อย่างเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในทุกๆ ขั้นตอนเพื่อการกลับคืนความเป็นคนสัญชาติไทย นอกจากนี้ คู่มือเล่มนี้ยังคงสะท้อนให้เห็นถึงผลงานจากประสบการณ์ทำงานของ สถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อการเฝ้าระวังสถานะไร้รัฐ (Stateless Watch for Research and Development Institute of Thailand) หรือ SWIT อีกด้วย ส่วน UNHCR ในฐานะที่เป็นองค์กรระหว่างประเทศระดับรัฐบาลซึ่งมี

ภารกิจเฉพาะในการจัดการปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติ รู้สึกชื่นชมในความร่วมมืออย่างลงตัวของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้งสององค์กรเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ UNHCR ยังได้ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผ่านทาง คณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง ซึ่งสนับสนุนการจัดทำต้นฉบับ และ UNHCR ได้เข้ามาสนับสนุนการจัดพิมพ์และการเผยแพร่คู่มือเล่มนี้อย่างเต็มที่ ทาง UNHCR หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะถูกส่งต่อและถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ที่ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนที่สำคัญอันจะทำให้บทบัญญัติมาตรา ๒๓ ถูกนำไปบังคับใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

UNHCR มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนรัฐบาลไทยจัดการปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศผ่านคู่มือเล่มนี้ และสุดท้ายนี้ UNHCR ยินดีที่จะให้ความร่วมมือและการสนับสนุนรัฐบาลไทยต่อไปในทุกๆ มาตรการเพื่อทำให้การจัดปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติเป็นไปได้อย่างจริงมากที่สุด

เจมส์ ลินช์

ผู้แทนข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติประจำภูมิภาค
และผู้ประสานงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คำนิยม

หนังสือเรื่องสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนโดยผลของมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ : การจัดปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย

งานเขียนฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความนิยมต่อหนังสือเกี่ยวกับมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งสถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อเฝ้าระวังสภาวะไร้รัฐ (Stateless Watch for Research and Development Institute of Thailand-SWIT) ส่งมาให้พิจารณา ก็คงเป็นประเพณีปฏิบัติของการทำหนังสือที่จะมีการให้ใครสักคนหนึ่งเขียนคำนิยม ซึ่งผู้เขียนคำนิยมก็จะทำหน้าที่ของผู้อ่านคนแรกและมีความเห็นต่อหนังสือที่ผู้อ่านจะเปิดอ่านต่อไป เหมือนว่า ผู้เขียนคำนิยมจะเป็นผู้วิจารณ์หนังสือ ซึ่งก็ใช่ แต่เป็นมากกว่า เพราะผู้เขียนคำนิยมควรจะทราบความเป็นมาเป็นไปของหนังสือพอที่จะอธิบายถึงทั้งที่ข้อเด่นและข้อด้อยของหนังสือได้

แล้วอะไรคือข้อเด่นของหนังสือฉบับนี้ ?

- ในประการแรก หนังสือนี้มีความน่านิยมที่เป็นการเผยแพร่ “องค์ความรู้เพื่อปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย” ซึ่งปัญหาที่คนหลายแสนคนในประเทศไทยเผชิญอยู่ และปัญหานี้นำไปสู่ความเสี่ยงที่จะเข้าไม่ถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานหลายประการ ความไร้สัญชาติที่ปรากฏตัวในประเทศไทยมีสาเหตุหลายประการ ประการหนึ่งก็คือ ความไร้สัญชาติของ “คนที่เกิดในประเทศไทย” อันมีสาเหตุมาจากการที่บุพการีมีสถานะบุคคลตามกฎหมายคนเข้าเมืองเป็น “คนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะไม่ถาวร” ซึ่งการเข้ามาของบุพการีอาจจะถูกหรือผิดกฎหมายคนเข้าเมืองก็ได้ แม้คนจำนวนหนึ่งที่ไม่เคยสนใจเข้าใจปัญหาคนไร้สัญชาติในประเทศไทย คนจำนวนหนึ่งก็เข้าใจไม่มากนักน้อย และคนส่วนหนึ่งก็เผชิญปัญหาน้อยอยู่เงียบ ทั้งในฐานะเจ้าของปัญหาเอง หรือครอบครัวของเจ้าของปัญหา ขอให้ตระหนักว่า คนไร้สัญชาติในประเทศไทยนั้นอาจจะเป็นคนไร้สัญชาติโดยข้อเท็จจริง^๑ หรือคนเสมือนไร้สัญชาติ ก็ได้

- ในประการที่สอง ความน่านิยมของหนังสือเล่มนี้น่าจะอยู่ที่ความร่วมมือระหว่างคนในภาคราชการและคนในภาคเอ็นจีโออีกครั้งหนึ่ง ในช่วงปีที่ผ่านมา เราพบความร่วมมือของ

๑ กล่าวคือ คนที่ไม่ได้รับการยอมรับสถานะคนสัญชาติในทะเบียนราษฎรของรัฐใดเลยบนโลก ซึ่งคนดังกล่าวอาจจะได้รับการรับรองแล้วในทะเบียนราษฎรของรัฐใดรัฐหนึ่งบนโลกแล้ว หรือคนดังกล่าวอาจจะยังไม่ได้รับการรับรองในทะเบียนราษฎรของรัฐเลยบนโลก เราเรียกคนกลุ่มแรกว่า “คนไร้รัฐโดยสิ้นเชิง” และเราเรียกกลุ่มที่สองว่า “คนมีรัฐแต่ไร้สัญชาติ”

SWIT และอาจารย์วินัส สีสูช นักวิชาการด้านกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย (Right to Recognition of Legal Personality) ในหลายครั้งแล้ว ในเรื่องจริงที่พบในสังคมไทย เราจะเจอความขัดแย้งระหว่างคนในภาคเอ็นจีโอและคนในภาคราชการ แต่สำหรับหนังสือเล่มนี้ เราจะสัมผัสความร่วมมือร่วมใจของคนในสองฟากแห่งภารกิจเพื่อสังคมที่มาร่วมตัวกันเพื่อแจกจ่ายความรู้ออกไปให้แก่คนที่ประสบปัญหาความไร้สัญชาติและความเสมือนไร้สัญชาติ เราตระหนักว่า มีคนจำนวนไม่น้อยที่มีสิทธิในสัญชาติไทย แต่ไม่ได้ใช้สิทธิในสัญชาติไทยเพราะความไม่รู้จักกฎหมายของเจ้าของปัญหา อีกทั้งครอบครัวของเจ้าของปัญหา หรือมีความพยายามในการใช้สิทธิในสัญชาติไทยที่มีแล้ว แต่การรับรองสิทธิโดยฝ่ายปกครอง กล่าวคือ เขตหรือเทศบาลหรืออำเภอหรือกิ่งอำเภอ ไม่เกิดขึ้นดังที่กฎหมายกำหนด ในหลายครั้งเช่นกัน การปฏิเสธสิทธิในสัญชาติไทยของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวเกิดขึ้นจากความไม่รู้จักกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกเช่นกัน ดังนั้น ความร่วมมือเพื่อผลิตตำรากฎหมายเพื่อขจัดความไร้กฎหมายของทุกฝ่ายจึงเป็นการสร้างความเป็นไปได้ที่จะแก้ไขปัญหา และเมื่อการแก้ไขปัญหาโดยกฎหมายที่เป็นอยู่เกิดขึ้นได้เอง ก็จะไม่มีความขัดแย้งระหว่างรัฐและเอกชนอย่างไม่ควรจะเกิดขึ้น หนังสือเล่มนี้จึงเป็นเครื่องมือที่ดีสำหรับการประสานงานเชิงราบ^๒ ระหว่างฝ่ายเอกชนเจ้าของปัญหาความไร้สัญชาติและฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่รักษาการตามกฎหมายสัญชาติไทย สังคมสันติสุขจึงเกิดขึ้นเมื่อคนไร้สัญชาติลุกขึ้นมาแสดงตนเพื่อร้องขอให้มีการแก้ไขปัญหา และเจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามแก้ไขปัญหโดยพลันและอย่างดีที่สุด ความรู้กฎหมายและนโยบายจึงทำหน้าที่ของยารักษาโรคนั่นเอง และเมื่อประกอบกับความมีจิตใจที่ดีงามของคนในภาคเอ็นจีโอและภาคราชการก็จะทำให้ภารกิจขจัดปัญหาความไร้สัญชาติของคนในสังคมไทยเป็นไปได้อย่างดี

- ในประการที่สาม ความน่านิยมของหนังสือเล่มนี้น่าจะอยู่ที่ประสบการณ์อันล้ำค่าของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายไทยว่าด้วยการทะเบียนราษฎรที่ถูกถักทอออกมาเป็นตัวอักษร เราพบคำบรรยายที่อาจารย์วินัส สีสูชใช้ในการอบรมคนทั้งในภาคเอ็นจีโอและภาคราชการ ดังนั้น หนังสือเล่มนี้จึงเอื้อต่อการทำความเข้าใจของคนทำงานจริงเกี่ยวกับการลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในลักษณะที่กว้างขวางมากขึ้น ทุกคนทำงานคงไม่มีโอกาสเข้าอบรมได้ทั้งหมด และอาจารย์วินัสและทีมงานรักษาการตามมาตรา ๒๓ นี้ก็คงไม่อาจทำงานอบรมกับคนทำงานทุกคนได้ แต่ด้วยหนังสือเล่มนี้ก็คงเข้าถึงทุกคนได้ หากการแจกหนังสือเล่มทำกันอย่างรอบรู้และรอบคอบ จึงต้องฝากฝ่ายจัดการไว้ด้วย

JF
801
๖816
๖๖๖๖
C1

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

• ในประการที่สี่ ความน่าเชื่อถือของหนังสือเล่มนี้น่าจะอยู่ที่การสรุปความเข้าใจของทีมงานของกรมการปกครองไทยเพื่อรักษาการตามกฎหมายไทยว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับรองสิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ด้วยประสบการณ์ที่สอนกฎหมายไทยว่าด้วยสัญชาติมานาน ผู้เขียนค่านิยมตระหนักว่า การที่จะเข้าใจสาระสำคัญของมาตรา ๒๓ นี้ ไม่่ง่ายนัก เพราะผู้ทำความเข้าใจจะต้องย้อนไปเข้าใจเรื่องของ ปว. ๓๓๗ เสียก่อน แล้วจึงค่อยมาทำความเข้าใจมาตรา ๒๓ ทั้งนี้ เนื่องจาก “คนที่โดนผลกระทบของ ปว. ๓๓๗ ในระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ จนถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕” ได้กลายมาเป็น “ผู้ทรงสิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ นี้” ผู้เขียนค่านิยมติดตามความพยายามของอาจารย์วินัส สีสูที่จะสรุปความเข้าใจในข้อกฎหมายทั้งสองเพื่อทำตารางสรุปความเข้าใจที่คนใช้อาจใช้ได้ แม้จะเข้าใจไม่ได้อย่างลึกซึ้งอย่างจริงจัง ตารางดังกล่าวได้ถูกเผยแพร่อย่างเป็นทางการในหนังสือของกรมการปกครอง และถูกนำมาเผยแพร่อีกครั้งในหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนค่านิยมมองตารางทั้งสองนี้เสมือน “บะหมี่แห้งมามา” ที่พร้อมที่จะทานได้เลย ด้วยตารางทั้งสองนี้ แม้ปลัดอำเภอหรือนายอำเภอที่ไม่รู้หรือไม่เชี่ยวชาญกฎหมายสัญชาติเลย ก็ไม่มีข้อกล่าวอ้างที่จะปฏิเสธสิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หากบุคคลนั้นกล่าวอ้างข้อเท็จจริงครบองค์ประกอบแห่งกฎหมายที่ตารางได้สรุปเอาไว้ให้ ดังนั้น การที่นายอำเภอจะปฏิเสธว่า ไม่อาจพิจารณาคำร้องใช้สิทธิในสัญชาติไทยเพราะไม่รู้จักกฎหมายก็ย่อมเป็นไปได้ไม่ได้อีกต่อไป เพราะตารางที่จัดทำโดยส่วนการทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง และเผยแพร่ในหนังสือสั่งการแล้ว จะทำหน้าที่ของความถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าวของคนในกรมการปกครอง การปฏิเสธที่เกิดขึ้นย่อมหมายถึงเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย อันหมายถึงความผิดกฎหมายอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และหมายถึงโทษวินัยตามกฎหมายที่บังคับต่อข้าราชการอื่นๆ อีกด้วย ผู้เขียนค่านิยมหวังจะเห็นเอ็นจีโอใช้กฎหมายในการทำงานต่อคนในภาคราชการที่เพิกเฉยต่อการปฏิบัติตาม มาตรา ๒๓ และหวังที่จะเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเอาใจรักกับการเพิกเฉยของเหล่านายอำเภอที่มีอำนาจหน้าที่รักษาการตามที่มาตรา ๒๓ กำหนด ทั้งนี้ เราก็จะเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐^๓ ก็บัญญัติอย่าง

๓ มาตรา ๒๕๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติว่า “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

(๒) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตาม พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่า คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ชัดเจนให้คณะกรรมการนี้ฟ้องแทนผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในศาลต่าง ๆ โดยสรุป ผู้เขียนคำนิยามก็หวังว่า ตารางทั้งสองที่เผยแพร่อีกครั้งในหนังสือฉบับนี้จะนำมาซึ่ง “ความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice) ของคนที่เสียสิทธิในสังคมไทยโดยผลกระทบของ ปว.๓๓๗ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และกลับมาทรงสิทธิในสังคมไทยโดยผลของมาตรา ๒๓

• ในประการที่ห้า ความน่านิยมของหนังสือเล่มนี้น่าจะอยู่ที่การสรุปกรณีตัวอย่างของผู้ทรงสิทธิตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยอาจารย์วินัสและทีมงานของกรมการปกครองไทยเพื่อรักษาการตามกฎหมายไทยว่าด้วยการทะเบียนราษฎร การฝึกฝนการกำหนดสถานะผู้ทรงสิทธิในสถานะบุคคลตามกฎหมายสัญชาตินั้นเป็นไปได้ด้วยการฝึกฝนกับ “เรื่องจริง (true story)” ดังเช่นการกำหนดผู้ทรงสิทธิหรือหน้าที่ในวิชาอื่นๆ ในสาขาวิชานิติศาสตร์ โดยแท้จริง (Legal Science Proper) ผู้อ่านคงสรุปความเข้าใจในความไร้สัญชาติของมนุษย์บนแผ่นดินไทยโดยผ่านกรณีศึกษาที่อาจารย์วินัส สืบขุดขึ้นมาเป็นตัวอย่างของผู้ทรงสิทธิในมาตรา ๒๓

เมื่อผู้อ่านอ่านกรณีศึกษาทั้งหมดที่ยกมาให้ผู้อ่านได้ทดสอบความเข้าใจในการกำหนดสิทธิในสัญชาติไทยของบุคคล ผู้เขียนมีความประทับใจที่สุดในกรณีของนายวงษา สวาท ทั้งนี้ เพราะกรณีของครอบครัวของวงษาน่าจะทำให้เราเห็นความเป็นประชากรอาเซียนของคนในครอบครัวนี้อย่างชัดเจน

ปรากฏตามหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) ที่ออกโดยโรงพยาบาลธาตุพนม วงษาเกิดเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม และดูเหมือนว่า เขาจะประสบความไร้รัฐมาตลอดจนถึงราว พ.ศ. ๒๕๔๗ ครอบครัวของวงษาจึงได้รับการบันทึกในทะเบียนประวัติตามกฎหมายการทะเบียนราษฎรไทยประเภท ท.ร.๓๘/๑ โดยอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ความเป็นคนใน ท.ร. ๓๘/๑ ซึ่งเป็นทะเบียนบุคคลสำหรับแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายจากพม่า ลาว และกัมพูชาไม่ใช่อุปสรรคต่อการที่วงษาจะใช้สิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

หากเราย้อนดูพัฒนาการด้านสิทธิในสถานะบุคคลตามกฎหมายสัญชาติไทยของวงษา เราพบว่า เขาย่อมไม่มีสิทธิในสัญชาติไทยโดยหลักดินแดน ทั้งนี้ เพราะเขาย่อมตกอยู่ภายใต้ข้อยกเว้นของการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนโดยผลของข้อ ๒ แห่ง ปว.๓๓๗ อันทำให้ตกเป็น “คนต่างด้าวในประเทศไทย” ตั้งแต่วันที่เกิดในประเทศไทย

(๔) พ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีให้เห็นสมควร เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๕) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ ต่อร์ฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๖) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

(๗) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

(๘) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา

(๙) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้อธิบาย คำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

แม้ ปว.๓๓๗ จะรับรองสิทธิที่วังษาจะร้องขอสิทธิในสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่ก็ไม่ปรากฏบุพการีของเขาหรือเขาเองได้เคยใช้สิทธิดังกล่าว เขาอาจจะไม่รู้กฎหมายเรื่องนี้ หรือรู้กฎหมาย แต่ไม่มีความกล้าที่จะใช้สิทธิ

สิ่งที่เราสังเกตได้ในกรณีของครอบครัวของวงษาก็คือ เขาและครอบครัวน่าจะประสบปัญหาความไร้รัฐ เพราะเราไม่พบว่า เขามีชื่อในทะเบียนราษฎรของรัฐลาวและมีบัตรประชาชนที่ออกโดยรัฐลาว การปรากฏตัวของพวกเขาคั้งแรกในทะเบียนราษฎรของรัฐ ก็น่าจะเป็นในราว พ.ศ.๒๕๔๗ หรือต่อมา ในทะเบียนราษฎรของรัฐไทยประเภททะเบียนประวัติที่เรียกกันสั้นๆ ว่า พ.ร.๓๘/๑ เนื่องในโอกาสที่ประเทศไทยมีนโยบายที่จะยอมรับแรงงานไร้รัฐจากพม่าหรือลาวหรือกัมพูชาในสถานะแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย แต่มีสิทธิทำงานถูกกฎหมาย ความไร้รัฐของพวกเขาก็ถึงขั้นสุดลงในวันที่พวกเขาได้รับการบันทึกใน พ.ร.๓๘/๑ นั่นเอง เหลือแต่ความเป็นคนไร้สัญชาติ ขอให้ตระหนักว่า นับวันที่วงษาและครอบครัวแสดงตนรับการบันทึกใน พ.ร.๓๘/๑ เขาทั้งหมดก็ทรงสิทธิใน “บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน ณ นครเวียงจันทน์ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔/ค.ศ. ๒๐๐๒”^๔ ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศลายลักษณ์อักษรที่ผูกพันทั้งประเทศไทยและลาวในความร่วมมือขจัดปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติให้แก่แรงงานไร้รัฐจากประเทศลาว และรับรองสถานะคนงานที่ถูกกฎหมายในประเทศไทย

ไม่ว่าการจัดการประชากรภายใต้นโยบายจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่ดูแลโดยกระทรวงแรงงานจะคืบหน้าสำหรับครอบครัวของวงษาหรือไม่ ก็ตาม กระทรวงมหาดไทยโดยกรมการปกครองก็ต้องยอมรับรองสถานะคนสัญชาติไทยโดยผลของมาตรา ๒๓ ให้แก่วงษาตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๑^๕ แต่ความเป็นคนสัญชาติไทยของวงษาย่อมมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑^๖ ไม่ว่าวงษาจะยื่นคำขอของรายการสัญชาติไทยเมื่อไหร่ก็ตาม หรือไม่ว่านายอำเภอจะอนุมัติตามคำขอของวงษาเมื่อไหร่ก็ตาม

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนายอำเภอไม่พิจารณาคำขอยกภายในที่กำหนดอย่างชัดเจนในหนังสือสั่งการของกรมการปกครอง การไม่ปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอตามมาตรฐานที่กำหนดในหนังสือสั่งการก็อาจนำไปสู่ข้อสันนิษฐานถึงเจตนาที่จะฝ่าฝืนการปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบาย ซึ่งหากมีการแจ้งความกล่าวโทษต่อนายอำเภอ กระบวนการพิจารณาความผิดกฎหมายอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวล

^๔ <http://learners.in.th/blog/archanwell-and-right2work/394119>

http://www.archanwell.org/autopage/show_page.php?t=1&s_id=118&d_id=118

^๕ เพราะมาตรา ๒๓ วรรค ๒ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า “เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ พ.ร.บ. นี้ใช้บังคับ ให้ผู้คุณสมบัติตามวรรคหนึ่งยื่นคำขอของรายการสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาในปัจจุบัน”

^๖ ทั้งนี้ เพราะ พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมาตรา ๒ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติฯ ฉบับนี้ ความมีผลของ พ.ร.บ. สัญชาติฯ ฉบับนี้ จึงเริ่มต้นในวันถัดจากวันที่ประกาศ พ.ร.บ. นี้ ในราชกิจจานุเบกษา

กฎหมายอาญาก็ต้องเริ่มต้นขึ้นเพื่อพิจารณาความผิดของนายอำเภอดังกล่าว หรือในกรณีที่คนไร้สัญชาติไม่มีความกล้าที่จะแจ้งความร้องทุกข์ต่อนายอำเภอดังกล่าวได้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็มีหน้าที่ตามมาตรา ๒๕๗ (๓) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่จะเข้าเสนอเรื่องต่อศาลปกครอง และตามมาตรา ๒๕๗ (๔) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่จะเข้าฟ้องศาลยุติธรรมแทนคนไร้สัญชาติผู้เสียหาย

กรณีของนายวงษา สวาท ท้ายมาเป็นตัวอย่างในหนังสือเล่มนี้จึงเป็นเสมือนการส่งผ่านความตั้งใจของชาวกรรมการปกครองในการจัดการประชากรที่มีจุดเกาะเกี่ยวกับสองประเทศซึ่งเป็นรัฐสมาชิกของประชาคมอาเซียน

ในวันนี้ ขอให้สังเกตว่า เรื่องของวงษาและครอบครัวชื่อว่า นักคิดแห่งกรรมการปกครองไทยเข้าใจแนวคิดในการจัดการประชากรอย่างลึกซึ้ง

ด้วยการย้อนไปทำความเข้าใจวิวัฒนาการของการจัดการประชากรโดยรัฐไทย วงษาและครอบครัวน่าจะมีสถานะเป็น “คนไร้รัฐ” ในช่วงเวลาก่อน พ.ศ. ๒๕๔๗ และต่อมา ในราว พ.ศ. ๒๕๔๗ ครอบครัวของวงษาก็มีสถานะบุคคลตามกฎหมายการทะเบียนราษฎรไทยเป็น “ราษฎรไทยประเภทคนต่างด้าวอยู่ชั่วคราวใน ท.ร.๓๘/๑” เป็น “คนมีรัฐไทยเป็นรัฐเจ้าของตัวบุคคล” แต่ยังคงมีสถานะเป็น “คนไร้สัญชาติ”

นับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ วงษาแต่ผู้เดียวย่อมมีสิทธิในสถานะเป็นราษฎรไทยประเภทคนสัญชาติไทยเมื่อกระบวนการตามมาตรา ๒๓ วรรค ๒ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ สิ้นสุดลง

แต่อนาคตต่อไป พัฒนาอย่างไรจะเกิดแก่วงษาและครอบครัว ??

หากเราตระหนักในทิศทางการจัดการประชากรอาเซียนระหว่างรัฐที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว นายฟ้าซึ่งเป็นบิดาและนางมีซึ่งเป็นมารดาของวงษาย่อมจะต้องเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สิทธิในสัญชาติลาวอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

เมื่อเราจินตนาการถึงขั้นตอนนี้ เราพบว่า มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดสองสถานการณ์แก่วงษาและครอบครัว

สถานการณ์แรกที่เป็นไปได้ ก็คือ หากพยานบุคคลที่มีไม่เพียงพอที่จะทำให้เจ้าหน้าที่กระทรวงป้องกันความสงบหรือกระทรวงมหาดไทยลาวยอมรับรองสถานะคนสัญชาติลาวในทะเบียนราษฎรของรัฐลาว ก็เป็นหน้าที่กระทรวงมหาดไทยของรัฐไทยที่จะต้องรับหน้าที่

ในการพัฒนาสิทธิในสถานะบุคคลตามกฎหมายมหาชนของทั้งนายฟ้าและนางมีต่อไป ซึ่งแนวคิดในการจัดการต่อไป ก็ย่อมเป็นเรื่องทฤษฎีการจัดการประชากรแบบเอวาราซที่รัฐบาลไทยใช้ในการจัดการประชากรที่อพยพมาจากต่างประเทศนับแต่กลุ่มจีนเอวาราซจนถึงปัจจุบัน กล่าวคือ (๑) การยอมรับให้สิทธิเข้าเมืองและอาศัยอยู่ถาวรตามกฎหมายคนเข้าเมืองในช่วงเวลาแรก (๒) การยอมรับให้สถานะคนสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติเป็นไทยในเวลาต่อมาหากมีเงื่อนไขของความกลมกลืนทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และบุคคลนั้นร้องขอ ไม่ว่าบุพการีของวงศ์จะได้มาซึ่งสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติเป็นไทยในที่สุดหรือไม่ บุพการีของวงศ์ก็ยังได้รับการยอมรับให้อาศัยอยู่ร่วมกันในประเทศกับวงศ์ต่อไป สิทธิในความเป็นเอกภาพของครอบครัว (Right to Family Unification) ย่อมเกิดขึ้นแก่วงศ์และครอบครัว

สถานการณ์สองที่เป็นไปได้ก็คือ หากบุพการีของวงศ์มีชื่ออยู่แล้วในทะเบียนราษฎรของรัฐบาล หรือในกรณีที่ไม่มี ก็มีพยานบุคคลที่เพียงพอที่จะทำให้เจ้าหน้าที่กระทรวงป้องกันความสงบหรือกระทรวงมหาดไทยลาวยอมรับรองสถานะคนสัญชาติลาวในทะเบียนราษฎรของรัฐบาล นายฟ้าและนางมีก็จะมีสถานะเป็นคนสัญชาติลาวในทะเบียนราษฎรลาว และมีเอกสารรับรองสถานะดังกล่าว ขอให้เรารำลึกได้ถึงบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน ณ นครเวียงจันทน์ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕/ค.ศ. ๒๐๐๒ ซึ่งจะมาเป็นปัจจัยเอื้อต่อการพิสูจน์สัญชาติลาวให้แก่คนใน ท.ร.๓๘/๑ สถานการณ์นี้จึงมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น หากกระทรวงแรงงานพยายามผลักดันให้คนใน ท.ร.๓๘/๑ ทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สัญชาติลาว ที่น่าสนใจในสถานการณ์นี้ ก็คือ หากบุพการีของวงศ์ได้รับการยอมรับรองสถานะคนสัญชาติลาว ก็เปิดโอกาสให้วงศ์สามารถร้องขอพิสูจน์สิทธิในสัญชาติลาวได้เช่นกัน สถานการณ์ของวงศ์ที่อาจารย์วินนำมาเป็นตัวอย่างของคนสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ นี้ จึงเป็นการส่งผ่านอนาคตของประชากรอาเซียนให้เราได้ตระหนักถึง

ยังมีปัญหาและโอกาสอีกมากมายให้วงศ์และกรมการปกครองไทยได้เรียนรู้หากประชาคมอาเซียนปรากฏตัวอย่างจริงจบบนพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้เขียนคำนิยมได้ว่า อาจารย์วินส่งคงประสงค์ที่จะยกตัวอย่างของวงศ์ขึ้นเพื่อให้ได้ศึกษากัน เพราะวงศ์คือตัวอย่างของคนที่มีปัญหาสิทธิในสถานะบุคคลตามกฎหมายที่ปรากฏทั่วไปไม่เพียงในจังหวัดอุบลราชธานี แต่ทั่วทั้งแผ่นดินอีสานของประเทศไทย

• ในประการที่หกและเป็นประการสุดท้าย ความน่านิยมของหนังสือเล่มนี้น่าจะอยู่ที่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการจัดทำหนังสือเกี่ยวกับฉบับนี้ ทั้งนี้ เพราะความเป็นคนไร้สัญชาติหรือเสมือนไร้สัญชาติย่อมเป็นจุดเริ่มของการเข้าไม่ถึงสิทธิมนุษยชนหลายประการ และยังเป็นสถานะเสี่ยงที่จะถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน เมื่อเราอ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว โดยเฉพาะกรณีศึกษาที่หยิบยกโดยอาจารย์วินัส เราก็จะเห็นว่า มาตรา ๒๓ ย่อมเป็นกลไกในการขจัดปัญหาความไร้สัญชาติให้แก่คนไร้สัญชาติทั้งที่มีประเทศต้นทางหรือไม่มีประเทศต้นทาง วิชานิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ไทยก็ยอมรับในความถูกต้องทางทฤษฎีที่จะให้สถานะบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่มั่นคงที่สุดแก่คนที่เกิดในประเทศไทยดังวษา ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะมีพยานหลักฐานที่แสดงจุดเกาะเกี่ยวกับประเทศต้นทางหรือไม่ หากพวกเขาอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยมากกว่า ๑๐ ปี อันเป็นช่วงเวลาที่มีมนุษยวิทยาและสังคมวิทยายอมรับว่า ความผูกพันระหว่างรัฐเจ้าของดินแดนและมนุษย์บนดินแดนได้เกิดขึ้นแล้วอย่างแนบแน่นแล้ว ความกลมกลืนระหว่างคนและดินแดนเกิดขึ้นแล้ว ดังนั้น เพื่อความมั่นคงเชิงประชากรของรัฐ คนในสถานการณ์ดังกล่าวย่อมควรจะต้องมีสถานะเป็นคนสัญชาติของรัฐเจ้าของดินแดน

ปัญหาของวงษา รวมถึงคนในสถานการณ์เดียวกันกับวงษา จึงมิใช่ปัญหาที่ไม่มีกฎหมายเอื้อต่อการมีสิทธิ แต่เป็นปัญหาของการไม่ใช้สิทธิ หรือไม่ได้รับการรับรองสิทธินั่นเอง

หากวงษาไม่ประสงค์จะใช้สิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ วรรค ๒ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็คงต้องเข้าไปศึกษากันว่า ทำไมวงษาจึงไม่ใช้สิทธิ ? มีความเป็นไปได้ที่เขาจะไม่อยากใช้สิทธิในสัญชาติไทย แต่อยากใช้สิทธิในสัญชาติลาว ในความคาดการณนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็อาจช่วยให้วงษาเข้าสู่การรับรองของรัฐลาว และมีหนังสือเดินทางที่ถูกต้อง อันจะทำให้เขาสามารถใช้ชีวิตได้ทั้งในประเทศไทยและลาว ซึ่งการเปิดเสรีของพรมแดนกำลังจะเกิดขึ้นอย่างเต็มรูปแบบใน พ.ศ. ๒๕๕๘/พ.ศ. ๒๐๑๕

หากวงษาประสงค์จะใช้สิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ วรรค ๒ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็คงต้องเข้าไปศึกษากันว่า วงษาประสบปัญหาของใช้สิทธิอย่างไรบ้าง ? แม้มาตรา ๒๓ จะมีผลมาตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ เกือบ ๔ ปีแล้วที่ข้อกำหนดนี้มีผล เราก็ยังเห็นคำขอจำนวนไม่น้อยมายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อบอกว่า พวกเขาเข้าไม่ถึงสิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ผู้เขียนค่านิยมเห็นว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรจะรู้ได้ว่า ทำไมจึงยังมีคนอีกมากมายเข้าไม่ถึงสิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ทั้งที่พวกเขาอ้างว่า มีสิทธิ ? และเมื่อรู้ปัญหานั้นแล้ว ก็ควรจะเข้าจัดการปัญหานั้นโดยพลัน

ผู้เขียนคำนึงคงไม่เห็นด้วยที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะทำงานโดยไม่ใช้กฎหมาย หรือใช้กฎหมายระหว่างประเทศ แต่ไม่ใช้กฎหมายไทย เมื่อผู้เขียนคำนึงเห็นว่า จะมีคำนำหนังสือจาก คุณหมอนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้เขียนคำนึงก็มีความโล่งใจที่เห็นว่า อย่างน้อยหนึ่งในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็คงเห็นความสำคัญที่จะใช้กฎหมายทำงาน จึง ต้องขอแสดงความชื่นชมมา ณ ที่นี้ด้วย

ในท้ายที่สุด ผู้เขียนคำนึงขอมีความเห็นต่อสิ่งที่ไม่อยากเห็นในหนังสือนี้ด้วย ซึ่งโดย ทางปฏิบัติในการเขียนคำนึงของสังคมไทย เขาไม่ทำกัน แต่เพื่อที่จะแสดงความตรงไปตรง มาอันเป็นนิสัยพื้นฐานของผู้เขียน ผู้เขียนคำนึงก็ใคร่จะแสดงความปรารถนาที่จะเห็นในสิ่ง ที่ยังไม่เห็นในหนังสือเล่มนี้อะไรว๊วด้วย

ในประการแรก ผู้เขียนคำนึงไม่เห็นประโยชน์มากนักในการรวบรวมเอกสารราชการ ต่างๆ โดยไม่มีคำอธิบายใดๆ หรือการจัดระบบใดๆ ที่ไม่เอื้อต่อความเข้าใจของประชาชน โดยทั่วไป แม้การจัดระบบเอกสารตามประเภทเอกสารจะเป็นสิ่งที่ทำกันในหนังสือที่ส่วนราชการต่างๆ ทำแจกกันอยู่ทั่วไป แต่เอกสารดังกล่าวคงไม่เอื้อต่อความเข้าใจของประชาชนทั่วไปที่ไม่มีความรู้มากนัก หรืออาจพอมีความรู้อื่นอยู่บ้าง ก็อาจไม่มีทักษะทางกฎหมายและนโยบาย หนังสือรวมกฎหมายและ นโยบายก็มีมากแล้วในช่วงเกือบ ๔ ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ เพราะเป็นอะไรที่ท่าง่าย แต่การเอาหนังสือสั่งการ หรือข้อหารือของกรมการปกครอง หรือความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกามาเขียนอธิบายในภาษา ง่ายๆ นั้น น่าจะเป็นสิ่งที่อยากเห็นมากกว่า ซึ่งทาง SWIT ก็ได้อธิบายกลับมาถึงข้อจำกัดด้านเวลาใน การจัดพิมพ์หนังสือนี้ จึงทำให้สิ่งที่ผู้เขียนคำนึงเคยเสนอแนะไว้ก่อนหน้านี้ ไม่อาจทำได้ ซึ่งในส่วนนี้ ผู้ เขียนคำนึงก็เข้าใจ แต่ก็ขอฝากแนวคิดของการสร้างเอกสารเพื่ออธิบายเหล่าหนังสือราชการต่างๆ ใน ภาษาต่างๆ ไว้ด้วยก็แล้วกัน

ในประการที่สอง ผู้เขียนคำนึงอยากเห็น “ตัวอย่างของคำร้องทุกข์ที่ผู้อ้างสิทธิในมาตรา ๒๓ อาจใช้เพื่อบอกกล่าวปัญหาของตนได้อย่างครบถ้วน” ซึ่งอาจจะเป็น “ตัวอย่างของคำฟ้องใน ศาลปกครอง” หรือ “ตัวอย่างคำร้องขอความช่วยเหลือจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” หรือ “คำร้องทุกข์ต่อสภาพนาถความ” หรือคำร้องต่อองค์กรอื่นๆ เพื่อเป็นตัวอย่างให้คนที่อ้างสิทธิในสัญญาชาติ ไทยตามมาตรา ๒๓ อาจศึกษาและลอกเลียนไปใช้ได้ในชีวิตจริงเมื่อถูกปฏิบัติสิทธิในสัญญาชาติตามมาตรา ๒๓ หรือสิทธิอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง

ในประการที่สาม ผู้เขียนคำนิยามอยากเห็น รายชื่อและที่อยู่ของหน่วยงานที่อาจหรือเกี่ยวกับปัญหาการเข้าไม่ถึงสิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ นี้ ซึ่งหมายถึงทั้งหน่วยงานของกรมการปกครองในแต่ละอำเภอ หรือหน่วยงานของเอ็นจีโอที่อาสาทำงานเกี่ยวกับสิทธิในสถานะบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งก็มีอยู่ไม่น้อย

หากยังคิดไม่ออกว่า จะให้ชื่อหนังสือเล่มนี้ว่าอย่างไร ? ผู้เขียนคำนิยามเสนอให้เรียกว่า “มาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ : การขจัดปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย”

ในท้ายที่สุด ผู้เขียนคำนิยามก็อยากจะบอกทั้งอาจารย์วินัส สีสุข แห่งกรมการปกครอง ที่มงานของ SWIT รวมตลอดถึงคุณหมอนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ แห่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า การรวบรวมประสบการณ์ของอาจารย์วินัส สีสุข และทีมงานของส่วนการทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง ให้แพร่หลายออกไปยังผู้ทรงสิทธิในมาตรา ๒๓ ให้มากที่สุดเป็นสิ่งที่ดี แม้บางเรื่องยังทำไม่ทันในปีนี ก็อาจทำต่อไปได้ในปีต่อไป สิ่งที่สำคัญ ก็คือ ความร่วมมือระหว่างทั้งสามฝ่ายในการผลักดันความรู้จักกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ นี้ ก็เป็นก้าวแรกที่จะทำให้คนในสถานการณ์ของวงษาเห็นมีคน ที่อาจช่วยพวกเขาได้ และรีบวิ่งเข้ามาจับมือที่ยื่นออกไป ขอขอบพระคุณทุกฝ่ายที่ผลักดันการทำหนังสือฉบับนี้ให้ซ้ำพเจ้าและผู้อ่านคนต่อไปได้อ่าน ขอขอบคุณค่ะ

โดย รศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๔

ทบทวนบริการ

บนเส้นทางของ...คนไทยตามมาตรา ๒๓

หลังจากที่เรา-โครงการเฝ้าระวังสถานะไร้รัฐ (ปัจจุบัน-สถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อเฝ้าระวังสถานะไร้รัฐ) ได้ติดตามการแก้ไขกฎหมายสัญชาติฉบับใหม่ ซึ่งมีมาตรา ๒๓ เป็นหนึ่งในหลายมาตราสำคัญที่ทั้งนักกฎหมาย นักวิชาการ คนทำงานด้านสถานะบุคคลและสิทธิ รวมทั้งเจ้าของปัญหาเองต่างก็ถกเถียงกัน (ร่าง) กฎหมายฉบับนี้ เพราะมันจะส่งผลให้คนนับหลายหมื่นได้รับสิทธิในสัญชาติไทย และในที่สุดพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ถูกประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

หลังจากนั้น ๙๐ วัน การติดตามการบังคับใช้กฎหมายใหม่ ภาระกิจใหม่ของเราจึงได้เริ่มขึ้น โดยในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๕๒ ในระยะเวลา ๙ เดือน เราได้ทำหนังสือความเห็นทางกฎหมายถึงอำเภอต่างๆ ที่เจ้าของปัญหาต้องเผชิญกับอุปสรรค-ปัญหาในการเข้าถึง รวมถึงในระหว่างกระบวนการพิสูจน์ตัวเองว่าตนคือ “คนไทยตามมาตรา ๒๓” รวมกว่า ๑๒ ฉบับ (ดาวน์โหลดไฟล์ <http://statelesswatch.wordpress.com/2009/03/04/รวมจดหมายความเห็นทางกฎหมาย/>) ประเด็นหลักๆ ได้แก่เจ้าหน้าที่ปฏิเสธที่จะรับคำร้องฯ, การให้ผู้อื่นคำร้องกรอกข้อมูลว่า “คนต่างด้าว”, ไม่ลงวันที่รับคำร้อง, ไม่ให้คัดสำเนาเอกสารยื่นคำร้อง, การเรียกพยานหลักฐานเกินความจำเป็น, ความล่าช้าในการพิจารณาคำร้อง, การปฏิเสธสิทธิเลือกตั้ง, การปฏิเสธสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ฯลฯ โดยพบว่า การถูกเจ้าหน้าที่ปฏิเสธที่จะรับคำร้อง เป็นปัญหาที่พบมากที่สุด

ในแง่ที่มาของปัญหา เราพบว่า นอกจากจะเป็นเรื่องของการขาดความรู้ความเข้าใจของคนไทยตามมาตรา ๒๓ เองแล้ว อีกด้านหนึ่งก็เป็นปัญหาที่เกิดจากภาคหน่วยงานทะเบียนราษฎรในระดับต่างๆ เอง ที่ขาดความรู้ความเข้าใจต่อการลงรายการสัญชาติไทยฯ พร้อมๆ กับการประสานงานเพื่อทำความเข้าใจกับทางอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทางโครงการเฝ้าระวังสถานะไร้รัฐได้ประสานความเห็นทางกฎหมายไปถึงกรมการปกครองซึ่งเป็นหน่วยงานทะเบียนส่วนกลางด้วย อาจกล่าวได้ว่า หลังกระบวนการทำงานดังกล่าว เจ้าของปัญหาก็ได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน และทางส่วนกลางเอง ก็ได้มีการส่งการเป็นหนังสือถึงหน่วยงานทะเบียนราษฎรทุกแห่งเพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้นในทางปฏิบัติ

ระยะเวลาตั้งแต่มกราคม ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบันมกราคม ๒๕๕๔ สถาบันฯ ยังได้ประสานงานกับเครือข่ายที่ทำงานด้านสถานะบุคคลและสิทธิอย่างต่อเนื่องต่อการติดตามประเด็นการบังคับใช้มาตรา ๒๓ ซึ่งพบว่า มีผู้ได้ลงรายการสัญชาติไทยแล้ว จำนวน ๓๔,๑๑๔ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔) และเมื่อได้ร่วมงานกับคณะกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตั้งแต่ปลายปี ๒๕๕๒ ถึงปัจจุบันยังคงพบว่า การใช้สิทธิหรือการเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สิทธิในสัญชาติไทยของ “คนไทยตามมาตรา ๒๓” ยังคงดำรงอยู่

โดยเนื้อหาของปัญหาเริ่มมีความชัดเจนมากขึ้นในประเด็นความล่าช้าในการดำเนินการ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ฯ คู่มือ “คนไทยตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ การขจัดปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย” เล่มนี้จึงเกิดขึ้นจากการรวบรวมงานเขียนของอาจารย์วินัส สีสุข ส่วนทะเบียนและสัญชาติ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง และเป็นหนึ่งในคณะอนุกรรมการซึ่งที่ผ่านมารับรู้สภาพปัญหามาโดยตลอด ตลอดจนคำแนะนำจาก “อาจารย์แห้ว” รศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมีส่วนสำคัญและเป็นคนเสนอแนวคิดในการจัดทำหนังสือคู่มือเล่มนี้ ซึ่งด้วยระยะเวลาและข้อจำกัดของกองบรรณาธิการเอง ทำหนังสือเล่มนี้ไม่ได้สมบูรณ์เป็นไปตามคำแนะนำ

ขอขอบคุณ คณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำต้นฉบับ และขอขอบคุณการสนับสนุนจากองค์การข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) จึงทำให้ต้นฉบับได้รับการจัดพิมพ์ในครั้งนี้

เราหวังว่าภายหลังจากการมีกฎหมายสัญชาติใหม่ซึ่งจะครบรอบ ๔ ปี ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ที่เจถึงนี้ หนังสือ “คนไทยตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ การขจัดปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย” จะเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่สนับสนุนเจ้าของปัญหา ภาควงศ์กรพัฒนาเอกชนที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนเจ้าของปัญหา รวมถึงหน่วยงานทะเบียนราษฎรที่เกี่ยวข้อง สามารถบังคับใช้ มาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการเคารพและยืนยันต่อการคืนสิทธิในสัญชาติไทยให้แก่คนหลายหมื่นชีวิตที่ถูกถอนสัญชาติไทย และได้สัญชาติไทยด้วยเหตุผลของ ‘ความมั่นคง’ ของสังคมไทยในช่วงเวลาหนึ่ง

มกราคม ๒๕๕๕

ปีที่ ๔ ของบนเส้นทางของ...คนไทยตามมาตรา ๒๓

สารบัญ

ความเป็นมาของมาตรา ๒๓ > ๐๒๗ <

คนไทยตามมาตรา ๒๓

: หมายถึงใคร? > ๐๓๑ <

- ตารางแสดงกลุ่มคนเป้าหมายของมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ๐๓๔
- ตารางการวินิจฉัยคุณสมบัติของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ๐๓๖
- แผนภาพครอบครัวเพื่อวิเคราะห์การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ๐๔๘
- ๖ กรณีศึกษา เพื่อการตรวจสอบความเป็นคนไทยตามมาตรา ๒๓ ๐๕๕

การลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน

: คนไทยตามมาตรา ๒๓ ต้องดำเนินการอย่างไร? > ๐๖๑ <

- แผนภูมิแสดงการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ๐๖๔
- แบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ๐๖๖

ภาคผนวก

ความเห็นกฤษฎีกา _____ > ๐๖๘ <

- (๑) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (เรื่องเสร็จที่ ๒๒๖/๒๕๕๒) _____ ๐๖๙
- (๒) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (เรื่องเสร็จที่ ๔๘๖/๒๕๕๔) _____ ๐๗๕

หนังสือสั่งการ _____ > ๐๘๐ <

- (๑) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ _____ ๐๘๑
- (๒) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๙๔๘๙ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ _____ ๐๙๓
- (๓) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๐๕ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ _____ ๐๙๙
- (๔) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๙๘๙๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๑ _____ ๑๐๓
- (๕) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๕๒๗ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒ _____ ๑๐๗
- (๖) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๒๙๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ _____ ๑๑๗
- (๗) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๓ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ _____ ๑๑๙
- (๘) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๖๔๘ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ _____ ๑๒๓

หนังสือตอบข้อหารือ _____ > ๑๒๘ <

- (๑) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๓๖๘ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ _____ ๑๒๙
- (๒) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๔๒๘ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๑ _____ ๑๓๓
- (๓) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๔๓๐ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๑ _____ ๑๓๗
- (๔) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๔๗๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๑ _____ ๑๔๑
- (๕) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๕๔๘ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๑ _____ ๑๔๕
- (๖) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๘๒๕๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ _____ ๑๔๙
- (๗) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๙๓๒๖ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ _____ ๑๕๓
- (๘) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๑๑๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ _____ ๑๕๗
- (๙) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๕๘๐๔ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๒ _____ ๑๖๑
- (๑๐) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๖๕๓๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒ _____ ๑๖๕
- (๑๑) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๐๒๙ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ _____ ๑๖๙
- (๑๒) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๐๗๖ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ _____ ๑๗๓
- (๑๓) หนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๒๘๘ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ _____ ๑๗๗

แนะนำผู้มีส่วนร่วม ในหนังสือคนไทยตามมาตรา ๒๓

วินัส สีสุข _____ > ๑๘๑ <

สถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อเฟื่องฟูภาวะไร้อิสร _____ > ๑๘๒ <

คณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้อยู่อาศัย
ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง _____ > ๑๘๓ <

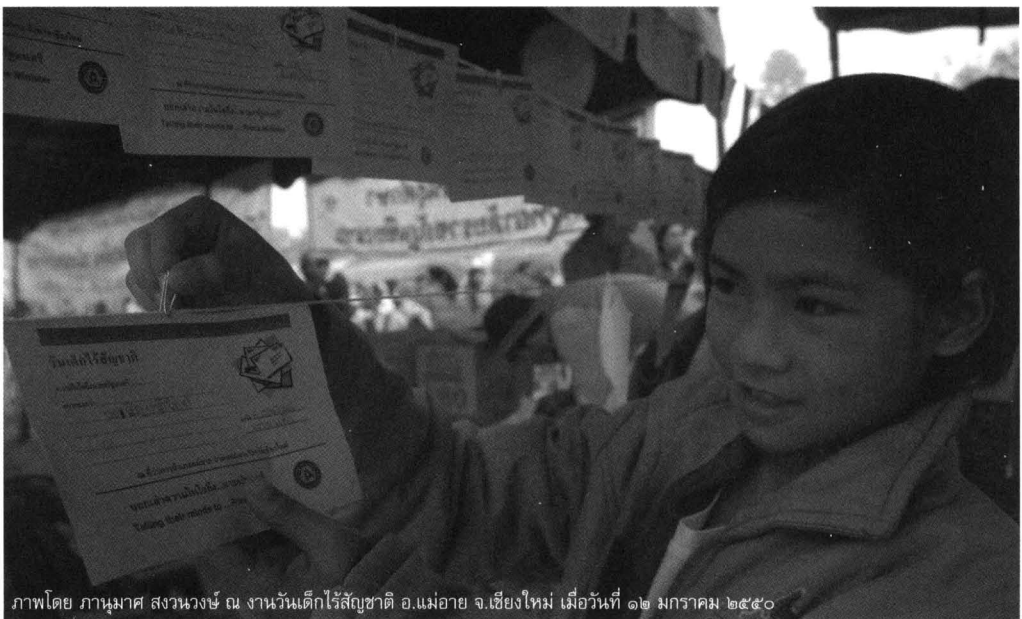
องค์การข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) _____ > ๑๘๔ <

ความเป็นมาของมาตรา ๒๓

สัญชาติของบุคคลย่อมเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของแต่ละประเทศ โดยเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ารัฐมีอธิปไตยที่จะกำหนดหลักเกณฑ์การให้สัญชาติแก่บุคคลที่อาศัยอยู่ในดินแดนของรัฐโดยปราศจากการแทรกแซง อย่างไรก็ตาม ทุกประเทศไม่ปฏิเสธเรื่องการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดสำหรับผู้ที่มิใช่ลูกหลานเกี่ยวไม่ว่าจะเป็นการสืบสายโลหิตจากบิดามารดาที่เป็นคนสัญชาติของประเทศนั้น หรือโดยหลักดินแดนของประเทศอันเป็นที่เกิดหรือถิ่นกำเนิดของบุคคลนั้น เพียงแต่อาจจะมีเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นบางประการซึ่งอาจเกิดจากเหตุผลทางด้านจารีตประเพณี ลัทธิความเชื่อ สถานการณ์ของประเทศ ฯลฯ

กฎหมายว่าด้วยสัญชาติของประเทศไทยที่เป็นลายลักษณ์อักษรตั้งแต่ พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖ จนถึง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนที่เป็นไปในลักษณะเปิดกว้างไม่มีข้อยกเว้น กล่าวคือผู้ใดก็ตามที่เกิดในดินแดนของราชอาณาจักรไทยย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดไม่ว่าบิดามารดาจะเป็นคนไทย หรือคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองก็ตาม จนกระทั่งเมื่อมีการประกาศใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ (พ.ว. ๓๓๗) ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ เป็นต้นมา ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ออกมาในสถานการณ์ของประเทศไทยที่มีปัญหาความมั่นคงจากภัยของลัทธิทางการเมืองการปกครองซึ่งเป็นคนละขั้วกับประเทศไทย จึงทำให้มีการถอนสัญชาติไทยของผู้ที่เกิดในประเทศไทยและเคยมีสัญชาติไทย และทำให้คนที่เกิดในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ไม่ได้สัญชาติไทย ถ้าเป็นผู้ที่มีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่มีสิทธิอาศัยในประเทศไทยเป็นการถาวร (ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) ต่อมาเมื่อประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ได้ถูกยกเลิกเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดย พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่กฎหมายฉบับนี้ก็ไม่ได้แก้ไขเรื่องข้อยกเว้นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด โดยมีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวดังปรากฏตามมาตรา ๗ (๒) และมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง จึงทำให้กลุ่มบุคคลที่ถูกผลกระทบจาก พ.ว.๓๓๗ ซึ่งมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวยังคงไม่ได้สัญชาติไทยต่อไป

ปัญหาสถานะของบุคคลที่ถูกผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ ได้รับการแก้ไขโดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปแก่บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติ ตาม ปว.๓๓๗ และบุตรหลานที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ตามประกาศของ กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ โดยมีเงื่อนไขว่าบุคคลนั้นจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ใน ประเทศไทย มีหลักฐานการทะเบียนราษฎร เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีความประพฤติดี อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาในครั้งนั้นยังไม่ครอบคลุม บุคคลที่เกิดในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตาม ปว.๓๓๗ จนกระทั่งเมื่อมีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสัญชาติเมื่อปี ๒๕๕๑ โดย พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงได้มีบทบัญญัติมาตรา ๒๓ เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องสัญชาติ ให้แก่บุคคลที่ถูกผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ ทุกกลุ่มทั้งกลุ่มที่ถูกถอนสัญชาติไทย กลุ่มที่ไม่ได้สัญชาติไทย และกลุ่มบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยจนถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ทั้งนี้ การให้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เป็นการให้สัญชาติเป็นการทั่วไปแบบ มีเงื่อนไข โดยผู้ที่จะได้สัญชาติไทยนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่ถูกผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ แล้ว ยังจะต้องมีคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดด้วย กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยติดต่อกันโดยมี หลักฐานการทะเบียนราษฎร มีความประพฤติดี หรือเป็นผู้ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศ นอกจากนี้ยังได้กำหนดวันที่ได้สัญชาติไทยไว้ในกฎหมายโดยทุกคนจะได้สัญชาติไทยในวันเดียวกันคือ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ

ภาพโดย ภาณุมาศ สงวนวงษ์ ณ งานวันเด็กไร้สัญชาติ อ.แม่สาย จ.เชียงราย เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๐

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๓ บรรดาบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๑ และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ พ.ร.บ. นี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดี หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทยให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ พ.ร.บ. นี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้เป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่ พ.ร.บ. นี้ใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ พ.ร.บ. นี้ใช้บังคับ ให้ผู้มีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งยื่นคำขอลงรายการสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาในปัจจุบัน

ภาพโดย ภาณุมาศ สงวนวงษ์ ณ งานวันเด็กไร้สัญชาติ อ.แม่สาย จ.เชียงราย เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๐

คนไทยตามมาตรา ๒๓ หมายถึงใคร?

ผู้มีสิทธิของรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือ **คนไทยตามมาตรา ๒๓** สามารถแบ่งได้เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มบุคคลที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยมีพ่อและแม่เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวหรือได้รับผ่อนผันให้อยู่ได้เป็นกรณีพิเศษ หรือ เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยมิชอบด้วยกฎหมาย บุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีพ่อและแม่เป็นคนต่างด้าวที่เกิดนอกประเทศไทย และเป็นผู้ที่เคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนมาก่อนแต่ถูกถอนสัญชาติไทย

กลุ่มที่ ๒ เป็นกลุ่มบุคคลที่เกิดในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมีพ่อและแม่เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวหรือได้รับผ่อนผันให้อยู่ได้เป็นกรณีพิเศษ หรือเข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยมิชอบด้วยกฎหมาย บุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีพ่อและแม่เป็นคนต่างด้าวที่เกิดนอกประเทศไทยเช่นเดียวกับกลุ่มที่ ๑ แต่จะแตกต่างกันตรงที่ไม่เคยมีสัญชาติไทยมาก่อนเลยตั้งแต่เกิด

กลุ่มที่ ๓ เป็นบุตรของบุคคลกลุ่มที่ ๑ หรือกลุ่มที่ ๒ ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ บุคคลกลุ่มนี้จะต้องมีพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยและถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ จึงเป็นสาเหตุทำให้ผู้ที่เป็บุตรไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจาก ปว.๓๓๗ ทำให้พ่อหรือแม่เป็นคนต่างด้าว และส่งผลให้ผู้ที่เป็บุตรมีพ่อและแม่ทั้งสองคนเป็นคนต่างด้าว ซึ่งหากไม่มี ปว.๓๓๗ กลุ่มบุตรเหล่านี้ย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดไม่ว่าจะเป็นไทยตามหลักสายโลหิต (มาตรา ๗ (๑)) หรือหลักดินแดน (มาตรา ๗ (๒)) อย่างใดอย่างหนึ่ง

นอกจากนั้น บุคคลดังกล่าวทั้งสามกลุ่มจะต้องมีคุณสมบัติในเรื่องต่อไปนี้ด้วยคือต้องมีเอกสารการทะเบียนราษฎร มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่จริงในประเทศไทย และมีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศ ซึ่งเป็นคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

ภาพโดย SWIT : มิดาหนึ่งในตัวแทนเยาวชนไร้รัฐไร้สัญชาติ และกลุ่มชาติพันธุ์ ในงานมหกรรมพลึงเด็กและเยาวชน ครั้งที่ ๑ วันที่ ๙ - ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ จัดโดยมูลนิธิสยามกัมมาจล

มิดา นาวานารก

อดีตสาวน้อยไร้สัญชาติ นักสู้ชาวปากะเกะญอ มิดาเป็นคนแรกในอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ยื่นคำร้องและได้รับอนุมัติลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๑

ภาพโดย บุญยืน สุขเสน่ห์ เมื่อครั้งที่นางสาวพองจันทร์ ยังเป็นเพียง เด็กหญิงพองจันทร์ (คนกลาง) อาศัย ณ จังหวัดแพร่

ภาพโดย บางกอกคลินิก เมื่อครั้งที่นางสาวพองจันทร์ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ณ สำนักงานเขตจตุจักร

พองจันทร์ สุขเสน่ห์

คนสัญชาติอเมริกันที่เกิดในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ และตกเป็นคนที่เสมือนไร้สัญชาติ เพราะครอบครัวได้ละทิ้งความเป็นคนสัญชาติอเมริกันมาตั้งรกรากในประเทศไทย พองจันทร์เป็นคนแรกในครอบครัวที่ได้รับสัญชาติไทย โดยผลของมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ สำนักงานเขตจตุจักร

ตารางแสดงกลุ่มบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรฐาน ๒๓
แห่งพ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ (มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)

ก. กรณีบุคคลที่ถูกลอนสัญชาติไทย และไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตาม พ.ร. ๓๓๗	สถานะตาม มาตรา ๒๓
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา		
๑.	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๒๖ ก.พ. ๒๕๓๕	ต่างด้าว ไม่เข้าเงื่อนไข	ไม่จดทะเบียน	ต่างด้าว เข้าเงื่อนไข	เกิดก่อน ๑๔ ธ.ค. ๒๕๑๕ ถูกลอนสัญชาติ	ไทย
						เกิดหลัง ๑๓ ธ.ค. ๒๕๑๕ ไม่ได้ไทย	
๒.	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๒๖ ก.พ. ๒๕๓๕	ต่างด้าว เข้าเงื่อนไข	จดทะเบียน	ต่างด้าว ไม่เข้าเงื่อนไข	เกิดก่อน ๑๔ ธ.ค. ๒๕๑๕ ถูกลอนสัญชาติ	ไทย
						เกิดหลัง ๑๓ ธ.ค. ๒๕๑๕ ไม่ได้ไทย	
๓.	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๒๖ ก.พ. ๒๕๓๕	ต่างด้าว เข้าเงื่อนไข	จดทะเบียน/ ไม่จดทะเบียน	ต่างด้าว เข้าเงื่อนไข	เกิดก่อน ๑๔ ธ.ค. ๒๕๑๕ ถูกลอนสัญชาติ	ไทย
						เกิดหลัง ๑๓ ธ.ค. ๒๕๑๕ ไม่ได้ไทย	

ข. กรณีบุตรของบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทย หรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตาม ปว. ๓๓๗	สถานะตาม มาตรา ๒๓
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา		
๑.	ในราช อาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธ.ค. ๒๔๑๔ ถึง ๒๗ ก.พ. ๒๔๕๑	ถูกถอน หรือ ไม่ได้ สัญชาติไทย	ไม่จดทะเบียน	ต่างด้าว เข้าเมืองไซ	ไม่ได้ไทย	ไทย
๒.	ในราช อาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธ.ค. ๒๔๑๔ ถึง ๒๗ ก.พ. ๒๔๕๑	ต่างด้าว เข้าเมืองไซ	จดทะเบียน	ถูกถอน หรือ ไม่ได้สัญชาติไทย	ไม่ได้ไทย	ไทย
๓.	ในราช อาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๒๖ ก.พ. ๒๔๓๕ ถึง ๒๗ ก.พ. ๒๔๕๑	ถูกถอน หรือ ไม่ได้ สัญชาติไทย	จดทะเบียน/ ไม่จดทะเบียน	ถูกถอน หรือ ไม่ได้สัญชาติไทย	ไม่ได้ไทย	ไทย

ตารางการวินิจฉัยคุณสมบัติของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ก. กรณีบุคคลที่ถูกต้องสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตาม ปว. ๓๓๗
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา	
๑.	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญประจำตัว คนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ไม่จดทะเบียน	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ใน ราชอาณาจักร เป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ใน ราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ถูกต้องสัญชาติ

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา				สถานะตาม ปว. ๓๓๗
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา		
๒	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ถูกถอนสัญชาติ	
๓.	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน/ ไม่จดทะเบียน	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ถูกถอนสัญชาติ	

ตารางการวิจัยคุณสมบัติของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งW.S.U.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ข. กรณีบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตาม พ.ว. ๓๓๗
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา	
๑.	ในราชอาณาจักร อาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕	ต่างตัวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญประจำตัว คนต่างตัว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ไม่จดทะเบียน	ต่างตัวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นการ พิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นการ ชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ไม่ได้สัญชาติ ไทย

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตาม ปว. ๓๓๗
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา	
๒.	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นการ ชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญประจำตัว คนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ไม่ได้สัญชาติ ไทย
๓.	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นกรณี พิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นการ ชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน/ ไม่จดทะเบียน	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นการ ชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ไม่ได้สัญชาติ ไทย

ตารางการวินิจฉัยคุณสมบัติของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ค. กรณีบุตรของบุคคลที่ถูกต้องสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว. ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตามกฎหมาย
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา	
๑.	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๔ ถึง วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	ถูกต้อง หรือไม่ได้สัญชาติไทย	ไม่จดทะเบียน (เฉพาะ ผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔)	ต่างตัวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักร เป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	เกิดก่อน ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ไม่ได้ไทยตาม พ.ร.บ.สัญชาติ ๒๕๓๔ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ไม่ได้ไทยตาม มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตามกฎหมาย
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา	
๒.	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	ต่างด้าวที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้ยู่ในราชอาณาจักร เป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน (เฉพาะผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕)	ถูกถอน หรือไม่ได้สัญชาติไทย	เกิดก่อน ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้ไทยตามปว.๓๓๗ เกิดตั้งแต่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้ไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง
๓.	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	ถูกถอน หรือไม่ได้สัญชาติไทย	จดทะเบียน/ไม่จดทะเบียน	ถูกถอน หรือไม่ได้สัญชาติไทย	ไม่ได้ไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง

QUALIFICATION ANALYSIS

“Who are the Target Persons under Section 23 of the Nationality Act No.4, 2008?”

No.	Place of birth	Birth duration	Legal Status of Parents			Previous Legal Status
			Father	Marriage Status	Mother	
Target Group No.1: Those whose Thai nationality was revoked in accordance with the Declaration No.337						
1.	Thailand	Before 14 December 1972	The father is an alien: • holding a Certificate of Permanent Residence or; • holding an Alien Card or; • born in Thailand	not registered	The mother is an alien: • having given leniency to stay in Thailand as a special case or; • granted permission for temporary residence or; • entering Thailand illegally	Thai nationality revoked according to the Declaration No.337
2.	Thailand	Before 14 December 1972	The father is an alien: • having given leniency to stay in Thailand as a special case or; • granted permission for temporary residence or; • entering Thailand illegally	registered	The mother is an alien: • holding a Certificate of Permanent Residence or; • holding an Alien Card or; • born in Thailand	Thai nationality revoked according to the Declaration No.337

No.	Place of birth	Birth duration	Legal Status of Parents			Previous Legal Status
			Father	Marriage Status	Mother	
Target Group No.1: Those whose Thai nationality was revoked in accordance with the Declaration No.337						
3.	Thailand	Before 14 December 1972	The father is an alien: • having given leniency to stay in Thailand as a special case or; • granted permission for temporary residence or; • entering Thailand illegally	registered or not registered	The mother is an alien: • having given leniency to stay in Thailand as a special case or; • granted permission for temporary residence or; • entering Thailand illegally	Thai nationality revoked according to the Declaration No.337

QUALIFICATION ANALYSIS

“Who are the Target Persons under Section 23 of the Nationality Act No.4, 2008?”

No.	Place of birth	Birth duration	Legal Status of Parents			Previous Legal Status
			Father	Marriage Status	Mother	
Target Group No.2: Those whose Thai nationality was not granted in accordance with the Declaration No.337						
1.	Thailand	From 14 December 1972 to 25 February 1992	The father is an alien: • holding a Certificate of Permanent Residence or; • holding an Alien Card or; • born in Thailand	not registered	The mother is an alien: • having given leniency to stay in Thailand as a special case or; • granted permission for temporary residence or; • entering Thailand illegally	Thai nationality not granted according to the Declaration No.337
2.	Thailand	From 14 December 1972 to 25 February 1992	The father is an alien: • having given leniency to stay in Thailand as a special case or; • granted permission for temporary residence or; • entering Thailand illegally	registered	The mother is an alien: • holding a Certificate of Permanent Residence or; • holding an Alien Card or; • born in Thailand	Thai nationality not granted according to the Declaration No.337

No.	Place of birth	Birth duration	Legal Status of Parents			Previous Legal Status
			Father	Marriage Status	Mother	
Target Group No.2: Those whose Thai nationality was not granted in accordance with the Declaration No.337						
3.	Thailand	From 14 December 1972 to 25 February 1992	The father is an alien: • having given leniency to stay in Thailand as a special case or; • granted permission for temporary residence or; • entering Thailand illegally	registered or not registered	The mother is an alien: • having given leniency to stay in Thailand as a special case or; • granted permission for temporary residence or; • entering Thailand illegally	Thai nationality not granted according to the Declaration No.337

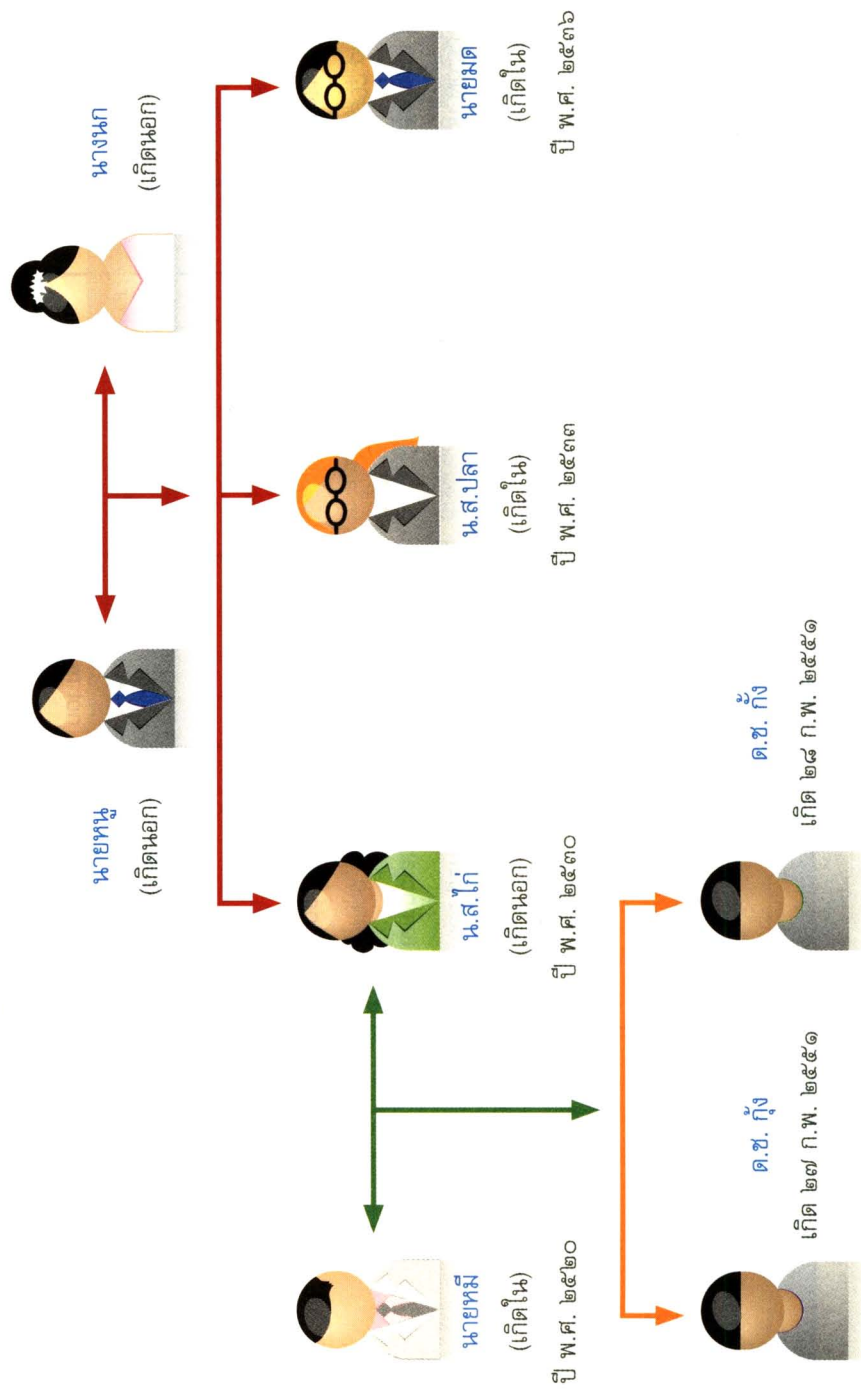
QUALIFICATION ANALYSIS

“Who are the Target Persons under Section 23 of the Nationality Act No.4, 2008?”

No.	Place of birth	Birth duration	Legal Status of Parents			Previous Legal Status
			Father	Marriage Status	Mother	
Target Group No.3: Those children of Group No.1 and No.2						
1.	Thailand	From 14 December 1972 to 27 February 2008	Thai nationality of the father was revoked or not granted.	not registered (only those were born before 26 February 1992)	The mother is an alien: • having given leniency to stay in Thailand as a special case or; • granted permission for temporary residence or; • entering Thailand illegally	• If they were born before 26 February 1992, Thai nationality would not be granted according to the Declaration No.337. • If they were born from 26 February 1992 onward, Thai nationality would not be granted according to Section 7 bis paragraph 1

No.	Place of birth	Birth duration	Legal Status of Parents			Previous Legal Status
			Father	Marriage Status	Mother	
Target Group No.3: Those children of Group No.1 and No.2						
2.	Thailand	From 14 December 1972 to 27 February 2008	The father is an alien: • having given leniency to stay in Thailand as a special case or; • granted permission for temporary residence or; • entering Thailand illegally	registered (only those were born before 26 February 1992)	Thai nationality of the mother was revoked or not granted.	• If they were born before 26 February 1992, Thai nationality would not be granted according to the Declaration No.337. • If they were born from 26 February 1992 onward, Thai nationality would not be granted according to Section 7 bis paragraph 1
3.	Thailand	From 14 December 1972 to 27 February 2008	Thai nationality of the father was revoked or not granted.	registered or not registered	Thai nationality of the mother was revoked or not granted.	Thai nationality not granted according to Section 7 bis paragraph 1

แผนภาพครอบครัวเพื่อวิเคราะห์การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓^๑

๑ สรุไปด้วย ฝ่ายการทะเบียนราษฎรและสัญชาติ ส่วนการทะเบียนราษฎร เดือนมีนาคม ๒๕๕๒

คำอธิบายแผนภาพที่ ๑

นายหนู และนางนก เป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว โดยบุคคลทั้งสองไม่ได้เกิดในประเทศไทย

นายหนู และนางนก มีบุตรด้วยกัน ๓ คน คนโตชื่อ น.ส.ไก่ เกิดในประเทศพม่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ คนรองชื่อ น.ส.ปลา เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และคนสุดท้องชื่อนายมด เกิดในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖

ต่อมา น.ส.ไก่ ได้มีสามีชื่อนายหมี ซึ่งเป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยเช่นเดียวกัน โดยนายหมีเกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นายหมี และน.ส.ไก่ มีบุตร ๒ คนเป็นฝาแฝด เกิดในประเทศไทย คนโตชื่อ ด.ช.กุ้ง เกิดวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ส่วนคนที่สองชื่อ ด.ช.กั้ง เกิดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

การวิเคราะห์สัญชาติตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. **นายหนู และนางนก** ไม่ใช่กลุ่มบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เพราะไม่ได้เกิดในประเทศไทย และไม่ได้รับผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕
๒. **น.ส.ไก่** เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๐ อยู่ในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ แต่ น.ส.ไก่ ไม่ได้เกิดในประเทศไทย จึงไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เช่นเดียวกับบิดามารดา
๓. **น.ส.ปลา** เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ น.ส.ปลา มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้ น.ส.ปลา ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ข้อ ๒ น.ส.ปลา จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓
๔. **นายมด** เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เกิดในประเทศไทยแต่เกิดในช่วงเวลาที่ ปว.๓๓๗ ถูกยกเลิกไปแล้ว โดย พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ นายมด จึงไม่ได้รับผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เนื่องจากมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย ประกอบกับบิดาหรือมารดาของ นายมด ไม่ใช่บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ด้วย นายมด จึงไม่ใช่บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

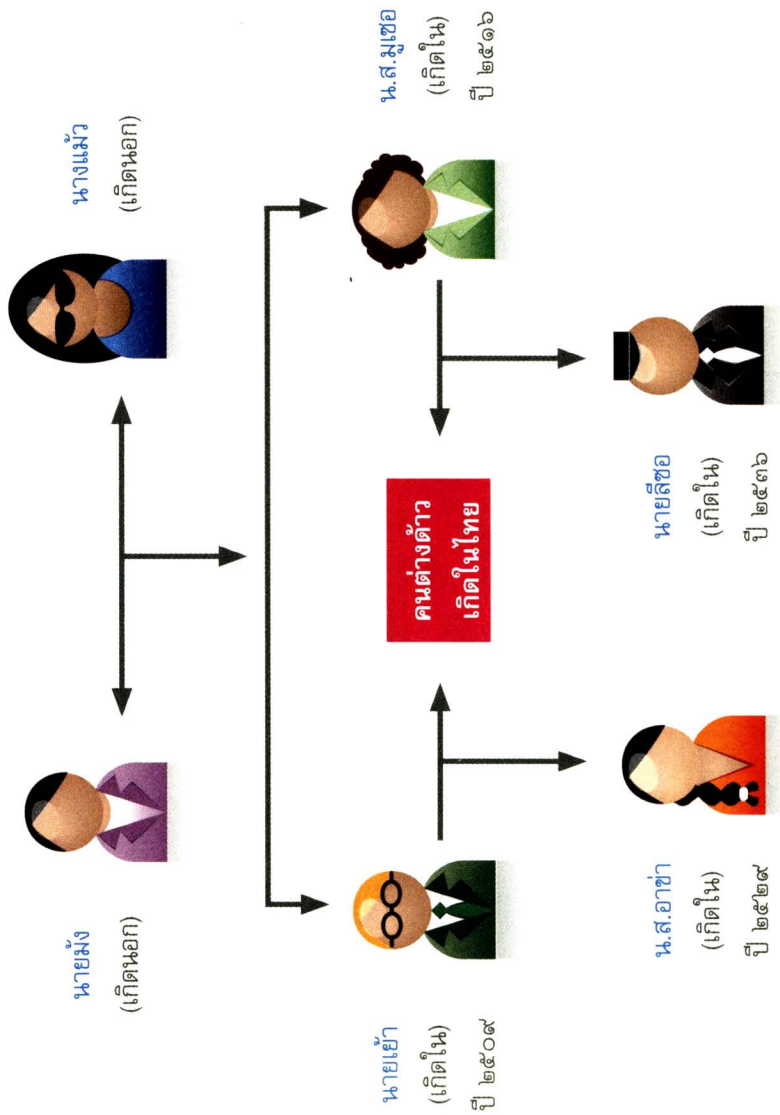
๕. **นายหมี** เกิดปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ พ.ว.๓๓๗ นายหมี มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้ นายหมี ไม่ได้สัญชาติไทยตาม พ.ว.๓๓๗ ข้อ ๒ นายหมี จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓
๖. **ด.ช.กุ่ม** เกิดวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เกิดในประเทศไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (คนต่างด้าว) และมารดาเป็นคนที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย ด.ช.กุ่ม จึงไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แต่เนื่องจากบิดาของ ด.ช.กุ่ม เป็นบุคคลที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ประกอบกับ ด.ช.กุ่ม เกิดวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายสำหรับกลุ่มบุตรของบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติหรือไม่ได้สัญชาติไทยตาม พ.ว.๓๓๗ (บุตรที่เกิดก่อนวันที่ พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ) ด.ช.กุ่ม จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เช่นเดียวกับบิดา
๗. **ด.ช.กั้ง** เกิดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เกิดในประเทศไทย แต่เกิดหลังจากที่ พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับแล้ว ด.ช.กั้ง จึงไม่ใช่บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เช่นเดียวกับ ด.ช.กุ่ม ที่เป็นพี่ชาย แต่เนื่องจากมาตรา ๒๓ กำหนดให้บุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรานี้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ กล่าวคือทุกคนตามมาตรา ๒๓ จะได้สัญชาติไทยในวันเดียวกันคือวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และเนื่องจากบิดาของ ด.ช.กั้ง เป็นบุคคลที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ จึงส่งผลทำให้ ด.ช.กั้ง เกิดโดยมีบิดาสัญชาติไทย ดังนั้น ด.ช.กั้ง จึงได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่ว่าบิดาจดทะเบียนสมรสกับมารดาหรือไม่

ภาพโดย บางกอกคลีนิก : วิษณุ ในวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๖ ได้พบนายกรัฐมนตรี ณ งานคาราวานสิทธิมนุษยชนเพื่อร้องขอความช่วยเหลือ

วิษณุ บุญชา

วิษณุ เป็นหลานของป้าสันที มอญไร้รัฐไร้สัญชาติในทวาย ปัจจุบันครอบครัวบุญชา เป็นครอบครัวไร้สัญชาติแห่งสมุทรปราการ วิษณุ ยื่นคำร้องลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ปัจจุบันอยู่ระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนรวบรวมเอกสารเพื่อนำเสนอต่อนายอำเภอ

คำอธิบายแผนภาพที่ ๒

นายมั่ง และนางแม่ัว เป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว โดยบุคคลทั้งสองไม่ได้เกิดในประเทศไทย

นายมั่ง และนางแม่ัว มีบุตรด้วยกัน ๒ คน คนโตชื่อ นายเ้า เกิดในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ และคนสุดท้องชื่อ น.ส.มุเซอ เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖

นายเ้า มีภรรยา เป็นชนกลุ่มน้อยที่เกิดในประเทศไทยเช่นเดียวกัน และมีบุตรด้วยกัน ๑ คนชื่อ น.ส.อาซ่าเกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙

น.ส.มุเซอ มีสามีเป็นชนกลุ่มน้อยที่เกิดในประเทศไทย และมีบุตรด้วยกัน ๑ คนชื่อนายลีซอ เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖

การวิเคราะห์สัญชาติตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. **นายมั่ง และนางแม่ัว** ไม่ใช้กลุ่มบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เพราะไม่ได้เกิดในประเทศไทย และไม่ได้รับผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕
๒. **นายเ้า** เกิดในประเทศไทยปี พ.ศ. ๒๕๐๙ เกิดก่อนการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ นายเ้าจึงได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาเมื่อมี ปว.๓๓๗ นายเ้าจะถูกถอนสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ เนื่องจากมีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย นายเ้าจึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓
๓. **น.ส.มุเซอ** เกิดปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ น.ส.มุเซอ มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้ น.ส.มุเซอ ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ข้อ ๒ น.ส.มุเซอ จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓
๔. **น.ส.อาซ่า** เกิดปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ แต่เนื่องจากบิดา (นายเ้า) และมารดาของ น.ส.อาซ่า เป็นคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย ไม่ใช่เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองตามที่กำหนดใน ปว.๓๓๗ ข้อ ๑ (๓) จึงทำให้ น.ส.อาซ่า ไม่เสียสัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ น.ส.อาซ่า จึงเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาเมื่อมี

การบังคับใช้ พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ น.ส.อาช่า ยังคงมีสัญชาติไทยและไม่เสียสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม เนื่องจากเกิดก่อนกฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ ซึ่งเป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๗๓๗/๒๕๓๗ ดังนั้น น.ส.อาช่า จึงเป็นผู้มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และไม่ใช้บุคคลตามมาตรา ๒๓

๕. **นายสีซอ** เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เกิดในประเทศไทยแต่เกิดในช่วงเวลาที่ ปว.๓๓๗ ถูกยกเลิกไปแล้วโดย พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ การพิจารณาสัญชาติของนายสีซอ จึงต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และถึงแม้ว่านายสีซอ จะมีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยเช่นเดียวกับ น.ส.อาช่า แต่นายสีซอ เกิดหลังจาก พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ ทำให้บิดามารดาของนายสีซอ ถูกถือว่าเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ซึ่งเป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๗๓๗/๒๕๓๗ ดังนั้น นายสีซอ จึงไม่ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แต่เนื่องจากมารดาของนายสีซอ (น.ส.มุซอ) ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ และเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ฉะนั้นนายสีซอ จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ด้วย (กลุ่มบุตรที่เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)

๖ กรณีศึกษา เพื่อการตรวจสอบความเป็นคนไทยตามมาตรา ๒๓

• กรณีที่ ๑. นายวงษา สวาท

เกิดวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๔ สัญชาติลาว บิดาชื่อนายฟ้า มารดาชื่อนางมี สัญชาติลาว บุคคลทั้งสามได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติกลุ่มแรงงานต่างด้าวเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๗ ได้เลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๐๐ มีหลักฐาน ท.ร.๓๘/๑ จัดทำโดยสำนักทะเบียนอำเภอเมืองอุบลราชธานี นายวงษามีหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ออกให้โดยโรงพยาบาลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ระบุว่า ด.ช.วงษา สวาท เกิดวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๔ บิดาชื่อฟ้า มารดาชื่อนางมี สัญชาติลาว นายวงษามีคุณสมบัติยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หรือไม่ อย่างไร

แนววินิจฉัย ถ้าตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่านายวงษา สวาท เป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยจริงตามที่ปรากฏรายการในหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย นายวงษาย่อมตกอยู่ในบังคับข้อ ๒ ของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๔ เนื่องจากนายวงษาเกิดวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ใช้บังคับ ทำให้นายวงษาไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิด บุคคลดังกล่าวจึงมีคุณสมบัติที่จะยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ได้

โดยยื่นคำขอพร้อมหลักฐานทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘/๑ และหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ต่อนายทะเบียนอำเภอเมืองอุบลราชธานี ซึ่งหากนายทะเบียนฯ เชื่อว่าหนังสือรับรองการเกิดที่นายวงษานำมาแสดง เป็นหลักฐานที่ถูกต้อง ก็จะดำเนินการสอบสวนพยานบุคคลเพื่อรับรองเรื่องการมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ความประพฤติและการทำคุณประโยชน์ แล้วรวบรวมหลักฐานทั้งหมดเสนอให้นายอำเภอเมืองอุบลราชธานีเพื่อพิจารณา แต่หากนายทะเบียนฯ ไม่เชื่อถือหนังสือรับรองการเกิด อาจต้องทำเรื่องขอตรวจสอบไปยังโรงพยาบาลธาตุพนม หรือให้นายวงษายื่นคำร้องขอหนังสือรับรองสถานที่เกิดหรือหนังสือรับรองการเกิดตามแบบ ท.ร.๒๐/๑ ก่อน เมื่อได้รับหนังสือรับรองสถานที่เกิดหรือหนังสือรับรองการเกิดตามแบบ ท.ร.๒๐/๑ แล้ว จึงยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ต่อไป

• กรณีที่ ๒. เด็กหญิงอาซู อาเยอะ

ชาติพันธุ์อาข่า เกิดวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ มีหลักฐานสูติบัตร ท.ร.๓ เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๗ บิดาชื่อนายอาดง มารดาชื่อนางบูเดอะ ชาติพันธุ์อาข่า โดยนายอาดง และนางบูเดอะ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๑๓ มีเลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๖ มีชื่อในทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูงระบุว่าทั้งสองคนเกิดที่ประเทศจีน เด็กหญิงอาซูจะยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้หรือไม่ อย่างไร

.....

แนววินิจฉัย เนื่องจากเด็กหญิงอาซู อาเยอะ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๕๑ การพิจารณาว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในเงื่อนไขที่จะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หรือไม่ จึงต้องพิจารณาในกลุ่มบุตรของ ผู้ที่ถูกต้องสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตาม พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับเท่านั้น กล่าวคือจะต้องเป็นบุตรที่เกิดก่อนวันที่ พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับเท่านั้น กล่าวคือจะต้องเป็นบุตรที่เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เด็กหญิงอาซูจึงไม่อยู่ในเงื่อนไขที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

แต่ถ้าเด็กหญิงอาซู อาเยอะ เกิดวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ตามเงื่อนไขของมาตรา ๒๓ บุคคลดังกล่าวก็ไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ อีกเช่นเดียวกัน เนื่องจากบิดามารดาของเด็กหญิงอาซูมิใช่เป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย จึงไม่ใช่บุคคลที่ถูกต้องสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยโดยผลของ พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ (บิดา) หรือนางบุญเดอะ (มารดา) จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ว่าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลทำให้เด็กหญิงอาซู อาเยอะ ได้สัญชาติไทย

• กรณีที่ ๓. เด็กชายภักดี จะช้า

มีหลักฐานสูติบัตร ท.ร.๓ เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๗ เกิดวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ เป็นบุตรของนายเนาะ ชาตพันธ์อาชา เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๘ และนางต่อแสง สัญชาติไทย มีชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๒ เด็กชายภักดี จะช้า มีคุณสมบัติยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หรือไม่

แนววินิจฉัย เด็กชายภักดี จะช้า ไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ และไม่ต้องยื่นคำขอสัญชาติไทยแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจากนางต่อแสง ซึ่งเป็นมารดาของเด็กชายภักดี จะช้า เป็นผู้มิได้สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๒ ซึ่งมีความหมายว่าบุคคลสัญชาติไทยแจ้งเกิดเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือนางต่อแสง เป็นผู้มิได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ดังนั้น เด็กชายภักดีย่อมเป็นผู้มิได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่นายทะเบียนรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้เด็กชายภักดี เป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย ตามสูติบัตร ท.ร.๓ กำหนดเลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๗ จึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง

วิธีการแก้ไขกรณีนี้นายทะเบียนจะต้องยกเลิกสูติบัตร ท.ร.๓ พร้อมทั้งจำหน่ายรายการบุคคลของเด็กชายภักดีที่มีเลขประจำตัวประชาชนเป็นเลข ๗ ในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ และดำเนินการรับแจ้งการเกิดให้ใหม่ตามสูติบัตร ท.ร.๑ หรือ ท.ร.๒ ขึ้นอยู่กับว่าเมื่อตอนแจ้งการเกิดครั้งนั้นเป็นการแจ้งภายใน ๑๕ วัน หรือเกินกว่า ๑๕ วันนับแต่วันที่เกิด โดยพิจารณาได้จากวันที่นายทะเบียนรับแจ้งการเกิดกับวันที่เกิด แล้วเพิ่มชื่อเด็กชายภักดีในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ในสถานะเป็นบุคคลสัญชาติไทย

.....

• กรณีที่ ๔. เด็กหญิงพิชนก หน่อดี

เกิดวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๗ มีสูติบัตร พ.ร.๓ เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๗ ระบุไม่ได้สัญชาติไทย บิดาชื่อนายหลอเตอะ สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๘ มารดาชื่อนางหมีจู สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๘ เช่นกัน โดยนายหลอเตอะ และนางหมีจู ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๗ เด็กหญิง พิชนก หน่อดี มีคุณสมบัติยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หรือไม่ หรือจะมีวิธีการได้สัญชาติไทยอย่างไร

แนววินิจฉัย การที่นายทะเบียนรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้เด็กหญิงพิชนก หน่อดีเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๗ เป็นเรื่องที่ต้อง เนื่องจากในขณะเกิด นายหลอเตอะ (บิดา) และนางหมีจู (มารดา) ไม่ใช่บุคคลสัญชาติไทย (บุคคลทั้งสองได้สัญชาติไทยหลังจากเด็กหญิงพิชนกเกิด) ส่วนการพิจารณาว่าเด็กหญิงพิชนกมีคุณสมบัติยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หรือไม่ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่านายหลอเตอะ หรือนางหมีจู เป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยและได้รับผลกระทบจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ทำให้ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือไม่

และเมื่อพิจารณาการได้สัญชาติไทยของนายหลอเตอะ และนางหมีจู ซึ่งเป็นการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงสรุปได้ว่าบิดาและมารดาของเด็กหญิงพิชนกเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้สัญชาติไทย ดังนั้น เด็กหญิงพิชนกจึงมีคุณสมบัติที่จะยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ได้

• กรณีที่ ๕. นางสาวอาซัง แซ่ลี

เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๕ (ไม่มีวันและเดือนเกิด) มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยกลุ่มจีนฮ่ออิสระ ลงรายการว่าเกิดในประเทศไทย บิดาชื่อนายเกาซี เกิดปี พ.ศ. ๒๕๐๐ สถานที่เกิดประเทศจีน มารดาชื่อนางอาลัง เกิดปี พ.ศ. ๒๕๑๐ สถานที่เกิดประเทศจีน บิดามารดาเสียชีวิตแล้ว นางสาวอาซังฯ มีคุณสมบัติยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หรือไม่ หรือจะมีวิธีการได้สัญชาติไทยอย่างไร

แนวการวินิจฉัย บุคคลที่จะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ประกอบด้วย ๓ กลุ่ม แบ่งตามวันที่เกิดได้แก่ กลุ่มที่ ๑ เกิดก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ (ถูกถอนสัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ข้อ ๑) กลุ่มที่ ๒ เกิดระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ (ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ข้อ ๒) และกลุ่มที่ ๓ เป็นบุตรของกลุ่ม ๑ และกลุ่ม ๒ ที่เกิด

ก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่ากลุ่ม ๑ และกลุ่ม ๒ จะมีบิดามารดาเป็นบุคคลที่เกิดต่างประเทศ ส่วนกลุ่มที่ ๓ จะต้องมียุติบัตรการเกิดในประเทศไทย

สำหรับกรณีของนางสาวอาซัง แซ่ลี เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยไม่มีวันและเดือนเกิด จึงเป็นปัญหาที่จะต้องพิจารณานางสาวอาซังเป็นบุคคลในกลุ่ม ๒ หรือกลุ่ม ๓ และหากถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ ๓ บุคคลดังกล่าวย่อมไม่มีคุณสมบัติในการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เนื่องจากบิดามารดาเกิดต่างประเทศ อย่างไรก็ตามการพิจารณาวันเดือนปีเกิดของบุคคลที่เกิดในประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ไม่ระบุวันที่และเดือนที่เกิด สามารถอ้างอิงแนวทางการวินิจฉัยในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลซึ่งจะใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖ ที่บัญญัติให้นับอายุตั้งแต่วันต้นปีปฏิทินซึ่งเป็นปีที่บุคคลนั้นเกิด ดังนั้น จึงต้องถือว่าบุคคลที่เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยไม่ปรากฏวันที่และเดือนที่เกิด เป็นผู้ที่เกิดเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๕ ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาของการบังคับใช้ ปว. ๓๓๗ ดังนั้น นางสาวอาซัง แซ่ลี จึงมีคุณสมบัติที่จะยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ได้

• กรณีที่ ๖. เด็กชายมาโนช รักมากมาย

เกิดวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ มีสูติบัตร ท.ร.๓ เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๗ ระบุไม่ได้สัญชาติไทย บิดาชื่อนายมานพ สัญชาติไทย เกิดวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๓๕ เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๘ (เดิมมีเลข ๑๓ หลักขึ้นต้นด้วยเลข ๖) มารดาชื่อนางสิริสุขเยอ สัญชาติไทยใหญ่ เกิดวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๐ โดยนายมานพ ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๑ เด็กชายมาโนช รักมากมาย มีคุณสมบัติยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หรือไม่ หรือจะมีวิธีการได้สัญชาติไทยอย่างไร

แนววินิจฉัย การที่นายทะเบียนรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้เด็กชายมาโนช รักมากมาย เป็น ผู้ไม่มีสัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข ๗ เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องแล้ว เนื่องจากในขณะเกิดนายมานพ(บิดา) เป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทยที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยเลข ๖ และนางสิริสุขเยอ (มารดา) เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (บุคคลประเภท ๐) โดยนายมานพได้สัญชาติไทยหลังจากเด็กชายมาโนชเกิด ส่วนการพิจารณาว่าเด็กชายมาโนชมีคุณสมบัติยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หรือไม่ ไม่อาจพิจารณาจากบิดาคือนายมานพได้ เพราะนายมานพเกิดหลังจาก ปว. ๓๓๗ ถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีผลต่อบุตรที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ จากบิดา

ช่องทางที่เหลือจึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่านางสิริสุขเยอ (มารดา) เป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยหรือไม่ และได้รับผลกระทบจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ทำให้ไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือไม่ ซึ่งหากสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ว่านางสิริสุขเยอ เกิดในประเทศไทยเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๓๕ โดยมีบิดาและมารดาเป็นชาวไทยใหญ่ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย นางสิริสุขเยอย่อมเป็นบุคคล

กลุ่มเป้าหมายตามมาตรา ๒๓ เด็กชายมาโนชซึ่งเป็นบุตรย้อมมีคุณสมบัติที่จะยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ โดยไม่ต้องรอให้นางสีซอเยอได้รับการลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ก่อน

การลงรายการสัญชาติไทย ในทะเบียนบ้าน:

คนไทยตามมาตรา ๒๓ จะต้องดำเนินการอย่างไร

สถานที่ยื่นคำขอ

สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

ผู้ยื่นคำขอ

- (๑) กรณีผู้ลงรายการสัญชาติไทยมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้ยื่นคำขอด้วยตนเอง
- (๒) กรณีผู้ลงรายการสัญชาติไทยมีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองยื่นคำขอแทน

หลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการยื่นคำขอ

- (๑) สูติบัตร หรือ หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) หรือ หนังสือรับรองสถานที่เกิดของผู้ลงรายการสัญชาติไทย
- (๒) ทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔ หรือ ท.ร.๑๓) หรือ ทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ท.ร.๓๘/๑ ท.ร.๓๘ ก หรือ ท.ร.๓๘ ข)
- (๓) หลักฐานแสดงว่าบิดาหรือมารดาเป็นผู้เกิดในประเทศไทย (กรณีผู้ลงรายการสัญชาติไทยเกิดระหว่างวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)
 - (๔) รูปถ่ายขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๑ รูป
 - (๕) บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (ถ้ามี)
 - (๖) ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (ถ้ามี)
 - (๗) เอกสารที่หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ออกให้เพื่อรับรองความประพฤติหรือการทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม (ถ้ามี)

(๘) หลักฐานเอกสารที่แสดงว่าผู้ขอมีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม (ถ้ามี) เช่น หนังสือรับรองของส่วนราชการหรือหน่วยงานเอกชนที่น่าเชื่อถือ เป็นต้น

(๙) พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งสามารถให้การรับรองและยืนยันตัวบุคคลได้

อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน

(๑) รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านพร้อมด้วยพยานหลักฐานของผู้ขอ

(๒) ตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานที่ผู้ขอนำมาแสดง

(๓) ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนราษฎรเพื่อตรวจสอบว่าผู้ขอมีชื่อในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรหรือไม่ เป็นบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการทะเบียนราษฎรหรือไม่

(๔) สอบสวนผู้ขอและพยานบุคคลให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผู้ขอ สถานะการอาศัยอยู่ในประเทศไทย และความประพฤติของผู้ขอ รวมถึงผลงานการทำคุณประโยชน์ให้กับสังคมของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทย

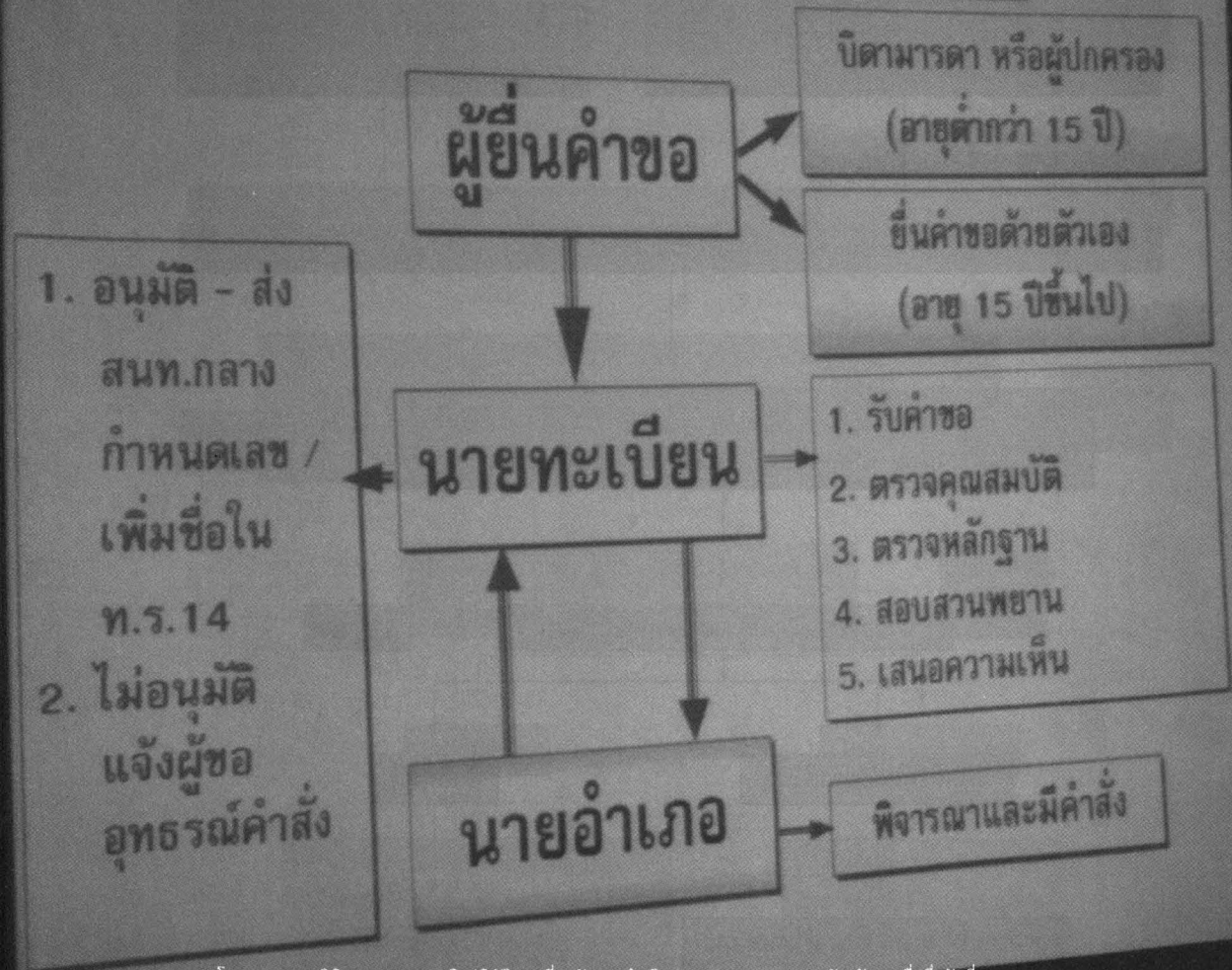
(๕) รวบรวมหลักฐานพร้อมความเห็นเสนอนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตพิจารณา

(๖) เมื่อนายอำเภออนุญาตตามคำขอ ให้นายทะเบียนสำเนาคำขอลงรายการสัญชาติไทยของผู้ขอ เพื่อเก็บรวมเรื่องไว้กับหลักฐานประกอบคำขอดังกล่าว ส่วนคำขอฉบับจริง (ต้นฉบับ) ให้ส่งไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อตรวจสอบและกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้เป็นเลข ๑๓ หลักขึ้นต้นด้วยเลข ๘ และเลขในหลักที่ ๖ และหลักที่ ๗ จะเป็นเลข ๗๓

(๗) เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการกำหนดเลข ๑๓ หลักตาม (๖) แล้ว ให้จำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนเดิมของผู้ขอ และเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) โดย หมายเหตุว่า “บุคคลลำดับที่ .. ได้สัญชาติไทยโดยมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑” แล้วลงลายมือชื่อนายทะเบียนพร้อมวันเดือนปีกำกับไว้

(๘) มอบสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านให้แก่ผู้ขอพร้อมแนะนำให้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนสำหรับผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป

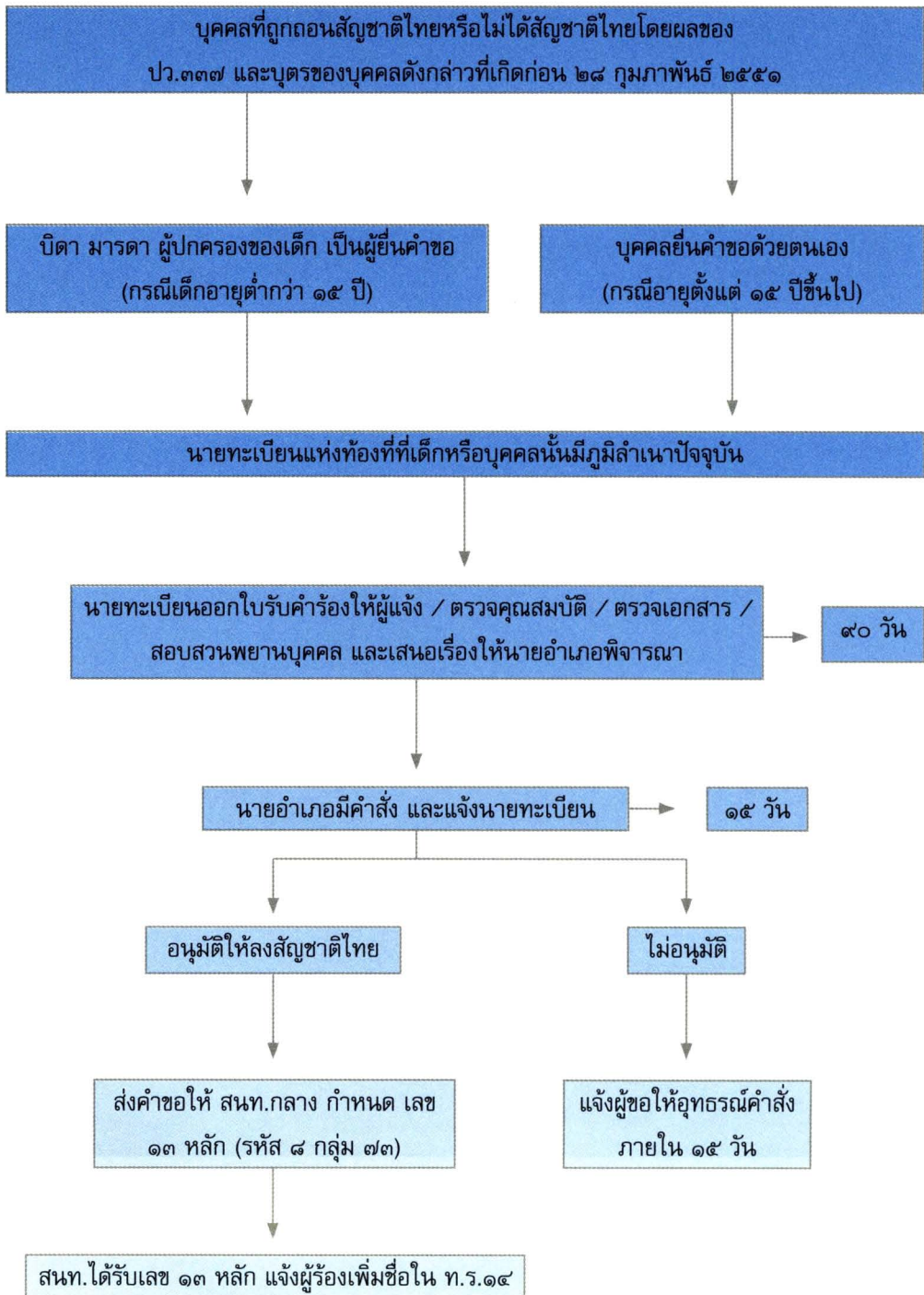
การขอสงรายการตาม ม.23

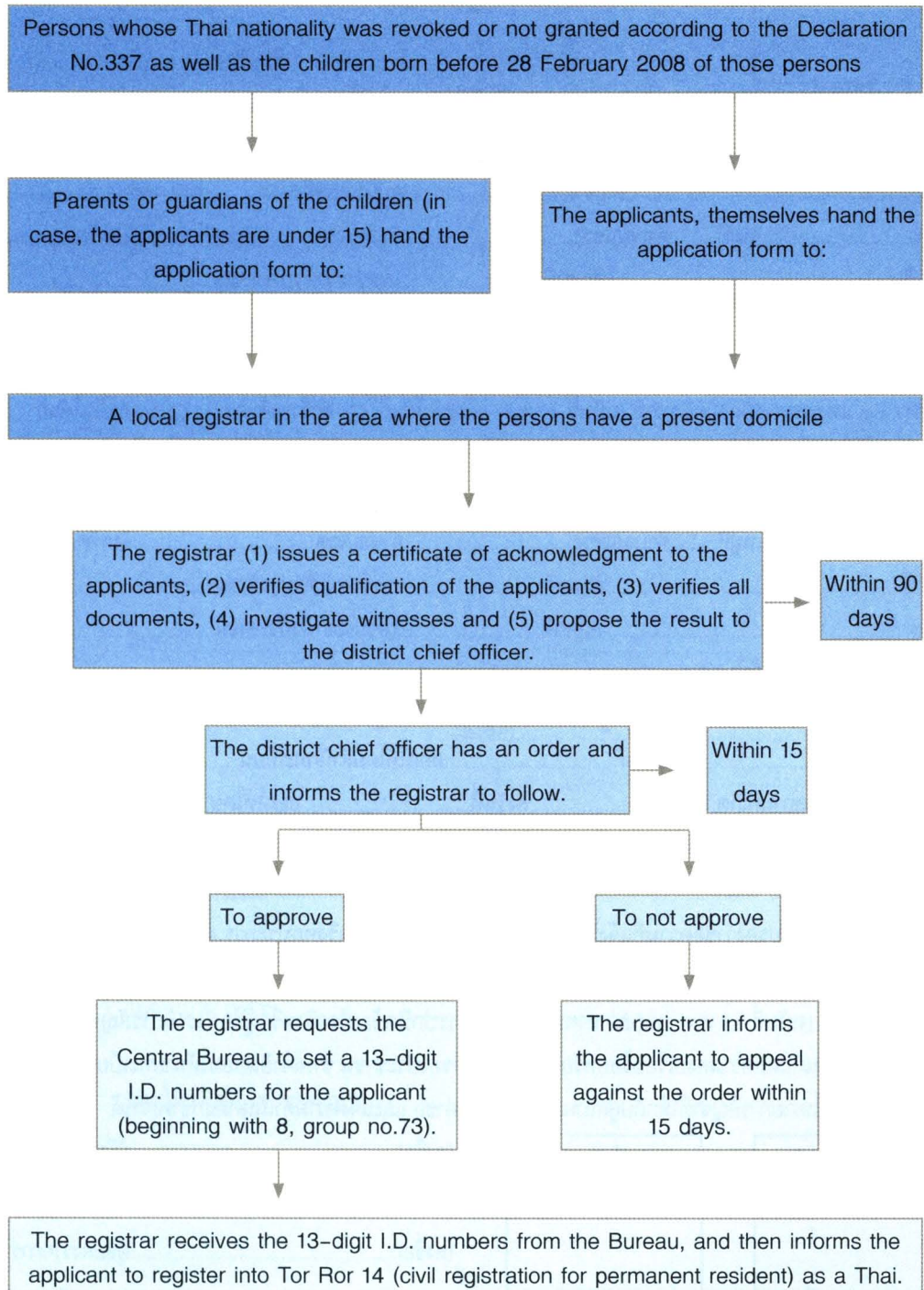
ภาพโดย บางกอกคลินิก ณ งานอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๒๓ ณ จังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ ๑๓ - ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๑

.....

แผนภูมิแสดงการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓

Procedural Chart on Application for Thai Nationality under Section 23 of the Nationality Act No.4, 2008

ปิดรูปถ่ายของผู้ขอลง
รายการสัญชาติไทย
ขนาด ๔ x ๖ ซม.

ด้านหน้า

แบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน
ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

วันเดือนปีเกิด.....สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

บิดาชื่อ.....สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

มารดาชื่อ.....สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

ขอยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....เพื่อขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตาม

มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่ ☐ ตัวข้าพเจ้าเอง ☐ บุคคลอื่นได้แก่

ชื่อ.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

วันเดือนปีเกิด.....สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

บิดาชื่อ.....สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

มารดาชื่อ.....สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

มีความสัมพันธ์กับข้าพเจ้าในฐานะ.....

พร้อมคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานเอกสารการทะเบียนราษฎรและเอกสารอื่นๆ มาด้วย คือ

☐ สูติบัตร เลขที่.....ลงวันที่.....ออกให้โดยสำนักทะเบียน.....

☐ หนังสือรับรองสถานที่เกิด เลขที่.....ลงวันที่.....ออกให้โดย.....

☐ สำเนาทะเบียนบ้าน/สำเนาทะเบียนประวัติราษฎร เลขที่.....

☐ เอกสารอื่นๆ (ถ้ามี) ได้แก่.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความที่แจ้งไว้ข้างต้นทั้งหมดนั้นเป็นความจริงทุกประการ และขอรับรองว่าผู้ขอลงรายการ
สัญชาติไทยตามคำขอลงฉบับนี้เป็นผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราช-
บัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ หากปรากฏว่ามีการปกปิดข้อเท็จจริงหรือผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นผู้ที่มี
พฤติการณ์ซึ่งเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ข้าพเจ้ายินยอมให้นายทะเบียนยกเลิกเพิกถอน
คำขอลงฉบับนี้ แก่รายการสัญชาติให้กลับสู่สถานะเดิมก่อนยื่นคำขอ และแจ้งความดำเนินคดีแก่ข้าพเจ้าได้

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้าย

ของผู้ขอลงสัญชาติไทย

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา

ของผู้ขอลงสัญชาติไทย

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้ขอลงรายการ

(.....) สัญชาติไทย

๑. ได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยเมื่อวันที่.....เวลา.....น.

๒. ตรวจสอบหลักฐานเอกสารที่แนบมาพร้อมคำขอที่แจ้งไว้ในคำขอแล้วปรากฏว่า

☐ ครบถ้วน

☐ ไม่ครบถ้วน

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่

(.....)

เสนอนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต.....

ได้ตรวจสอบคำขอ พยานหลักฐาน และสอบสวนพยานบุคคลตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดแล้วเห็นว่า

☐ ผู้ขอมีคุณสมบัติที่จะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เห็นควรดำเนินการให้

☐ ผู้ขอมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจาก.....

.....
เห็นควรไม่ดำเนินการให้

☐ อื่นๆ

(ลงชื่อ).....นายทะเบียน

(.....)

วันที่.....

คำสั่งนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต

☐ อนุญาตตามคำขอ

☐ ไม่อนุญาต เพราะ.....

.....
และให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบ

(ลงชื่อ).....

(.....)

วันที่.....

ความเห็นกฤษฎีกา (๑)

ที่ นร ๐๔๐๔/๗๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ใหญ่บ้าน

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๔/ป ๖๐
ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิที่จะได้รับเลือก
เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ตามที่กรมการปกครองได้ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มี
สิทธิที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้กรมการปกครอง
แต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว
และมีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้ส่งมาด้วยนี้
อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
เพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(คุณพรทิพย์ จालะ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักอำนวยการ

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๔

สำนักกฎหมายต่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๔๔๒๐-๓ ต่อ ๓๓๐๓ (นายจินตพันธุ์ฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๔๔๒๖

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

กรรมการปกครองได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๑.๒/๒๐๔๗๑ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายสรุปความได้ว่า มาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ กำหนดให้ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านจะต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่มีราษฎร จำนวนหนึ่งเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยและเคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่ถูกถอนสัญชาติ ไทยโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ และภายหลัง ได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กรรมการปกครองจึงขอหารือว่าบุคคลที่ได้ลงรายการสัญชาติไทย ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นผู้เกิดในประเทศไทย ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ มีผลใช้บังคับ และผู้เกิดในประเทศไทยระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับ จะถือว่าเป็นผู้มี สัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งจะทำให้เป็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตาม มาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ หรือไม่ อย่างไร ตามประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ผู้เกิดในประเทศไทยและเคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่ถูกถอน สัญชาติไทยโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ กล่าวคือ เป็นผู้เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ก่อนที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ จะมีผลใช้บังคับ ซึ่งมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว และบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือมารดากรณีไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าว ที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือได้รับอนุญาต ให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวหรือเข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติที่จะได้รับ เลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ หรือไม่

๒. ผู้เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยผลของประกาศของ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ กล่าวคือ เป็นผู้เกิดในประเทศไทย

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๗๘ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ก่อนที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จะมีผลใช้บังคับ ซึ่งมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว และบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือมารดากรณีไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือเข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ซึ่งถือว่ามิคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการปกครอง โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๗* แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้กำหนดให้บุคคลดังต่อไปนี้ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด คือ (๑) ผู้เกิดโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย (๒) ผู้เกิดนอกราชอาณาจักรไทยโดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบิดาไม่มีสัญชาติ (๓) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ดังนั้น การได้สัญชาติไทยของบุคคลจึงต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริงในขณะที่ยุคคลนั้นเกิดว่ามีลักษณะตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ หรือไม่ ซึ่งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวเกิดในราชอาณาจักรไทยในขณะที่ยุพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มีผลใช้บังคับแล้ว บุคคลดังกล่าวย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓)

แม้ภายหลังประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ จะได้ออนสัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยบางประเภท

* มาตรา ๗ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(๒) ผู้เกิดนอกราชอาณาจักรไทยโดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบิดาไม่มีสัญชาติ

(๓) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย

ข้อ ๑ ให้ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาเป็นคนต่างด้าว หรือมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย และในขณะที่ยุเกิดบิดาหรือมารดานั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แต่การถอนสัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยบางประเภทดังกล่าวเป็นการถอนสัญชาติไทยของบุคคลโดยผลของกฎหมายซึ่งมิได้กระทบต่อข้อเท็จจริงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ประกอบกับถ้อยคำ “โดยการเกิด” ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาตินั้นมิได้เป็นถ้อยคำที่มีความหมายพิเศษ หากแต่เป็นถ้อยคำธรรมดาที่ระบุถึงข้อเท็จจริงที่มีผลให้บุคคลได้สัญชาติไทยเท่านั้น ดังนั้น เมื่อมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑^๑ กำหนดให้บุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ให้ได้สัญชาติไทยแล้ว กรณีจึงต้องถือว่าบุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทยโดยการเกิด และเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๑)^๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

ประเด็นที่สอง เห็นว่า การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดของบุคคลตามกฎหมายไม่จำเป็นต้องได้เฉพาะแต่ในขณะที่บุคคลเกิดเท่านั้น บุคคลอาจได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยผลของกฎหมายที่ประกาศใช้ในภายหลังก็ได้ ประกอบกับการได้สัญชาติไทยของบุคคลตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นผลโดยตรงจากข้อเท็จจริงที่ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย กรณีจึงต้องถือว่าบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยและ

ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะรายเป็นประการอื่น

มาตรา ๒๓ บรรดาบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๒ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทย ติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดี หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้เป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๒ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

ฯลฯ

ฯลฯ

ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังกล่าว
เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด และมีคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตาม
มาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๒

ការពិភាក្សា (២)

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เรื่อง การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๕๑

กรรมการปกครองได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๒๗๓๕๑ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา สรุปความได้ว่า กรรมการปกครองได้รับหนังสือหารือของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและแนวทางแก้ไขการไร้สถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย วุฒิสภา กรณีสถิติชุมชนและเขตภูเขาได้ร้องเรียนเรื่องนางสาวสุชฎทัย เจริญแก้ว นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ถูกเพิกถอนสิทธิการได้รับทุนการศึกษาตามโครงการจัดส่งนักศึกษาชาวไทยภูเขาศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของกรรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากขาดคุณสมบัติกล่าวคือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพราะฐานะยากจน โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาวสุชฎทัยฯ สมควรเป็นนักศึกษาตามโครงการฯ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ ต่อมา ได้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และนายอำเภอได้มีคำสั่งอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยได้ตามคำขอเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ โดยเจ้าหน้าที่แจ้งเหตุผลที่เพิกถอนสิทธิการได้รับทุนการศึกษาเนื่องจากไม่มีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ มีความเห็นตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้อย่างชัดเจนให้บุคคลได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ คือ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ประเด็นของเรื่องนี้จึงเป็นปัญหาการตีความกฎหมายดังกล่าวว่ามีเจตนารมณ์ให้บุคคลมีสัญชาติไทยตั้งแต่เมื่อใดจึงส่งเรื่องดังกล่าวให้กรรมการปกครองพิจารณา

กรรมการปกครองได้ตรวจสอบประเด็นเรื่องการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔)ฯ สรุปความเห็นได้เป็น ๒ ฝ่าย คือ

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า บุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔)ฯ ย่อมได้สัญชาติไทยทันทีตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะยังไม่ได้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน หรือยื่นคำขอแล้ว แต่อยู่ระหว่างการพิจารณาของผู้มีอำนาจก็ตาม บุคคลย่อมอ้างสิทธิการเป็นผู้มีสัญชาติไทยได้ตามกฎหมายและสามารถใช้สิทธิของตนได้ ส่วนการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านหรือเอกสารการทะเบียนราษฎรเป็นขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่อาจทำให้เจ้าของสิทธิเสื่อมสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งตามความเห็นของฝ่ายนี้ชนกลุ่มน้อยที่ทางราชการจัดทำทะเบียนไว้และกำหนดให้อยู่อาศัยในพื้นที่ควบคุม ถ้าเป็นบุคคลตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔)ฯ ย่อมสามารถเดินทางออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมได้

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนมาก ที่ นร ๐๙๐๔/๑๗๓ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อย่างมีเงื่อนไข กล่าวคือ บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย และถูกถอนสัญชาติไทย หรือไม่ได้สัญชาติไทยโดยผลของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ แล้ว ยังจะต้องมีคุณสมบัติอื่น ๆ ประกอบด้วย คือ จะต้องอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกัน โดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม หรือประเทศไทย ซึ่งหมายความว่า บุคคลตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) อาจอ้างสิทธิการเป็นผู้มีสัญชาติไทยได้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แต่จะต้องผ่านการพิสูจน์คุณสมบัติตามกฎหมายกำหนดก่อน จึงจะได้สิทธิในสัญชาติไทยและสามารถใช้สิทธิของตนได้ โดยวรรคสองของมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) กำหนดให้นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นผู้รับเรื่องเพื่อขอพิสูจน์คุณสมบัติดังกล่าว และเมื่อผ่านการตรวจพิสูจน์ คุณสมบัติแล้ว (ได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน) ย่อมถือได้ว่าบุคคลนั้น เป็นผู้มีสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

กรมการปกครองได้พิจารณาข้อหารือของคณะกรรมการวิสามัญฯ แล้ว เห็นว่า บุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ย่อมได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับ แต่จะต้องผ่านการพิสูจน์คุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดก่อน โดยการยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทย ในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) และเมื่อ ได้รับการพิสูจน์คุณสมบัติแล้ว จึงสามารถใช้สิทธิการเป็นผู้มีสัญชาติไทยได้ กล่าวคือ ผู้นั้น จะได้สิทธิในสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แต่จะใช้สิทธิของตนได้ต่อเมื่อได้รับ อนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านแล้ว ดังนั้น กรณีของนางสาวสุทธยาฯ ซึ่งสมัคร เข้าเป็นนักศึกษาตามโครงการจัดส่งนักศึกษาชาวไทยภูเขาศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของ กรมการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ โดยยังไม่มีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยนั้น บุคคลดังกล่าวอาจอ้างสิทธิการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) ในขณะสมัครเข้าเป็นนักศึกษาตามโครงการฯ แต่ยังไม่อาจใช้สิทธิในความเป็นผู้มีสัญชาติไทย ในขณะนั้นได้ เนื่องจากยังไม่ผ่านการตรวจพิสูจน์คุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติ สัญชาติ (ฉบับที่ ๔)ฯ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพิจารณาเรื่องดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาการตีความ ข้อกฎหมายซึ่งยังไม่มีหน่วยงานใดให้ความเห็นไว้อย่างชัดเจน และเป็นเรื่องที่มีผลกระทบ ถึงสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาเรื่องนี้ เป็นไปด้วยความรอบคอบได้ข้อยุติที่ถูกต้องสำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป กรมการปกครอง จึงขอเรียนหารือคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

(๑) บุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ จะถือเป็นผู้มีสัญชาติไทยและใช้สิทธิในสถานะบุคคลสัญชาติไทยได้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับ แม้จะยังไม่ได้ยื่นคำขอลงรายการ สัญชาติไทยในทะเบียนบ้านเพื่อพิสูจน์คุณสมบัติตามกฎหมายกำหนดหรือยื่นคำขอแล้วแต่อยู่ระหว่างการพิจารณาของผู้มีอำนาจก็ตาม หรือจะถือว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยต่อเมื่อได้ยื่นคำขอลงรายการ สัญชาติไทยในเอกสารการทะเบียนราษฎรตามวรรคสองของมาตรา ๒๓ และผ่านการพิจารณา จากผู้มีอำนาจตามกฎหมายแล้ว จึงจะสามารถใช้สิทธิในสถานะบุคคลสัญชาติไทยได้ และการได้ สัญชาติไทยดังกล่าวมีผลต่อบุคคลนั้นตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

(๒) กรณีของนางสาวสุทธัย เจริญแก้ว ซึ่งสมัครเข้าเป็นนักศึกษาตามโครงการจัดส่งนักศึกษาชาวไทยภูเขาศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของกรมการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ โดยยังไม่มีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ได้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔)^๖ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ นั้น จะถือได้ว่านางสาวสุทธัยฯ เป็นผู้มีคุณสมบัติในเรื่องสัญชาติไทยในขณะที่สมัครเป็นนักศึกษาตามโครงการฯ และสามารถใช้อนุมัติดังกล่าวในการรับทุนการศึกษาได้หรือไม่ อย่างไร ซึ่งกรณีของนางสาวสุทธัยฯ จะมีผลต่อบุคคลอื่นที่มีลักษณะเดียวกันอีกจำนวนมาก หรือไม่เฉพาะสิทธิในเรื่องของทุนการศึกษาเท่านั้น แต่จะหมายถึงสิทธิอย่างอื่นด้วย เช่น สิทธิในหลักประกันสุขภาพ สิทธิในการเดินทาง สิทธิในการทำงาน เป็นต้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการปกครอง โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า การพิจารณาการได้สัญชาติไทยของนางสาวสุทธัยฯ เป็นการพิจารณาถึงคุณสมบัติของนางสาวสุทธัยฯ ซึ่งเป็นปัญหาข้อเท็จจริง มิใช่การพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินตามนัยข้อ ๔ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ และในการพิจารณาปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนกรมการปกครองว่า ในระหว่างที่กรมการปกครองพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติในเรื่องสัญชาติไทยเพื่อการสมัครรับทุนการศึกษาตามโครงการจัดส่งนักศึกษาชาวไทยภูเขาศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของกรมการปกครองนั้น นางสาวสุทธัยฯ ได้รับจัดสรรทุนการศึกษาอื่นทดแทนแล้ว กรณีจึงไม่มีประเด็นปัญหาที่ต้องพิจารณาคุณสมบัติในเรื่องสัญชาติไทยและสิทธิของนางสาวสุทธัยฯ ข้อหารือที่กรมการปกครองขอหารือมานี้จึงมีประเด็นปัญหากฎหมายที่ข้อหารือเพียงประเด็นเดียว คือ การได้สัญชาติไทยของบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการได้สัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับโดยไม่ต้องดำเนินการอื่นหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาภาษาดังกล่าว ประกอบกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติตามมาตรา ๒๓^๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เป็นการกำหนดรองรับการได้สัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในประเทศไทย

^๖ มาตรา ๒๓ บรรดาบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๒ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีคุณสมบัติหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้เป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

และเคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑^๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ บุคคลที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามข้อ ๒^๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ฯ และบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิวรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยบุคคลตามมาตรา ๒๓ จะได้สัญชาติไทยก็ต่อเมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย และเห็นว่าบทบัญญัติตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง ที่กำหนดให้ผู้มีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาในปัจจุบัน นั้น เป็นเงื่อนไขเกี่ยวกับการกำหนดขั้นตอนเพื่อขอลงรายการสัญชาติไทยในเอกสารการทะเบียนราษฎรและใช้เป็นหลักฐานทางทะเบียนเกี่ยวกับการมีสัญชาติไทยของบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๒๓ สำหรับการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้คนภายนอก

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น การได้สัญชาติไทยของบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนให้บุคคลได้สัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ อันเป็นวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ โดยมีเงื่อนไขการได้สัญชาติไทยที่ต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ด้วย

นอกจากนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) มีข้อสังเกตว่า การใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยสัญชาติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความรู้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการใช้บังคับกฎหมายเพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตนและโดยที่ในการพิจารณา ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนกรมการปกครองว่า ปัญหาในทางปฏิบัติจะเกิดขึ้นกับผู้ยื่นคำขอที่อยู่ระหว่างการรอตรวจพิสูจน์คุณสมบัติเพื่อนุญาตให้มีการลงรายการสัญชาติไทยในเอกสารการทะเบียนราษฎร เนื่องจากไม่มีหลักฐานแสดงว่า

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้มีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาในปัจจุบัน

^๒ ข้อ ๑ ให้ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาเป็นคนต่างด้าวหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ขอด้วยกฎหมาย และในขณะที่เกิดบิดาหรือมารดานั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะรายเป็นประการอื่น

^๓ ข้อ ๒ บุคคลตามข้อ ๑ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยเมื่อประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับแล้วไม่ได้สัญชาติไทย เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะรายเป็นประการอื่น

เป็นผู้มีสัญชาติไทย แม้ว่าจะเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีนี้กรรมการปกครองสามารถพิจารณา กำหนดมาตรการทางบริหารที่เหมาะสม เช่น การออกเอกสารให้แก่ผู้ยื่นคำขอสำหรับใช้เป็นหลักฐาน แสดงว่าเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการรอตรวจพิสูจน์ว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิของผู้ยื่นคำขอและการปฏิบัติงานของกรรมการปกครองต่อไป

(นายอัชพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๔

หนังสือสั่งการ (๑)

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๕๗

กระทรวงมหาดไทย

ถนนรัชฎาภิเศก กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. ตารางการวินิจฉัยคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ บัญญัติให้บุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย แต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๑ และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑) และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดี หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้เป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ผู้นั้นคุณสมบัติดังกล่าวยื่นคำขอลงรายการสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาในปัจจุบันเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ กล่าวคือตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขอลงรายการสัญชาติไทยของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อยและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติและขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ สำนักงานเขต สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบถือปฏิบัติ ดังนี้

/๑. บุคคลที่มี...

๑. บุคคลที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้แก่

(๑) ผู้ที่เกิดในประเทศไทยและเคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่ถูกถอนสัญชาติไทยโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ กล่าวคือเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวและบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมารดา (กรณีไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย) เป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือเข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๒) ผู้ที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ กล่าวคือเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ (เกิดก่อนพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ) โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวและบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมารดา (กรณีไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย) เป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือเข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๓) บุตรของบุคคลตาม (๑) และ (๒) ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เฉพาะบุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด รายละเอียดปรากฏตามตารางวินิจฉัยที่ส่งมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ บุคคลตาม (๑) - (๓) จะต้องมิชื่อและรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎรไม่ว่าจะเป็นเอกสารที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักหรือไม่ก็ตาม ได้แก่ สูติบัตร ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนบ้าน ใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ หรือทะเบียนประวัติราษฎร เช่น พ.ร.๓๘ พ.ร.๓๘ ก เป็นต้น และหากผู้ยื่นคำขอลายการสัญชาติไทยมีเอกสารการทะเบียนราษฎรอื่นมาแสดง เช่น บัญชีสำมะโนครัว ใบรับแจ้งการเกิด หนังสือรับรองการเกิด เป็นต้น หรือเอกสารราชการอื่นซึ่งเจ้าพนักงานได้จัดทำขึ้นจากหลักฐานการทะเบียนราษฎร ให้สำนักทะเบียนทำหนังสือหรือสำนักทะเบียนกลางเพื่อพิจารณาเป็นการเฉพาะราย

๒. การยื่นคำขอลายการสัญชาติไทย ให้ใช้คำขอตามแบบที่ส่งมาพร้อมนี้ โดยให้ผู้ขอลายการสัญชาติไทยยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักทะเบียนแห่งที่ผู้ขอมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือมีภูมิลำเนาอยู่ปัจจุบัน พร้อมด้วยหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารการทะเบียนราษฎรหลักฐานที่แสดงว่าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย และเอกสารอื่นๆ (ถ้ามี) เช่น หลักฐานการศึกษา หลักฐานการรับราชการทหาร หลักฐานการเสียภาษี หนังสือรับรองการทำคุณประโยชน์ให้แก่ราชการหรือสังคมซึ่งออกให้โดยหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่รัฐให้การรับรอง ใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว เป็นต้น ทั้งนี้ ถ้าผู้ขอลายการสัญชาติไทยเป็นเด็กที่มีอายุไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ ให้บิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กเป็นผู้ยื่นคำขอแทน

/๓. เมื่อนายทะเบียน...

๓. เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมหลักฐานตามข้อ ๒ แล้วให้ดำเนินการดังนี้

๓.๑ ให้ตรวจสอบหลักฐานการมีชื่อและรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎรและสอบสวนให้ได้ว่าข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้มีชื่อในเอกสารการทะเบียนราษฎรและเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามข้อ ๑ (๑) (๒) หรือ (๓)

๓.๒ สอบสวนผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยให้ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับบิดามารดา สัญชาติของบิดามารดา สถานที่เกิด จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาและที่อยู่ปัจจุบัน รวมถึงความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยเฉพาะประเด็นนี้ให้นายทะเบียนบันทึกถ้อยคำไว้ในบันทึกการสอบสวน (ปค.๑๔) ด้วยข้อความว่า “ข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จะประพฤติตนเป็นพลเมืองดีภายใต้กฎหมายของประเทศไทยตลอดไป หากไม่เป็นไปตามที่ปฏิญาณไว้ ข้าพเจ้ายินยอมให้ถอนสัญชาติไทยของข้าพเจ้าได้” แล้วให้ผู้ยื่นคำขอลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือกำกับข้อความดังกล่าวในบันทึกการสอบสวนต่อหน้านายทะเบียนและพยานอย่างน้อย ๒ คน

๓.๓ สอบสวนพยานบุคคลผู้นำเชื่อถือเพื่อให้การรับรองเรื่องการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งอยู่จริงติดต่อกันในประเทศไทย และเรื่องการมีความประพฤติดีหรือการทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมของผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

๓.๓.๑ กรณีผู้ยื่นคำขอมีชื่อและรายการบุคคล และเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔) อยู่ก่อนแล้ว ให้สอบสวนพยานบุคคลผู้นำเชื่อถือนับจำนวน ๓ คน

๓.๓.๒ กรณีผู้ยื่นคำขอไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านฉบับที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก แต่มีหลักฐานทะเบียนประวัติราษฎรที่มีเลขประจำตัวประชาชนหรือเอกสารราชการ เช่น หลักฐานการศึกษา หลักฐานการรับราชการทหาร หลักฐานการเสียภาษีติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นต้น ให้สอบสวนพยานบุคคลผู้นำเชื่อถือนับจำนวนไม่น้อยกว่า ๔ คน

๓.๓.๓ กรณีผู้ยื่นคำขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือเอกสารการทะเบียนราษฎรฉบับที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก และไม่มีหลักฐานเอกสารราชการ ให้สอบสวนพยานบุคคลผู้นำเชื่อถือนับจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน

๓.๓.๔ กรณีผู้ยื่นคำขอเป็นบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ให้สอบสวนบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดูผู้นั้น และพยานบุคคลผู้นำเชื่อถือนับจำนวนไม่เกิน ๒ คน

ทั้งนี้ พยานบุคคลผู้นำเชื่อถือหมายถึงผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านซึ่งมีฐานะมั่นคง เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในท้องถิ่น มีที่อยู่หรือถิ่นนั้นเป็นประจำมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี และรู้จักคุ้นเคยกับผู้ยื่นคำขอเป็นอย่างดี ถ้าเป็นข้าราชการต้องเป็นข้าราชการตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไปหรือเทียบเท่า หรือพนักงานของ

/รัฐที่ดำรง...

รัฐที่ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าชั้นสัญญาบัตร ถ้าเป็นข้าราชการบำนาญต้องเคยเป็นข้าราชการไม่ต่ำกว่าชั้นตรีหรือเคยเป็นทหารตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตร

๔. เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอและดำเนินการตามข้อ ๓ แล้ว ให้รวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็นเสนอนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตแล้วแต่กรณีพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น กรณีนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตพิจารณาเห็นว่าผู้ขอไม่มีคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทยตามกฎหมายกำหนดหรือพยานหลักฐานของผู้ขอไม่ถูกต้องครบถ้วนและมีคำสั่งไม่อนุมัติ ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตแล้วแต่กรณีแจ้งผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่มิคำสั่งโดยให้ระบุเหตุผลที่ไม่อนุมัติ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ยื่นคำขอทราบด้วย และให้ส่งเรื่องคืนนายทะเบียนเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

๕. การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้นายทะเบียนดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๒ โดยอนุโลม กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๘ กลุ่มบุคคลที่ ๗๓ (๘ xxxx ๗๓xxx xx x) และให้หมายเหตุเพิ่มเติมในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านว่า “บุคคลลำดับที่ .. ได้สัญชาติไทยโดยมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑” แล้วลงลายมือชื่อนายทะเบียนพร้อมวันเดือนปีกำกับไว้ทุกรายสำหรับวิธีการให้เลขประจำตัวประชาชนกลุ่มบุคคลที่ ๗๓ นั้น ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นรายงานขอเลขจากสำนักทะเบียนกลางโดยเมื่อนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตพิจารณาอนุมัติให้ผู้ขอรายใดได้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ให้นายทะเบียนจัดทำสำเนาหรือถ่ายเอกสารแบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านฯ ของผู้นั้นเก็บติดกับเรื่องไว้เป็นหลักฐาน ๑ ฉบับ ส่วนคำขอที่เป็นต้นฉบับให้ส่งไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดเลขประจำตัวประชาชน โดยสำนักทะเบียนกลางจะส่งเลขดังกล่าวให้สำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์

๖. การได้สัญชาติไทยของบุคคลต่างๆ ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการได้สัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายซึ่งจะมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ดังนั้น กรณีผู้ที่ได้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ประสงค์จะขอแก้ไขรายการสัญชาติในสูติบัตรจากสัญชาติอื่นหรือไม่ได้สัญชาติไทยเป็นสัญชาติไทย นายทะเบียนไม่อาจดำเนินการแก้ไขได้เนื่องจากรายการดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงขณะที่บุคคลนั้นเกิด อย่างไรก็ตามนายทะเบียนสามารถบันทึกเพิ่มเติมในสูติบัตรและทะเบียนคนเกิดได้ว่า “นาย/นางสาว/นาง.....ได้สัญชาติไทยโดยมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นเลข ๘ xxxx ๗๓xxx xx x เมื่อวันที่ ...” แล้วให้ลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

/ศ. เนื่องจากการ...

๗. เนื่องจากการให้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่ถูกถอนสัญชาติและบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยผลของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยกฎหมายกำหนดให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป จึงให้นายอำเภอและผู้อำนวยการเขต ต้องพิจารณาอนุมัติด้วยตนเองด้วยความรอบคอบ รวดเร็วและเป็นธรรม มิให้มีการเรียกพยานหลักฐานที่เกินความจำเป็น หรือแสวงหาหรือเรียกผลประโยชน์ตอบแทนเป็นอันขาด หากปรากฏการร้องเรียนในเรื่องดังกล่าว และผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่ามีมูลความจริงตามการร้องเรียน ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร พิจารณาลงโทษเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องทั้งทางวินัยและอาญาอย่างเฉียบขาดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศ์ไพรม วาสกุตติ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๒๗๔๑-๗๓๑๓-๖

ตารางการวินิจฉัยคุณสมบัติของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ก. กรณีบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตาม ปว. ๓๓๗
			บิดา	สถานะการ สมรส	มารดา	
๑	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญ ประจำตัวคนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ไม่จดทะเบียน	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น กรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น การชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ถูกถอนสัญชาติ
๒	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น กรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น การชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญ ประจำตัวคนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ถูกถอนสัญชาติ
๓	ในราชอาณาจักร	ก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น กรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น การชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน /ไม่จดทะเบียน	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น กรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น การชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ถูกถอนสัญชาติ

ข. กรณีบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตาม ปว. ๓๓๗
			บิดา	สถานะการ สมรส	มารดา	
๑	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญ ประจำตัวคนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ไม่จดทะเบียน	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับพ่อนผันให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น กรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น การชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ไม่ได้สัญชาติไทย
๒	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับพ่อนผันให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น กรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น การชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือ ๒) มีใบสำคัญ ประจำตัวคนต่างด้าว หรือ ๓) เกิดในประเทศไทย	ไม่ได้สัญชาติไทย
๓	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับพ่อนผันให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น กรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น การชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน /ไม่จดทะเบียน	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับพ่อนผันให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น กรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็น การชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	ไม่ได้สัญชาติไทย

ค. กรณีบุตรของบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว. ๓๓๗

กลุ่มที่	สถานที่เกิด	ช่วงเวลาที่เกิด	รายการของบิดาและมารดา			สถานะตามกฎหมาย
			บิดา	สถานะการสมรส	มารดา	
๑	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	ถูกถอน หรือไม่ได้สัญชาติไทย	ไม่จดทะเบียน (เฉพาะ ผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕)	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	เกิดก่อน ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้ไทยตาม ปว.๓๓๗ เกิดตั้งแต่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้ไทยตามมาตรา ๗ ทวิวรรคหนึ่ง
๒	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	ต่างด้าว ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือ ๒) ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือ ๓) หลบหนีเข้าเมือง	จดทะเบียน (เฉพาะ ผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕)	ถูกถอน หรือไม่ได้สัญชาติไทย	เกิดก่อน ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้ไทยตาม ปว.๓๓๗ เกิดตั้งแต่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้ไทยตามมาตรา ๗ ทวิวรรคหนึ่ง
๓	ในราชอาณาจักร	ระหว่างวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	ถูกถอน หรือไม่ได้สัญชาติไทย	จดทะเบียน / ไม่จดทะเบียน	ถูกถอน หรือไม่ได้สัญชาติไทย	ไม่ได้ไทยตามมาตรา ๗ ทวิวรรคหนึ่ง

ด้านหน้า

ปิดรูปถ่ายของผู้ขอลง
รายการสัญชาติไทย
ขนาด ๔ x ๖ ซม.

แบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน
ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

วันเดือนปีเกิด.....สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....ต.รอก/ซอย.....

ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

บิดาชื่อ.....สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

มารดาชื่อ.....สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

ขอยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....เพื่อขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตาม

มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่ ☐ ตัวข้าพเจ้าเอง ☐ บุคคลอื่นได้แก่

ชื่อ.....ชื่อสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....

วันเดือนปีเกิด.....สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....ต.รอก/ซอย.....

ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

บิดาชื่อ.....สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

มารดาชื่อ.....สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

มีความสัมพันธ์กับข้าพเจ้าในฐานะ.....

พร้อมคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานเอกสารทะเบียนราษฎรและเอกสารอื่นๆ มาด้วย คือ

☐ สูติบัตร เลขที่.....ลงวันที่.....ออกให้โดยสำนักทะเบียน.....

☐ หนังสือรับรองสถานที่เกิด เลขที่.....ลงวันที่.....ออกให้โดย.....

☐ สำเนาทะเบียนบ้าน/สำเนาทะเบียนประวัติราษฎร เลขที่.....

☐ เอกสารอื่นๆ (ถ้ามี) ได้แก่.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความที่แจ้งไว้ข้างต้นทั้งหมดนั้นเป็นความจริงทุกประการ และขอรับรองว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามคำขอฉบับนี้เป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ หากปรากฏว่ามีการปกปิดข้อเท็จจริงหรือผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นผู้ที่มีพฤติการณ์ซึ่งเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ข้าพเจ้ายินยอมให้นายทะเบียนยกเลิกเพิกถอนคำขอฉบับนี้ แก้อายการสัญชาติให้กลับสู่สถานะเดิมก่อนยื่นคำขอ และแจ้งความดำเนินคดีแก่ข้าพเจ้าได้

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้าย

ของผู้ขอลงสัญชาติไทย

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา

ของผู้ขอลงสัญชาติไทย

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้ขอลงรายการ

(.....) สัญชาติไทย

สำหรับเจ้าหน้าที่

ด้านหลัง

๑. ได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยเมื่อวันที่.....เวลา.....น.

๒. ตรวจสอบหลักฐานเอกสารที่แนบมาพร้อมคำขอกับที่แจ้งไว้ในคำขอแล้วปรากฏว่า

☐ ครบถ้วน

☐ ไม่ครบถ้วน

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่

(.....)

เสนอนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต.....

ได้ตรวจสอบคำขอ พยานหลักฐาน และสอบสวนพยานบุคคลตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดแล้วเห็นว่า

☐ ผู้ขอมีคุณสมบัติที่จะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เห็นควรดำเนินการให้

☐ ผู้ขอมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจาก.....

.....

เห็นควรไม่ดำเนินการให้

☐ อื่นๆ

(ลงชื่อ).....นายทะเบียน

(.....)

วันที่.....

คำสั่งนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต

☐ อนุญาตตามคำขอ

☐ ไม่อนุญาต เพราะ.....

.....

และให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบ

(ลงชื่อ).....

(.....)

วันที่.....

หนังสือสั่งการ (๒)

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๔๔๘๗

กรมการปกครอง

ถนนอังสวาล์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางปฏิบัติในการลงรายการสัญชาติไทยของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ สำนักงานเขต สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

ผลจากการตรวจวินิจฉัยการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดต่างๆ โดยคณะเจ้าหน้าที่ของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง และการแจ้งข้อมูลข่าวสารรวมถึงการสอบถามปัญหาของเจ้าหน้าที่สำนักทะเบียนและประชาชนที่ได้รับผลจากมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ พบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ พอสรุปประเด็นสำคัญ ได้ ดังนี้

(๑) สำนักทะเบียนบางแห่งปฏิเสธการรับคำขอลงรายการสัญชาติไทยของบุคคลที่ยื่นคำขอโดยไม่ได้นำพยานบุคคลมาด้วย และบางแห่งรับคำขอไว้แต่ไม่ออกไปรับให้เป็นหลักฐาน

(๒) ผู้ที่เคยยื่นคำขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากกระทรวงมหาดไทยจะยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้หรือไม่

(๓) สำนักทะเบียนอำเภอบางแห่งไม่ยอมรับเอกสารหนังสือรับรองสถานที่เกิดฉบับเดิมที่เคยใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง โดยแจ้งว่าใช้ไม่ได้หรือหมดอายุแล้วและให้ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ยื่นขอหนังสือรับรองสถานที่เกิดฉบับใหม่ ถูกต้องหรือไม่อย่างไร

(๔) สำนักทะเบียนบางแห่งแจ้งให้ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยต้องนำพยานบุคคลที่เป็นข้าราชการมาให้การรับรองเท่านั้นโดยไม่พิจารณาบุคคลอาชีพอื่น ถูกต้องหรือไม่

(๕) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการลงรายการสัญชาติไทยบางคนมีพฤติกรรมเรียกร้องค่าตอบแทนในรูปแบบต่างๆ เช่น ค่าธรรมเนียมในการออกหนังสือรับรองสถานที่เกิด ค่าคำขอ ค่าพยาน เป็นต้น

//๖) กรณีนายอำเภอ...

(๖) กรณีนายอำเภอไม่อยู่จะเสนอให้ผู้รักษาราชการแทนนายอำเภอพิจารณาอนุมัติการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ได้หรือไม่

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะความไม่เข้าใจหรือเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและประชาชนที่เกี่ยวข้องเกิดความสับสน ดังนั้น เพื่อให้การลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง จึงขอชักข้อความเข้าใจเพื่อให้การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังต่อไปนี้

๑. การยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทย กำหนดให้ผู้ลงรายการสัญชาติยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเอกสารการทะเบียนราษฎรและหลักฐานที่แสดงว่าผู้ขอเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓) หรือทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) และสูติบัตร หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด เป็นต้น ส่วนการนำพยานบุคคลมาให้นายทะเบียนสอบสวนเพื่อรับรองเรื่องการอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยและการเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมนั้น นายทะเบียนสามารถนัดหมายให้ผู้ลงรายการสัญชาตินำพยานบุคคลมาสอบสวนในภายหลังได้ตามระยะเวลาที่เหมาะสมแต่ไม่ควรเกิน ๙๐ วันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่รับคำขอ ดังนั้น หากผู้ลงรายการสัญชาติยื่นคำขอโดยมีหลักฐานเอกสารตามที่กำหนดไว้ดังกล่าวแล้ว นายทะเบียนจะปฏิเสธการรับคำขอไม่ได้

สำหรับกรณีผู้ลงรายการสัญชาติที่มีความประสงค์จะได้หลักฐานการรับคำขอของนายทะเบียนให้นายทะเบียนแนะนำบุคคลดังกล่าวถ่ายเอกสารแบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านที่ผู้ขอกรอกรายละเอียดและลงลายมือชื่อในแบบพิมพ์ด้านหน้าแล้ว มอบให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอพร้อมการยื่นคำขอลงรายการสัญชาติ ในการนี้ให้เจ้าหน้าที่กรอกรายการในด้านหลังของแบบคำขอทั้งฉบับจริงและฉบับที่ถ่ายเอกสารตรงข้อความว่าได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยเมื่อวันที่.....เวลา.....น. พร้อมลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ให้เรียบร้อยแล้วมอบแบบคำขอฉบับถ่ายเอกสารให้ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน

๒. คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ยื่นคำขอสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้แล้วแต่ยังไม่ได้รับการอนุมัติ ถ้าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ สามารถยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและดำเนินการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ได้เนื่องจากเป็นสิทธิของบุคคลตามกฎหมายกำหนด และเมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แล้ว ให้นายทะเบียนแจ้งผู้นั้นยื่นคำร้องขอถอนคำร้องขอมีสัญชาติไทยที่ได้เคยยื่นเรื่องไว้ก่อนหน้านี้ แล้วรายงานจังหวัดหรือกรุงเทพมหานครเพื่อแจ้งกรมการปกครองดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

/๓. หนังสือรับรอง...

๓. หนังสือรับรองสถานที่เกิดที่ใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ พ.ร.บ. วรรคสอง สำหรับบุคคลที่ไม่มีสูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิด สามารถใช้เป็นหลักฐานในการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้ลงรายการสัญชาติไทยยื่นคำขอหนังสือรับรองสถานที่เกิดฉบับใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากสาระสำคัญของเอกสารดังกล่าวเป็นการรับรองข้อเท็จจริงซึ่งมีอาจเปลี่ยนแปลงได้ เว้นแต่มีหลักฐานเชื่อได้ว่าการออกหนังสือรับรองสถานที่เกิดฉบับนั้นดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบหรือโดยอำพรางข้อเท็จจริง หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิดระบุระยะการใช้เอกสารดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ หากผู้ลงรายการสัญชาติไทยไม่มีเอกสารหนังสือรับรองสถานที่เกิดที่เป็นต้นฉบับ ให้แนะนำผู้นั้นยื่นคำร้องขอคัดและรับรองสำเนาจากคู่มือที่อำเภอหรือสำนักงานเขตเก็บรักษาไว้เพื่อใช้แทนเอกสารต้นฉบับก็ได้

๔. การเรียกพยานบุคคลรับรองคุณสมบัติของผู้ลงรายการสัญชาติไทย กำหนดลักษณะของพยานจะต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือกล่าวคือ เป็นผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน มีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งในท้องที่ที่ผู้นั้นอาศัยอยู่เป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นบุคคลที่ชุมชนให้การยอมรับนับถือ มีความประพฤติดี และต้องรู้จักคุ้นเคยกับผู้ลงรายการสัญชาติไทยเป็นอย่างดี ซึ่งอาจจะเป็นพระภิกษุ คหบดี หรือเกษตรกร โดยไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการ พนักงานของรัฐ กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านก็ได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ประชาชนทั่วไปจะสามารถนำข้าราชการหรือพนักงานของรัฐมาเป็นพยานรับรอง อย่างไรก็ตาม ขอให้นายทะเบียนใช้ความละเอียดรอบคอบในการสอบสวนพยานบุคคลโดยให้แจ้งผู้ที่เป็นพยานทราบถึงโทษความผิดในการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน และขอให้ระมัดระวังเรื่องการให้พยานบุคคลในลักษณะเวียนเทียนหรือต่างตอบแทนด้วย

๕. การลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการแก้ไขปัญหาคำผิดของประชาชนที่เกิดในประเทศไทยและถูกผลกระทบจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ทำให้ต้องถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทย กฎหมายจึงไม่กำหนดให้ต้องมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมแต่อย่างใดทั้งสิ้น การเรียกเก็บผลประโยชน์จากผู้ลงรายการสัญชาติไทยไม่จะเป็นเรื่องใด เช่น การรับปากว่าจะเร่งรัดดำเนินการให้เป็นกรณีพิเศษ จะหาพยานบุคคลให้หรือการอำพราง ปกปิดข้อเท็จจริงเพื่อให้ผู้ใดได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านโดยไม่ถูกต้องย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องและอาจอยู่ในข่ายการประพฤติชั่วซึ่งมีความผิดทั้งทางวินัยและอาญา

๖. แนวทางปฏิบัติที่กำหนดให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการเขตจะต้องพิจารณาอนุมัติการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านด้วยตนเองนั้น เนื่องจากเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดสถานะและสิทธิของบุคคลที่จะได้รับตามกฎหมายซึ่งจำเป็นต้องใช้ความรอบคอบ รวดเร็วและเป็นธรรม อย่างไรก็ตามหากอำเภอหรือสำนักงานเขตแห่งใดมีเหตุจำเป็นนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการเขตไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้เป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนเสนอเรื่องตามมาตรา ๒๓ ให้พิจารณา ให้ผู้รักษาราชการแทนในลำดับแรกตามคำสั่งอำเภอหรือคำสั่งสำนักงานเขตแล้วแต่กรณีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติแทนได้

/อนึ่ง ขอให้...

อนึ่ง ขอให้กำชับสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้แบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและการให้เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักแก่ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ถูกต้อง โดยคำขอ ๑ ฉบับจะใช้สำหรับผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเพียง ๑ รายเท่านั้น เช่น กรณีมารดาขอลงรายการสัญชาติไทยให้กับตนเองและบุตรอีก ๑ คน จะต้องยื่นคำขอ ๒ ฉบับ (มารดา ๑ คำขอ และบุตร ๑ คำขอ) เป็นต้น และสำหรับบุคคลที่ได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ จะต้องกำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็น**บุคคลรหัส ๘ กลุ่ม ๗๓** มิใช่เป็นบุคคลรหัส ๕ หรือรหัส ๘ กลุ่มปกติ ซึ่งสำนักทะเบียนจะกำหนดให้เลขประจำตัวประชาชนเองไม่ได้ จะต้องส่งคำขอลงรายการสัญชาติไทยฉบับที่เป็นต้นฉบับไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้ โดยไม่ต้องส่งเอกสารอื่นๆ หรือบันทึกการสอบสวนไปด้วย ดังนั้น ถ้าสำนักทะเบียนใดกำหนดเลขประจำตัวประชาชนไม่ถูกต้อง ให้ดำเนินการแก้ไขโดยจำหน่ายเลขที่ผิดพลาดในฐานข้อมูลแล้วรายงานสำนักทะเบียนกลางเพื่อขอคืนเลขประจำตัวประชาชนเดิม (เลขก่อนที่จะเปลี่ยนเป็นเลขรหัส ๘) พร้อมขอเลขรหัส ๘ กลุ่ม ๗๓ เมื่อได้รับแจ้งแล้วจึงดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานข้อมูลและสำเนาทะเบียนบ้านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งกำชับอำเภอ สำนักงานเขต สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย ศรีขวัญ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๔๑-๗๓๑๔-๖

หนังสือสั่งการ (๓)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๐๕

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนล้าสุกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๘๒๕๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางปฏิบัติในการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้สำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติ โดยเมื่อนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาต ให้ลงรายการสัญชาติไทยแก่ผู้ใดแล้วให้ส่งคำขอลงรายการสัญชาติไทยของผู้นั้นซึ่งเป็นต้นฉบับไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อตรวจสอบและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักให้ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักทะเบียนกลางขอเรียนว่า ผลการตรวจสอบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน ตามที่สำนักทะเบียนต่างๆ ส่งไปเพื่อขอกำหนดเลขประจำตัวประชาชนที่ผ่านมา นั้น ได้ตรวจพบข้อบกพร่องในหลายกรณี ซึ่งบางกรณีเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและกระทบถึงสิทธิของประชาชนที่จะได้สัญชาติไทยอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ได้แก่

(๑) การกรอกรายการเลขประจำตัวประชาชนของผู้ขอลงรายการสัญชาติหรือบิดามารดาไม่ถูกต้อง บางรายได้เปลี่ยนเลขประจำตัวประชาชนแล้วเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสถานะแต่ยังคงกรอกรายการเดิม และบางรายเป็นผู้ที่ถูกจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรแล้ว

(๒) การกรอกรายการของผู้ขอลงรายการสัญชาติไม่ครบถ้วนโดยเฉพาะรายการสูติบัตรหรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด และหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญในการพิสูจน์คุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) ผู้ได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยบางรายเป็นผู้ที่เกิดหลังวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

(๔) ผู้ได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยบางรายเป็นผู้ที่มีบิดาหรือมารดาสัญชาติไทย มีเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๓ ๔ ๕ หรือ ๘ (กลุ่ม ๘๔) ซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด บุตรที่เกิดในประเทศไทยย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด จึงไม่ใช่บุคคลที่ต้องขอสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

/ดังนั้น เพื่อให้...

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความถูกต้อง จึงขอให้สำนักงานทะเบียนจังหวัดและสำนักงานทะเบียนกรุงเทพมหานครส่งกำกับสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบให้ดำเนินการด้วยความละเอียดรอบคอบ เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดโดยถือปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

๑. เมื่อได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านจากผู้ยื่นคำขอแล้ว จะต้องตรวจสอบรายการที่กรอกในคำขอให้ครบถ้วนและถูกต้องตามหลักฐานที่ผู้ยื่นคำขอนำมาประกอบการยื่นเรื่อง นอกจากนี้ ให้ตรวจรายการบุคคลของผู้ยื่นคำขอกับฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเพื่อตรวจสอบว่าเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตสำนักทะเบียนที่รับคำขอหรือไม่ และเป็นผู้ที่ถูกจำหน่ายรายการบุคคลในระบบการทะเบียนราษฎรหรือไม่

๒. ผู้ที่มีสิทธิขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ คือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งได้แก่ผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้สัญชาติไทยเนื่องจากบิดามารดาถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทย เฉพาะผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับเท่านั้น (กฎหมายมีผลใช้บังคับวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑) ดังนั้น ในกรณีของกลุ่มผู้เป็นบุตรนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่เกิดไม่เกินวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แล้ว จะต้องมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ด้วย จึงขอให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจหลักฐานให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าบิดามารดาของบุคคลกลุ่มนี้เกิดในประเทศไทยและให้บันทึกข้อความในคำขอลงรายการสัญชาติฯ ว่า **(เกิดไทย)** ต่อท้ายเลขประจำตัวประชาชนในช่องรายการของบิดามารดา รวมทั้งให้ส่งสำเนาเอกสารหลักฐานการเกิดในประเทศไทยของบิดาหรือมารดาไปพร้อมกับคำขอลงรายการสัญชาติไทยด้วย

๓. กรณีนายทะเบียนตรวจคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านแล้วพบว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยมีรายการบิดาหรือมารดาระบุสัญชาติไทย ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าการได้สัญชาติไทยของบิดามารดาเป็นการได้สัญชาติไทยก่อนผู้ยื่นคำขอเกิดหรือไม่ หรือเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด เช่น ถ้าบิดาสัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชนหลักแรกเป็นเลข ๕ ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๔๗ หรือมารดาสัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชนหลักแรกเป็นเลข ๘ หลักที่ ๖-๗ เป็นเลข ๘๔ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาการลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งทั้งสองกรณีนี้เป็นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ดังนั้นถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นบุตรของบุคคลดังกล่าวจริง ผู้ขอย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีเช่นนี้ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการสัญชาติและเลขประจำตัวประชาชนในเอกสารการทะเบียนราษฎรของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยให้ถูกต้องตามวิธีการที่กำหนดไว้ กล่าวคือ

/๓.๑ ถ้าผู้ขอ...

๓.๑ ถ้าผู้ขอมีหลักฐานสูติบัตร ท.ร.๓ ระบุบิดาหรือมารดาสัญชาติไทย กรณีดังกล่าวเป็น
การจัดทำเอกสารผิดประเภท นายทะเบียนจะต้องยกเลิกสูติบัตร จำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว
ประชาชนเดิม แล้วออกสูติบัตรให้ใหม่โดยคำนวณระยะเวลาจากรายการวันเดือนปีเกิดกับวันที่นายทะเบียน
รับแจ้งการเกิดตามที่ปรากฏในสูติบัตร ท.ร.๓ ฉบับที่ยกเลิก ถ้าไม่เกิน ๑๕ วันให้ออกสูติบัตร ท.ร.๑ แต่ถ้า
เกินกว่า ๑๕ วันให้ออกสูติบัตร ท.ร.๒ แล้วเพิ่มชื่อและรายการบุคคลของผู้ขอในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตาม
สูติบัตร ท.ร.๑ หรือ ท.ร.๒ แล้วแต่กรณี

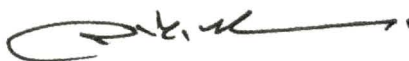
๓.๒ ถ้าผู้ขอมีหลักฐานสูติบัตร ท.ร.๓ ระบุบิดาหรือมารดาสัญชาติอื่นหรือไม่ได้สัญชาติไทย
แต่รายการของบิดาหรือมารดาในทะเบียนบ้านได้รับการแก้ไขสัญชาติและเลขประจำตัวประชาชนเป็นคนสัญชาติ
ไทยแล้ว และเป็นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดหรือได้สัญชาติไทยก่อนผู้หนึ่งเกิด กรณีดังกล่าวนายทะเบียน
จะต้องจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชนเดิม แล้วเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านเป็น
บุคคลประเภท ๕ พร้อมทั้งหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนไว้ด้านหลังสูติบัตร

๓.๓ ถ้าผู้ขอมีหลักฐานทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติระบุบิดาหรือมารดาสัญชาติอื่น
หรือไม่ได้สัญชาติไทย แต่ไม่มีสูติบัตร ให้นายทะเบียนปฏิบัติในทำนองเดียวกับข้อ ๓.๒

๔. กรมการปกครองได้ตอบข้อหารือเกี่ยวกับประเด็นข้อกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ในการพิจารณา
คุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ
(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้ จึงขอให้แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียน
ท้องถิ่นถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี รักษาการแทน
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๔-๖

หนังสือสั่งการ (๔)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๙๘๙๕

กรมการปกครอง

ถนนอังสวาล์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ตามที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ ได้กำหนดให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปแก่บรรดาบุคคลที่เกิดในประเทศไทยแต่ถูกผลกระทบจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ทำให้ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด (ผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕) รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เฉพาะผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางปฏิบัติในการลงรายการสัญชาติไทยของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เพื่อให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ สำนักงานเขต สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมการปกครองขอเรียนว่า ตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันแรกที่เปิดให้ประชาชนสามารถยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ จนถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ได้มีผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ซึ่งได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่อ้างถึงข้างต้นแล้ว จำนวน ๗,๙๘๖ ราย ในขณะเดียวกันปรากฏว่าสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองได้รับการร้องทุกข์และร้องเรียนจากประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตามมาตรา ๒๓ ว่าสำนักทะเบียนอำเภอหลายแห่งปฏิเสธการรับคำขอลงรายการสัญชาติไทยแม้ว่าประชาชนจะแสดงหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยฉบับที่อ้างถึงก็ตามโดยอ้างว่านายอำเภอยังไม่สั่งการ หรือบางสำนักทะเบียนได้รับเรื่องไว้แต่จะเร่งดำเนินการให้เฉพาะรายที่มีผลประโยชน์ตอบแทน รวมถึงการเลือกปฏิบัติในลักษณะอื่นๆ เช่น การเลือกที่จะส่งคำขอลงรายการสัญชาติไทยของผู้ขอบางรายไปให้กำนันผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบและให้การรับรองก่อน เป็นต้น ซึ่งการกระทำในลักษณะดังกล่าวถือเป็นการไม่ถูกต้องและไม่สมควรปฏิบัติอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะสุ่มเสี่ยงต่อการถูกฟ้องคดีทางปกครองแล้วยังอาจเข้าข่ายถูกฟ้องคดีอาญาฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบซึ่งจะมีผลทางวินัยตามมาด้วย ดังนั้นเพื่อให้การลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน

/ตามมาตรา ๒๓ ...

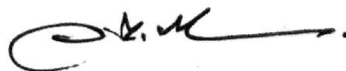
ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางสัญชาติอันเนื่องมาจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ได้รับการแก้ไขปัญหามาตามที่กฎหมายกำหนดด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม สามารถใช้สิทธิ และปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้เช่นเดียวกับคนสัญชาติไทยทั่วไป จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่ง กำชับและตรวจติดตามให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต นายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติ หน้าที่นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรทุกคนถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำขอแต่ละราย และเมื่อรับคำขอพร้อมหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ แล้ว ให้เร่งตรวจสอบในเบื้องต้นว่าผู้ยื่นคำขอเป็นบุคคลที่ อยู่ในข่ายจะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ หรือไม่ อย่างไร ถ้าไม่ใช่ เช่น ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นผู้ที่เกิดนอกราชอาณาจักร หรือเกิดในราชอาณาจักรหลังวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เป็นต้น ให้นายทะเบียนชี้แจงผู้ยื่นคำขอทราบและบันทึกในคำขอพร้อมให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน แต่ถ้าผู้ขอ เป็นบุคคลที่อยู่ในข่ายจะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ให้นายทะเบียนกำหนด ระยะเวลาที่จะต้องสอบพยานบุคคลแล้วแจ้งผู้ขอทราบโดยเร็ว

๒. ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต แสวงหาหรือ เรียกรับผลประโยชน์ในการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการ รับคำขอ การเรียกตรวจสอบพยานหลักฐาน การพิจารณาหลักฐาน รวมถึงการดำเนินการภายหลังจากสำนัก ทะเบียนกลางได้กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้กับผู้ขอแล้ว เช่น การเปลี่ยนสถานะบุคคลในทะเบียนบ้าน จากไม่มีสัญชาติไทยหรือสัญชาติอื่นเป็นสัญชาติไทย และการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น โดยขอให้ สำนักทะเบียนทุกแห่งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกันว่า การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ **ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือเงินตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น** หากพบว่ามีกระทำการโดยมิชอบ ทำให้ประชาชน ได้รับความเดือดร้อน ราชการได้รับความเสียหาย ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครพิจารณาลงโทษโดยเฉียบขาด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๔-๖

สัญญาที่ ๒๒ สป (๐)

หนังสือสั่งการ (๕)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๕๒๗

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๔๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนผังการอธิบายตัวอย่างบุคคลตามมาตรา ๒๓ จำนวน ๔ หน้า

ด้วยในการประชุมสัมมนานายอำเภอของอำเภอที่มีชนกลุ่มน้อยจำนวนมาก จัดโดยสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้สอบถามคำถามพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ หลายประการที่เป็นประโยชน์ และขอให้กรมการปกครองแจ้งเวียนคำตอบของคำถามต่างๆ ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

กรมการปกครองได้จัดทำคำตอบของคำถามจากที่ประชุมดังกล่าว ดังต่อไปนี้

คำถามที่ ๑ แบบพิมพ์ทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูงเป็นเอกสารทะเบียนราษฎรที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ถูกต้องหรือไม่ สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้หรือไม่

คำตอบ ทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูงที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักเป็นเอกสารการทะเบียนราษฎรประเภทหนึ่ง สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้ แต่เนื่องจากบุคคลที่มีรายการในทะเบียนประวัติดังกล่าวจะได้รับการคัดลอกรายการลงในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ แล้ว จึงควรใช้หลักฐาน ท.ร.๑๓ หรือ ท.ร.๑๔/๑ แทน เว้นแต่บุคคลนั้นจะไม่ปรากฏรายการในทะเบียนบ้านหรือรายการในทะเบียนบ้านถูกจำหน่ายจึงจะใช้ทะเบียนประวัติที่มีเลขประจำตัวประชาชน ซึ่งสำนักทะเบียนที่รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยจะต้องสำเนาทะเบียนประวัติส่งให้สำนักทะเบียนกลางตรวจสอบก่อนเพื่อความถูกต้อง

คำถามที่ ๒ กรณีบิดามารดาของผู้ลงรายการสัญชาติไทย หรือผู้ลงรายการสัญชาติไทยเกิดในท้องที่อำเภออื่น จะต้องให้อำเภอที่รับคำขอส่งเรื่องให้อำเภอที่เกี่ยวข้องสอบสวนพยานใช่หรือไม่

คำตอบ การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ กำหนดให้ยื่นคำขอที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในปัจจุบัน โดยผู้ขอจะต้องแสดงหลักฐานการเกิด เช่น สูติบัตร หนังสือรับรองสถานที่เกิด หรือหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) และเอกสารการทะเบียนราษฎร เช่น ทะเบียนบ้าน หรือทะเบียนประวัติ เป็นต้น สำหรับกรณีที่ผู้ลงรายการสัญชาติไทยแสดงหลักฐานการเกิด

/เพื่อออกให้...

ที่ออกให้โดยสำนักทะเบียนอื่น ถ้านายทะเบียนที่รับคำขอตรวจสอบเอกสารแล้วมีปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับเอกสารดังกล่าวย่อมสามารถขอตรวจสอบข้อเท็จจริงไปยังสำนักทะเบียนที่ออกเอกสารนั้นได้

คำถามที่ ๓ การที่กำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยมีหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ให้สำนักทะเบียนขอหาหรือสำนักทะเบียนกลางก่อนนั้น อยากทราบเหตุผลที่ต้องดำเนินการเช่นนั้น และจะมีวิธีปฏิบัติเป็นอย่างอื่นได้หรือไม่

คำตอบ เนื่องจากหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ เป็นเอกสารที่ออกให้โดยผู้ทำคลอดสำหรับเด็กที่เกิดในสถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน มิใช่เอกสารที่จัดทำโดยนายทะเบียน การจะใช้เอกสารดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย จึงต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าสถานพยาบาลตามที่ปรากฏชื่อในหนังสือรับรองการเกิดนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ และได้ออกหลักฐาน ท.ร.๑/๑ ให้จริงหรือไม่ อย่างไร ซึ่งประเด็นนี้ถ้าสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นได้ดำเนินการตรวจสอบและเชื่อได้ว่าเป็นหลักฐานที่สถานพยาบาลออกให้กับผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยจริง ก็ไม่ต้องขอหาหรือสำนักทะเบียนกลางแต่อย่างใดอีก

คำถามที่ ๔ พยานบุคคลบางรายไม่มีเวลามาให้ถ้อยคำหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเป็นพยาน ทำให้มีการจัดพยานซ้ำกันซึ่งทำให้เกิดความสงสัยในตัวพยานเพราะพยานคนเดียวให้การรับรองบุคคลหลายคน ควรลดจำนวนพยานตามที่นายอำเภอเห็นสมควร

คำตอบ การสอบพยานบุคคลเพื่อรับรองผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เป็นการสอบพยานเพื่อรับรองคุณสมบัติเรื่องการอาศัยอยู่ติดต่อกันในประเทศไทย การเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี หรือการทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทยซึ่งเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ไม่อาจพิจารณาจากเอกสารเพียงอย่างเดียวได้ แตกต่างกับการสอบเพื่อรับรองการเกิดของผู้ขอลงรายการสัญชาติซึ่งเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงและอาจจะมีผู้รู้เห็นจำนวนน้อย ฉะนั้น การที่ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยที่อยู่ในห้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเดียวกันจะมีพยานบุคคลที่ให้การรับรองพฤติกรรมซ้ำกันจึงเป็นไปได้ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่าพยานจะต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและรู้จักผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นอย่างดี

คำถามที่ ๕ ในขั้นตอนการพิจารณาของนายอำเภอ มีข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ โดยเฉพาะเรื่องการเกิดในประเทศไทย เนื่องจากพยานบุคคลที่ให้การรับรองในหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด จะเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ และปรากฏว่าพยานบางรายมีอายุใกล้เคียงกับผู้เกิดจึงเป็นไปได้ที่จะรู้เห็นการเกิด กรณีเช่นนี้จะต้องปฏิบัติอย่างไร เพราะกระทรวงมหาดไทยกำหนดระยะเวลาให้นายอำเภอพิจารณาเพียง ๑๕ วัน

คำตอบ การที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ นายอำเภอต้องพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตด้วยตัวเองเพราะเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ และอาจเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตทำให้คนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงตามกฎหมายได้รับสัญชาติไทยโดยไม่ถูกต้อง

/แต่ถ้าเป็น...

แต่ถ้าเป็นบุคคลกลุ่มเป้าหมายตัวจริงที่สมควรได้รับการแก้ไขปัญหาก็ควรได้รับการเยียวยาโดยเร็ว จึงให้นายอำเภอเป็นผู้ใช้ดุลพินิจตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นเมื่อนายอำเภอตรวจสอบพบว่าพยานหลักฐานที่ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยใช้แสดงคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดนั้นมีเหตุสงสัยหรืออาจจัดทำขึ้นโดยไม่ถูกต้อง นายอำเภอย่อมมีอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง รวมถึงการสอบสวนพยานบุคคลหรือเรียกพยานเอกสารเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น โดยให้แจ้งผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นหนังสือเพื่อทราบเหตุผลข้อเท็จจริงและข้อพิจารณาดังกล่าว รวมถึงให้โอกาสในการโต้แย้ง ชี้แจงข้อเท็จจริงภายในระยะเวลาที่เหมาะสมด้วย

คำถามที่ ๖ กรณีผู้ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ แต่เป็นผู้ที่เกิดในศูนย์ผู้อพยพ จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ หรือไม่

คำตอบ บุคคลที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และตกเป็นบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ จึงถือว่าเป็นบุคคลกลุ่มเป้าหมายที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

คำถามที่ ๗ บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ กลุ่มบุตรที่เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จะต้องเป็นผู้ที่มีบิดาและมารดาทั้งสองคนเป็นผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถูกต้องหรือไม่

คำตอบ บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ประกอบด้วย (๑) บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ (เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕) (๒) บุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ (เกิดในประเทศไทยระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๕) และ (๓) บุตรของบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) ที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ฉะนั้น การพิจารณาว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยที่เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จะต้องมีบิดาและมารดาทั้งสองคนเป็นผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ หรือไม่ จึงต้องพิจารณาองค์ประกอบของมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทยไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดถ้าในขณะที่เกิดมีบิดาและมารดาทั้งสองคนเป็นคนต่างด้าว ดังนั้น ถ้าบุคคลที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ มีบิดาหรือมารดาคนหนึ่งเป็นคนต่างด้าว และบิดาหรือมารดาอีกคนหนึ่งเป็นคนไทย บุคคลดังกล่าวย่อมไม่ตกอยู่ในเงื่อนไขของมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง และจะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ หรืออาจกล่าวได้ว่าถ้าบุคคลที่เกิดในประเทศไทย

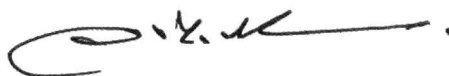
/ก่อนวันที่...

ก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ มีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเป็นคนต่างด้าว และบิดาหรือมารดาอีกคนหนึ่งเป็นบุคคลที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้รับผลกระทบจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ บุคคลนั้นย่อมไม่ตกอยู่ในเงื่อนไขของมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง จึงสรุปได้ว่าบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ กลุ่ม (๓) จะต้องมียุติบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยและบิดาหรือมารดานั้นจะต้องเป็นผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

อนึ่ง กรมการปกครองได้จัดทำแผนผังการอธิบายตัวอย่างบุคคลตามมาตรา ๒๓ เพื่อเป็นองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรสำหรับศึกษาทำความเข้าใจและใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง

จึงเรียนมาเพื่อขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ เทศบาล และสำนักงานเขตใน
ฐานะสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

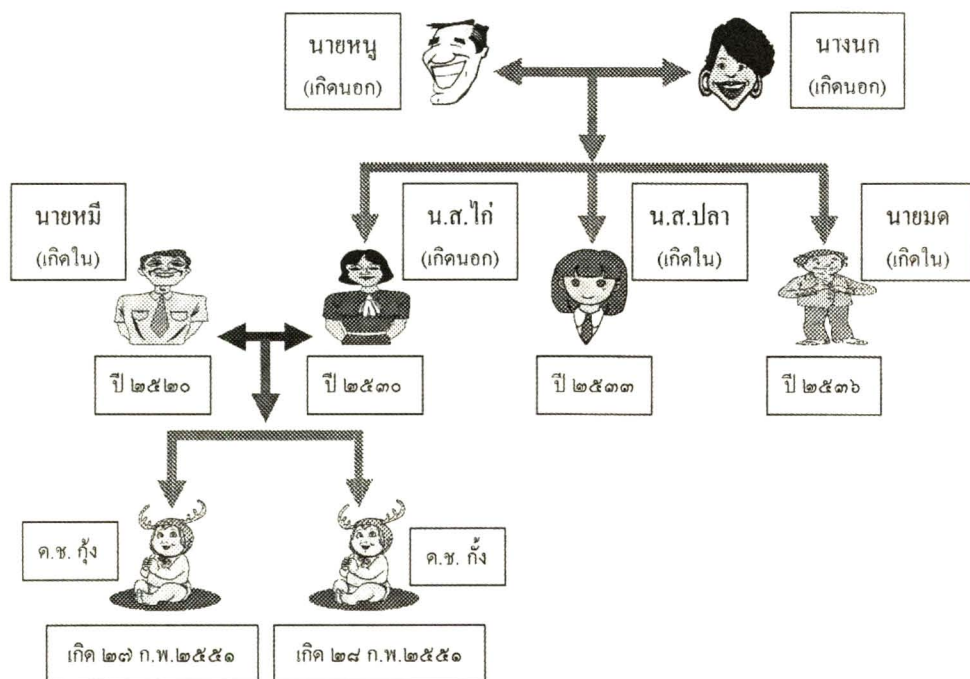
ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๓๙๑-๗๓๑๔-๖

แผนผังการพิจารณามาตรา ๒๓

คำอธิบายภาพ

นายหนู และนางมด เป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว โดยบุคคลทั้งสองไม่ได้เกิดในประเทศไทย

นายหนู และนางมด มีบุตรด้วยกัน ๓ คน คนโตชื่อ น.ส.ไก่ เกิดในประเทศพม่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ คนรองชื่อ น.ส.ปลา เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และคนสุดท้องชื่อนายมด เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖

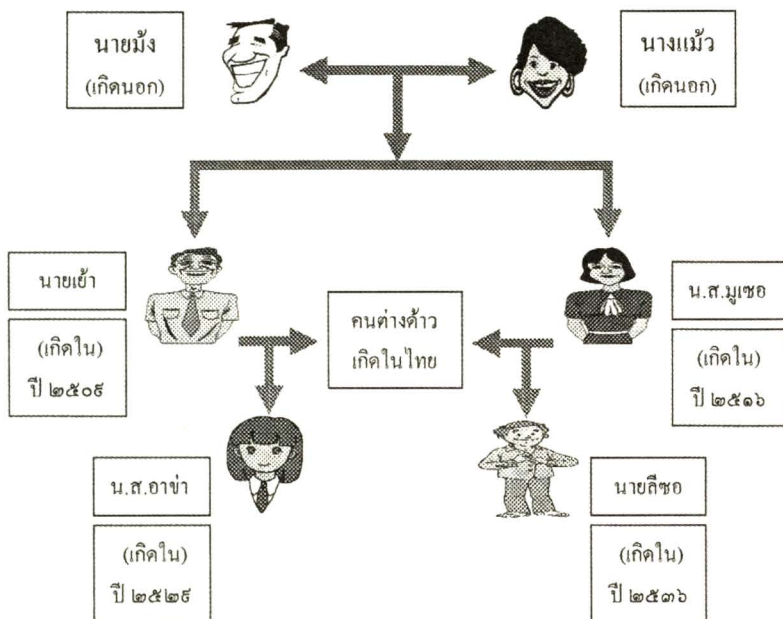
ต่อมา น.ส.ไก่ ได้มีสามีชื่อนายหมี ซึ่งเป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยเช่นเดียวกัน โดยนายหมีเกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นายหมี และน.ส.ไก่ มีบุตร ๒ คนเป็นฝาแฝด เกิดในประเทศไทย คนโตชื่อ ค.ช.กุ้ง เกิดวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ส่วนคนที่สองชื่อ ค.ช.กิ้ง เกิดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

การวิเคราะห์สัณฐานคดีตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. นายหนู และนางมด ไม่ใช่กลุ่มบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เพราะไม่ได้เกิดในประเทศไทย และไม่ได้รับผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

๒. น.ส.ไก่ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๐ อยู่ในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ แต่ น.ส.ไก่ ไม่ได้เกิดในประเทศไทย จึงไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เช่นเดียวกับบิดามารดา

๓. น.ส.ปลา เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ น.ส.ปลา มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้น.ส.ปลา ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ข้อ ๒ น.ส.ปลา จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓
๔. นายมด เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เกิดในประเทศไทยแต่เกิดในช่วงเวลาที่ ปว.๓๓๗ ถูกยกเลิกไปแล้วโดย พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ นายมด จึงไม่ได้รับผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เนื่องจากมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย ประกอบกับบิดาหรือมารดาของนายมด ไม่ใช่บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ด้วย นายมด จึงไม่ใช่บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓
๕. นายหมี เกิดปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ นายหมี มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้นายหมี ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ข้อ ๒ นายหมี จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓
๖. ด.ช.กุ่ม เกิดวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เกิดในประเทศไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (คนต่างด้าว) และมารดาเป็นคนที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย ด.ช.กุ่ม จึงไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แต่เนื่องจากบิดาของ ด.ช.กุ่ม เป็นบุคคลที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ประกอบกับ ด.ช.กุ่ม เกิดวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายสำหรับกลุ่มบุตรของบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติหรือไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ (บุตรที่เกิดก่อนวันที่ พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ) ด.ช.กุ่ม จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เช่นเดียวกับบิดา
๗. ด.ช.กั้ง เกิดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เกิดในประเทศไทย แต่เกิดหลังจากที่ พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับแล้ว ด.ช.กั้ง จึงไม่ใช่บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เช่นเดียวกับ ด.ช.กุ่ม ที่เป็นพี่ชาย แต่เนื่องจากมาตรา ๒๓ กำหนดให้บุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรานี้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ กล่าวคือทุกคนตามมาตรา ๒๓ จะได้สัญชาติไทยในวันเดียวกันคือวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และเนื่องจากบิดาของ ด.ช.กั้ง เป็นบุคคลที่จะได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ จึงส่งผลทำให้ ด.ช.กั้ง เกิดโดยมีบิดาสัญชาติไทย ดังนั้น ด.ช.กั้ง จึงได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่ว่าบิดาจะทะเบียนสมรสกับมารดาหรือไม่

คำอธิบายภาพ

นายมั่ง และนางแม่ เป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว โดยบุคคลทั้งสองไม่ได้เกิดในประเทศไทย

นายมั่ง และนางแม่ มีบุตรด้วยกัน ๒ คน คนโตชื่อ นายเข้า เกิดในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ และคนสุดท้องชื่อ น.ส.มุข เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖

นายเข้า มีภรรยา เป็นชนกลุ่มน้อยที่เกิดในประเทศไทยเช่นเดียวกัน และมีบุตรด้วยกัน ๑ คนชื่อ น.ส.อาข่า เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕

น.ส.มุข มีสามีเป็นชนกลุ่มน้อยที่เกิดในประเทศไทย และมีบุตรด้วยกัน ๑ คนชื่อนายลีซอ เกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖

การวิเคราะห์สัญชาติตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. นายมั่ง และนางแม่ ไม่ใช่กลุ่มบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เพราะไม่ได้เกิดในประเทศไทย และไม่ได้รับผลกระทบจาก ปว.๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕
๒. นายเข้า เกิดในประเทศไทยปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เกิดก่อนการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ นายเข้าจึงได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๓ (๓) แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาเมื่อมี ปว.๓๓๗ นายเข้าจะถูกถอนสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ เนื่องจากมีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย นายเข้าจึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓

๓. น.ส.มุเชอ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ น.ส.มุเชอ มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้ น.ส.มุเชอ ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ ข้อ ๒ น.ส.มุเชอ จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓
๔. น.ส.อาข่า เกิดปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เกิดในประเทศไทยและเกิดในช่วงการบังคับใช้ ปว.๓๓๗ แต่เนื่องจาก บิดา (นายเข้า) และมารดาของ น.ส.อาข่า เป็นคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย ไม่ใช่เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองตามที่กำหนดใน ปว.๓๓๗ ข้อ ๑ (๓) จึงทำให้ น.ส.อาข่า ไม่เสียสัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ น.ส.อาข่า จึงเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาเมื่อมีการบังคับใช้ พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ น.ส.อาข่า ยังคงมีสัญชาติไทยและไม่เสียสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ตรีวรรคหนึ่ง และวรรคสาม เนื่องจากเกิดก่อนกฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ ซึ่งเป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๓๗๖/๒๕๓๗ ดังนั้น น.ส.อาข่า จึงเป็นผู้มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และไม่ใช่นุคคลตามมาตรา ๒๓
๕. นายลีซอ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เกิดในประเทศไทยแต่เกิดในช่วงเวลาที่ ปว.๓๓๗ ถูกยกเลิกไปแล้วโดย พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ การพิจารณาสัญชาติของนายลีซอ จึงต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และถึงแม้ว่านายลีซอ จะมีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยเช่นเดียวกับ น.ส.อาข่า แต่นายลีซอ เกิดหลังจาก พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ ทำให้บิดามารดาของนายลีซอ ถูกถือว่าเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๗ ตรีวรรคสาม ซึ่งเป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๓๗๖/๒๕๓๗ ดังนั้น นายลีซอ จึงไม่ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ตรีวรรคหนึ่ง แต่เนื่องจากมารดาของนายลีซอ (น.ส.มุเชอ) ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว.๓๓๗ และเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ฉะนั้น นายลีซอ จึงเป็นบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ด้วย (กลุ่มบุตรที่เกิดก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)

สรุปโดย ฝ่ายการทะเบียนราษฎรและสัญชาติ
ส่วนการทะเบียนราษฎร
เดือนมีนาคม ๒๕๕๒

หนังสือสั่งการ (๖)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ร ๑๖๒๙๐

กรมการปกครอง

ถนนอิสรภาพ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดระนอง) และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๖๒๙๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓

ด้วยกรมการปกครองได้ตอบข้อหารือของจังหวัดระนองเกี่ยวกับการปฏิบัติในการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประเด็นคุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเรื่องการอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าการณดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๒๔-๖

หนังสือสั่งการ (๗)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๓

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนสำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ
(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๔๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยให้บุคคลที่มีคุณสมบัติได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามที่ผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือมีภูมิลำเนาอยู่ปัจจุบัน พร้อมทั้งเอกสารการทะเบียนราษฎร หลักฐานที่แสดงว่าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย และเอกสารอื่น (ถ้ามี) โดยให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบหลักฐาน สอบสวนพยานบุคคลและรวบรวมพยานหลักฐานของผู้ขอพร้อมความเห็นเสนอนายอำเภอพิจารณา หากนายอำเภอมีคำสั่งอนุมัติตามคำขอ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นส่งคำขอต้นฉบับไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้ใหม่ ปรากฏตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

นับแต่เริ่มปฏิบัติในการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ จนถึงปัจจุบัน สำนักทะเบียนกลางพบว่ายังมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นเป็นประจำ โดยบางกรณีอาจไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ เช่น แบบคำขอรอการรายการไม่ครบถ้วน ไม่ลงรายการเลขประจำตัวประชาชนหรือลงรายการไม่ถูกต้อง ไม่ระบุหลักฐานการเกิดของผู้ขอ เป็นต้น แต่บางกรณีนอกจากจะทำให้เกิดความผิดพลาดแล้วยังอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการด้วย เช่น การอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แก่เด็กที่เกิดหลังวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ หรือบุคคลที่มีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายตามกฎหมายมาตรานี้ และที่สำคัญพบว่ามีการอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยแก่ผู้ยื่นคำขอที่ใช้เอกสารปลอมเป็นหลักฐาน โดยเฉพาะหลักฐานที่แสดงว่าเป็นผู้เกิดในประเทศไทย รวมทั้งยังมีข่าวการเรียกรับผลประโยชน์ในรูปของเงินหรือสิ่งตอบแทนเพื่อช่วยเหลือให้คนต่างด้าวได้ลงรายการสัญชาติไทยอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความถูกต้อง มิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการและประชาชน จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครแจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

/๑. เมื่อนายทะเบียน...

๑. เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านพร้อมหลักฐานจากผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยแล้ว จะต้องตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของรายการต่างๆ ในแบบคำขอลงรายการ และถ้าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยมีพยานหลักฐานอื่นที่จะสนับสนุนคุณสมบัติของตน เช่น หลักฐานการเรียน เอกสารรับรองการทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม ใบอนุญาตทำงาน ผลการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม เป็นต้น ให้นายทะเบียนกรอรายการของพยานหลักฐานดังกล่าวไว้ในคำขอลงรายการสัญชาติไทยด้วย

๒. กรณีผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยแสดงหลักฐานการเกิดได้แก่หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด ซึ่งเป็นเอกสารที่ออกให้โดยสำนักทะเบียนอื่นหรือหน่วยงานราชการอื่น ให้นายทะเบียนทำเรื่องขอตรวจสอบหลักฐานดังกล่าวไปยังสำนักทะเบียนหรือหน่วยงานที่ออกหลักฐานนั้นเพื่อให้ยืนยันความถูกต้องทุกราย และหากได้รับแจ้งผลการตรวจสอบว่าเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารปลอม มิได้ออกให้โดยสำนักทะเบียนหรือหน่วยงานตามที่ระบุในเอกสารนั้น ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยแจ้งความดำเนินคดีกับผู้นำหลักฐานดังกล่าวมาแสดงในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ปลอมและใช้เอกสารราชการปลอม แล้วรายงานให้สำนักทะเบียนกลางทราบด้วย

๓. ในการส่งคำขอลงรายการสัญชาติไทยไปขอเลขประจำตัวประชาชนที่สำนักทะเบียนกลาง สำหรับผู้ขอที่มีเลขประจำตัวประชาชนประเภท ๐ หรือ ๐๐ และไม่ได้แจ้งการเกิด (ไม่มีสูติบัตร) ให้นายทะเบียนส่งสำเนาหลักฐานการเกิดของบุคคลดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๒๐/๑) หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด ไปพร้อมกับแบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยของผู้ยื่นด้วย และถ้าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยอยู่ในกลุ่มบุตรของบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งจะต้องมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย ให้นายทะเบียนส่งสำเนาหลักฐานการเกิดของบิดาหรือมารดาไปพร้อมกับแบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยของผู้ยื่นด้วย

๔. ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นสั่งกำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนทุกคนรวมถึงกำนันผู้ใหญ่บ้าน มิให้ยุ่งเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการโดยเด็ดขาดโดยเฉพาะเรื่องของสัญชาติซึ่งมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สूरสะจจะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๓-๖

หนังสือสั่งการ (๘)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๖๔๘

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ทารือการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบใบรับเรื่องการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ฯลฯ

ด้วยกรมการปกครองได้รับเรื่องทารือจากคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและแนวทางแก้ไขการไร้สถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย วุฒิสภา เกี่ยวกับการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยขอทราบวาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ จะถือเป็นผู้มีสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ อันเป็นวันที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับ แม้จะยังไม่ได้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน หรือยื่นคำขอแล้วแต่อยู่ระหว่างการพิจารณาของผู้มีอำนาจ ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร ซึ่งเรื่องนี้เป็นประเด็นปัญหาการตีความข้อกฎหมายและยังไม่มีหน่วยงานใดให้ความเห็นไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังเป็นเรื่องที่มีผลกระทบตอสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาเรื่องนี้เป็นไปด้วยความรอบคอบ ได้ขออนุมัติที่ถูกต้องสำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป กรมการปกครองจึงได้ขอทารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อขอให้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณาข้อทารือของกรมการปกครองและมีความเห็นโดยสรุปว่า บทบัญญัติตามมาตรา ๒๓ และแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เป็นการกำหนดรองรับการได้สัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในประเทศไทยและถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ และบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทีวี วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยบุคคลเหล่านี้จะได้สัญชาติไทยก็ต่อเมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทยด้วย นอกจากนี้ การที่มาตรา ๒๓ วรรคสอง กำหนดให้ผู้มีคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ให้

/ยื่นคำขอ...

ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนา ถือเป็นเงื่อนไขเกี่ยวกับการกำหนดขั้นตอนเพื่อขอลงรายการสัญชาติไทยในเอกสารการทะเบียนราษฎรที่จะใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการมีสัญชาติไทยของบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ ดังนั้น การได้สัญชาติไทยของบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ จึงเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนให้บุคคลได้สัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ โดยมีเงื่อนไขการได้สัญชาติไทยที่ต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ด้วย

นอกจากนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) มีข้อสังเกตว่า การใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยสัญชาติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อนิติและเสรีภาพของประชาชน กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการใช้บังคับกฎหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตน และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่อยู่ระหว่างรอการตรวจพิสูจน์คุณสมบัติเพื่ออนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ กรมการปกครองควรกำหนดมาตรการทางบริหารเพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิของผู้นั้นคำขอและการปฏิบัติงานของกรมการปกครอง

ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เข้าใจกฎหมายอย่างถูกต้อง และเพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครดำเนินการ ดังนี้

๑. แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการตรวจหลักฐานและพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้มีคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ นายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น รวมถึงนายอำเภอและผู้อำนวยการเขต จะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็วตามระยะเวลาที่กำหนดในหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๘.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และจะต้องแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบทุกรายไม่ว่าจะเป็นคำสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติหรือให้เรียกตรวจสอบพยานหลักฐานเพิ่มเติม

๒. แจ้งนายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นให้ถือปฏิบัติ เมื่อได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ พร้อมด้วยเอกสารการทะเบียนราษฎรและหลักฐานการเกิดของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยแล้ว ให้นายทะเบียนพิจารณารายละเอียดจากหลักฐานเอกสารดังกล่าว ถ้าเห็นว่าผู้ขออนุญาตจะมีคุณสมบัติเป็นผู้ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ให้ออกใบรับตามแบบที่ส่งมาพร้อมนี้ให้แก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐานเพื่อแสดงว่าผู้นั้นอยู่ระหว่างรอการตรวจพิสูจน์คุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด อนึ่ง สำหรับผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ที่ได้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนพร้อมพยานหลักฐานไว้ก่อนแล้ว ถ้าประสงค์จะขอใบรับไว้เป็นหลักฐานก็ให้นายทะเบียนตรวจสอบแล้วดำเนินการให้

/๓. ขอให้กรุงเทพ...

๓. ขอให้กรุงเทพมหานคร จังหวัดและอำเภอ แจ้งประสานงานกับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยซึ่งมีหน่วยปฏิบัติตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ เช่น สถานีตำรวจ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งประเด็นเรื่องกลุ่มเป้าหมายของมาตรา ๒๓ หมายถึงใครบ้าง มีคุณสมบัติและเงื่อนไขอย่างไร รวมทั้งการได้สัญชาติไทยตามกฎหมายดังกล่าวมีผลตั้งแต่เมื่อไร ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและมีความชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสังกะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐ ๒๗๔๑ ๗๓๑๓-๖

ใบรับเรื่องการขอลงรายการสัญชาติไทย
ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เลขที่...../.....

สำนักทะเบียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นายทะเบียนได้รับเรื่องการขอลงรายการสัญชาติไทยในเอกสารการทะเบียนราษฎรตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ของ.....
เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เลขประจำตัวประชาชน.....
ไว้แล้วเมื่อวันที่..... และอยู่ระหว่างการตรวจหลักฐานเพื่อพิสูจน์คุณสมบัติ
ของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามที่กฎหมายกำหนด

จึงออกใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนด
ระยะเวลาการพิจารณาเรื่องดังกล่าวไว้เป็นเวลา ๑๐๕ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมพยาน
หลักฐานจากผู้ยื่นคำขอ และหากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ขอ仍未ได้รับแจ้งผลการพิจารณาจาก
นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ให้ติดต่อสำนักทะเบียนโดยตรง

(ลงชื่อ).....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น

หมายเหตุ ถ้ามีปัญหาข้อสงสัยโปรดติดต่อนายทะเบียน ทางโทรศัพท์หมายเลข.....

หนังสือตอบข้อหารือ (๑)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๙๖๘

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๒ กันยายน ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสืออำเภอแม่สอด ที่ ตก ๐๓๑๗.๒/๔๐๖๓ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๑

ด้วยสำนักทะเบียนกลางได้รับเรื่องจากอำเภอแม่สอดส่งเอกสารเกี่ยวกับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ รายนางสาวหนึ่ง วังสา เลขประจำตัว ๘ ๖๓๐๖ ๐๐๐๐๒ ๗๒ ๑ นางมรกต อินทร์แก้ว เลขประจำตัว ๖ ๖๓๐๖ ๖๖๐๒๑ ๖๑ ๒ และนายประวัติ ป่องวัน เลขประจำตัว ๖ ๖๓๐๖ ๐๐๐๕๔ ๔๐ ๗ ซึ่งอ้างว่าเกิดในราชอาณาจักรระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยบุคคลทั้งสามไม่มีหลักฐานสูติบัตร หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิดที่แสดงว่าเกิดในราชอาณาจักร แต่นางสาวหนึ่งฯ และนางมรกตฯ มีเอกสารใบรับแจ้งความเด็กเกิดในโรงพยาบาลแม่สอดระบุรายการของบุคคลดังกล่าวขณะเกิด อำเภอแม่สอดจึงขอให้สำนักทะเบียนกลางพิจารณาในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยของบุคคลดังกล่าว ปราบกฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักทะเบียนกลางได้ตรวจสอบรายการบุคคลของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยทั้งสามรายจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร พบเพียงรายการของนางสาวหนึ่ง วังสา เท่านั้น ส่วนอีกสองรายไม่ปรากฏรายการในฐานข้อมูลฯ ซึ่งเรื่องนี้อำเภอแม่สอดควรต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วย สำหรับกรณีการขอให้สำนักทะเบียนกลางพิจารณาในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น ขอเรียนว่าบทบัญญัติตามมาตราดังกล่าวกำหนดให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจพิจารณา ประกอบกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ได้เห็นชอบให้นายอำเภอเป็นผู้พิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ผู้ขอรายใดลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามแนวทางปฏิบัติที่แจ้งไว้แล้วตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ โดยหากนายอำเภอแม่สอดพิจารณาจาก

/พยานหลักฐาน...

พยานหลักฐานของผู้ลงรายการสัญชาติไทยแล้วเห็นว่าไม่เพียงพอที่จะพิจารณาได้ว่าผู้ขอเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ก็ควรต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบโดยระบุเหตุผล ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายและระเบียบที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ รวมถึงสิทธิในการโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานที่เป็นข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งของนายอำเภอและระยะเวลาในการอุทธรณ์ไว้ในหนังสือแจ้งผู้ขอด้วย เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

อนึ่ง สำหรับเอกสารใบรับแจ้งความเด็กเกิดในโรงพยาบาลแม่สอดตามสำเนาที่อำเภอแม่สอดส่งไปเพื่อประกอบการพิจารณาของสำนักทะเบียนกลางนั้น ไม่ใช่เอกสารการทะเบียนราษฎร การที่นายทะเบียนอำเภอแม่สอดในฐานะผู้พิจารณาหลักฐานของผู้ขอและเสนอความเห็นต่อนายอำเภอ และนายอำเภอแม่สอดในฐานะผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านจะยอมรับเอกสารดังกล่าวว่าสามารถใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าผู้ลงรายการสัญชาติไทยเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจ ซึ่งหากพิจารณาเห็นว่าหลักฐานดังกล่าวไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะใช้แสดงว่าผู้ลงรายการสัญชาติไทยเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักร ก็ชอบที่จะเรียกตรวจพยานหลักฐานเพิ่มเติมหรือแนะนำให้ผู้ขอยื่นคำขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งสำนักทะเบียนกลางได้แจ้งหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติไว้แล้วตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอให้แจ้งนายอำเภอแม่สอด รวมถึงสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบทราบและดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภกิจ บุญฤทธิพงษ์)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๔-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๒)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๘๒๗

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนล่าสุกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๑๗ กันยายน ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ส่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๔๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสืออำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ที่ มส ๐๑๑๗/ท.ร.๑๖๙ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑

ด้วยสำนักทะเบียนกลางได้รับแจ้งจากอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนขอหารือแนวทางปฏิบัติในการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีนางเจียงฟาง แซ่หลี่ เลขประจำตัวประชาชน ๖ ๕๕๐๑ ๕๒๐๐๐ ๘๒ ๒ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๐๘ สัญชาติจีน บิดาชื่ออาฟอง มารดาชื่อโจงไห่ สัญชาติจีน และนางเสี่ยวฝอย แซ่หลี่ เลขประจำตัวประชาชน ๖ ๕๕๐๑ ๕๑๐๐๑ ๒๙ ๙ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๑๑ สัญชาติจีน บิดาชื่อชวงโค มารดาชื่อเสี่ยวจวง สัญชาติจีน บุคคลทั้งสองมีหนังสือรับรองการเกิดระบุว่าเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักร โดยอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนมีประเด็นขอหารือ ได้แก่

๑. กรณีของบุคคลทั้งสองรายดังกล่าวเกิดก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ แต่ไม่เคยถูกถอนสัญชาติไทย จะมีสิทธิยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ได้หรือไม่ อย่างไร

๒. กรณีผู้ยื่นคำร้องที่เคยมีประวัติอาชญากรรมและคดีสิ้นสุดแล้ว โดยพ้นโทษมานานหลายปี มีสิทธิยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ได้หรือไม่ อย่างไร ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาประเด็นข้อหารือดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นแรก การพิจารณาสัญชาติของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรจะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยสัญชาติที่บังคับใช้อยู่ในขณะที่บุคคลนั้นเกิด และกฎหมายว่าด้วยสัญชาติฉบับต่อๆ มาว่ามีบทบัญญัติที่กระทบต่อการได้สัญชาติของบุคคลนั้นหรือไม่ อย่างไร ดังเช่นกรณีของนางเจียงฟาง แซ่หลี่ และนางเสี่ยวฝอย แซ่หลี่ ดังกล่าวข้างต้น ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลทั้งสองเกิดในราชอาณาจักรเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ตามลำดับ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาเมื่อมีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยข้อ ๑ ของประกาศฉบับนี้กำหนดให้ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรโดยมีบิดา หรือมารดา (กรณีไม่ปรากฏบิดา

/ที่ขอด้วย...

ที่ชอบด้วยกฎหมาย) เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ย่อมมีผลทำให้นางเจิงฟาง แซ่หลี และนางเสี่ยวฝอย แซ่หลิว ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ วันที่ตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับโดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการถอนสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อเป็นดังนี้จึงถือได้ว่านางเจิงฟาง แซ่หลี และนางเสี่ยวฝอย แซ่หลิว เป็นผู้ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ และมีสิทธิยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้

ประเด็นที่สอง มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยไว้ประการหนึ่งคือจะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ซึ่งเรื่องของความประพฤติดีนั้นเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งด้านบวกและด้านลบขึ้นอยู่กับปัจจัยและสภาพแวดล้อมหลายประการ ดังนั้น การที่จะนำประวัติในอดีตของบุคคลใดมาตัดสินว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีหรือไม่ดี จึงต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบและปราศจากอคติ โดยเฉพาะบุคคลที่มีประวัติอาชญากรรมและพ้นโทษแล้ว ควรต้องพิจารณาเรื่องลักษณะของความผิดที่ผู้ผิดกระทำ เช่น เป็นความผิดโดยประมาท หรือความผิดต่อความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของรัฐ และความประพฤติที่เป็นอยู่ภายหลังจากที่พ้นโทษแล้วประกอบด้วย อย่างไรก็ตามถ้าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ หรือเป็นบุตรของผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศฉบับนี้ โดยมีหลักฐานเอกสารการทะเบียนราษฎรและเอกสารแสดงว่าเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักร นายทะเบียนจะต้องรับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ดังที่แจ้งแนวทางปฏิบัติไว้ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ส่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๔.๑/ว ๑๕๗๘ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ส่วนการพิจารณาคุณสมบัติเรื่องความประพฤติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยนั้น นายทะเบียนอาจสอบถามความเห็นจากบุคคลผู้นำเชื่อถือในท้องที่ประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมด้วยก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอให้แจ้งนายอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน รวมถึงสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบทราบและดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๕๑-๗๓๑๔-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๓)

ที่ มท ๐๓๐๕.๑/ ๕๓๐

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนล้าลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๑๗ กันยายน ๒๕๕๑

เรื่อง ทาหรือการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครพนม ที่ นพ ๐๐๑๗.๑/๑๐๕๗๑ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๑

ตามที่จังหวัดนครพนมได้รับแจ้งจากอำเภอเมืองนครพนม กรณีได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ของนายเตียว เหยียน เลขประจำตัวประชาชน ๓ ๔๘๐๑ ๐๐๗๒๓ ๘๐ ๓ สัญชาติเวียดนาม เกิดวันที่ ๒ มกราคม ๒๔๖๗ มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๘ หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครพนม โดยอ้างว่าเป็นผู้เกิดในประเทศไทยและเคยยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่อำเภอค้นหาหลักฐานไม่พบ อำเภอเมืองนครพนมตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้ร้องไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๓ ซึ่งจังหวัดนครพนมพิจารณาเห็นชอบด้วยกับความเห็นของอำเภอเมืองฯ โดยมีเหตุผลเนื่องจากผู้ร้องไม่มีเอกสารหลักฐานใดที่แสดงว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักร จึงขอหาหรือว่าความเห็นของจังหวัดถูกต้องหรือไม่ และจะมีแนวทางดำเนินการอย่างไร รายละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สำนักทะเบียนกลางได้ตรวจสอบสำเนาเอกสารของนายเตียว เหยียน ตามที่ส่งไปพร้อมกับหนังสือหาหรือดังกล่าวแล้ว พบว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยมีหลักฐานใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเลขที่ ๑๔๔๑/๒๔๘๐ ออกให้โดยสถานitäรวจอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๘๐ ระบุดานที่เกิดตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๗ นอกจากนี้ยังมีหนังสือรับรองเลขที่ ๒๖๓/๒๕๓๗ ออกให้โดยอำเภอเมืองนครพนม เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๗ มีความเห็นน่าเชื่อได้ว่านายเตียว เหยียน เกิดวันที่ ๒ มกราคม ๒๔๖๗ ที่ตำบลในเมือง อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครพนม ดังนั้น จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าผู้ขอไม่มีหลักฐานที่แสดงว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักร อีกทั้งในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ประเด็นเรื่องการเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยนั้น หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๕.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ก็ได้กำหนดให้พิจารณาเฉพาะแต่หลักฐานสืบทับหรือเอกสารทะเบียนราษฎรเท่านั้น เพราะตามข้อเท็จจริงแล้วยังมีบุคคลอีกจำนวนมากที่ไม่ได้แจ้งการเกิดจึงไม่อาจมีสืบทับได้ กรณีตามข้อหาหรือจึงขึ้นอยู่กับพิจารณาของนายทะเบียนอำเภอเมืองนครพนมในฐานะผู้พิจารณาหลักฐานของผู้ขอและเสนอความเห็นต่อนายอำเภอ และ

/นายอำเภอ...

นายอำเภอเมืองนครพนมในฐานะผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน จะยอมรับเอกสารของผู้ขอตั้งกล่าวข้างต้นว่าสามารถใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าผู้ขอเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรหรือไม่ โดยอาจขอตรวจสอบหลักฐานการออกไปสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวไปยังสถานีตำรวจภูธรเมืองนครพนม หรือจะสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมก็ได้ และหากพิจารณาพยานหลักฐานของผู้ขอแล้วเห็นว่าไม่เพียงพอที่จะพิจารณาได้ว่าผู้ขอเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ก็ควรต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบโดยระบุเหตุผล ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายและระเบียบที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ รวมถึงสิทธิในการโต้แย้งหรือแสดงพยาน หลักฐานที่เป็นข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งของนายอำเภอและระยะเวลาในการอุทธรณ์ไว้ในหนังสือแจ้งผู้ขอด้วย เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ขอให้แจ้งสำนักงานทะเบียนอำเภอ และสำนักงานทะเบียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภกิจ บุญญฤทธิ์พงษ์)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๔-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๔)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ๘๗๖

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนล้าลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๒๙ กันยายน ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน นายอำเภอพร้าว

อ้างถึง หนังสืออำเภอพร้าว ที่ ชม ๑๐๑๗/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๑

ตามที่อำเภอพร้าวได้ส่งคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๕) ซึ่งนายอำเภอพร้าวได้พิจารณาอนุญาตแล้วจำนวน ๒ ราย ได้แก่เด็กชายภักดี จำชา และนายวงษา สวาทชาติ เพื่อขอให้สำนักทะเบียนกลางกำหนดเลขประจำตัวประชาชน รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึงนั้น

สำนักทะเบียนกลางได้ตรวจสอบรายการบุคคลของเด็กชายภักดี จำชา และนายวงษา สวาทชาติ จากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรแล้วพบว่าบุคคลทั้งสองมิใช่บุคคลที่อยู่ในข่ายจะได้สัญชาติไทย ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ น่าจะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด โดยมีเหตุผลดังนี้

๑. เด็กชายภักดี จำชา เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๕๗๐๑ ๐๑๐๓๐ ๔๙ ๘ เกิดวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ มีบิดาชื่อนายอินเ้าะ จะกอ สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชน ๘ ๕๐๑๑ ๘๔๐๐๕ ๘๕๕ ๑ และมารดาชื่อนางอิต้อแสง จำชา สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชน ๒ ๕๗๐๑ ๐๑๐๔๑ ๖๗ ๗ ซึ่งเลขประจำตัวประชาชนของบิดาและมารดาของเด็กชายภักดีฯ แสดงว่าบุคคลทั้งสองเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด กล่าวคือกรณีของนายอินเ้าะ จะกอ เป็นการได้ลงรายการสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาขอลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ (บุคคลรหัส ๘ กลุ่ม ๘๔) ส่วนนางอิต้อแสง จำชา เป็นกรณีบุคคลสัญชาติไทยแจ้งการเกิดเกินกำหนดตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๕๗ (บุคคลรหัส ๒) ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเด็กชายภักดี จำชา เป็นบุตรของนายอินเ้าะ จะกอ และนางอิต้อแสงฯ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นายทะเบียนอำเภอพร้าวจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลของเด็กชายภักดีฯ เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๕๗๐๑ ๐๑๐๓๐ ๔๙ ๘ และเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๕) เป็นบุคคลประเภท ๕ พร้อมทั้งหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนไว้ด้านหลังสูติบัตรแล้วลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

/๒ นายวงษา...

๒. นายวงษา สวาทชาติ เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๕๗๑๑ ๐๐๐๑๑ ๕๐ ๓ เกิดวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๓๔ มีบิดาชื่อนายฟ้า สวาทชาติ สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชน ๓ ๕๗๑๑ ๐๐๕๘๔ ๕๕ ๑ และมารดาชื่อนางมีแต่ หรือมีแต่ จะดี สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชน ๕ ๕๐๑๑ ๐๑๐๖๒ ๘๙ ๑ ซึ่งเลขประจำตัวประชาชนของบิดาของนายวงษา แสดงว่านายฟ้า สวาทชาติ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในสถานะเป็นบุคคลสัญชาติไทยก่อนวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๒๗ ตามความหมายของบุคคลรหัสประเภท ๓ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๕๒ ซึ่งเป็นการได้สัญชาติไทยก่อนที่นายวงษา เกิด ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่านายวงษา สวาทชาติ เป็นบุตรของนายฟ้า และนายฟ้า มิได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาของนายวงษา บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นายทะเบียนอำเภอพร้าว จะต้องจำหน่ายรายการบุคคลของนายวงษา เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๕๗๑๑ ๐๐๐๑๑ ๕๐ ๓ และเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) เป็นบุคคลประเภท ๕ พร้อมทั้งหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนไว้ด้านหลังสูติบัตรเช่นเดียวกับการณิของเด็กชายภักดี จำา

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวและดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ผลเป็นประการใด แจ้งให้ทราบโดยด่วนด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นาย.....ผู้ว่าราชการจังหวัด.....)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด..... ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๓-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๕)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ๕๔๘

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนล้าลูกกา ปท ๑๒๑๕๐

๙ ตุลาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ทหือการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสืออำเภอเวียงแหง ที่ ชม ๒๐๑๗/๒๕๑๔ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๑
๒. คำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ๖ ของนางสาวดวงรัตน์ สุวรรณ

ด้วยสำนักทะเบียนกลางได้รับแจ้งจากอำเภอเวียงแหงว่าได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ของนางสาวดวงรัตน์ สุวรรณ เกิดวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ โดยบุคคลดังกล่าวมีหลักฐานหนังสือรับรองการเกิดและสูติบัตรที่ออกให้โดยโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ แม่ฮ่องสอน และทะเบียนประวัติผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า จัดทำโดยสำนักทะเบียนอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ระบุนามที่เกิด “พม่า” ซึ่งเป็นข้อมูลที่ขัดแย้งกัน ทั้งนี้ อำเภอเวียงแหงมีความเห็นว่านางสาวดวงรัตน์ สุวรรณ มีคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ จึงขอหารือว่าความเห็นของอำเภอถูกต้องหรือไม่ ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักทะเบียนกลางตรวจหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่า รายการบุคคลที่ปรากฏตามทะเบียนประวัติผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าระบุนามนางสาวดวงรัตน์ สุวรรณ เกิดปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ที่ประเทศพม่า บิดาชื่อนายฉาย มารดาชื่อนางศรี สัญชาติไทยใหญ่ ส่วนรายการที่ปรากฏในหนังสือรับรองการเกิดและสูติบัตรของโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ แม่ฮ่องสอน ระบุนามเด็กที่เกิดว่า ด.ญ. บุตรนางศรี ไม่มีนามสกุล เกิดวันจันทร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ บิดาชื่อนายฉายหลง มารดาชื่อนางศรี (บุคคลต่างด้าว) ซึ่งนายทะเบียนอำเภอเวียงแหงจะต้องสอบสวนข้อเท็จจริงให้ปรากฏว่ารายการบุคคลตามที่ปรากฏในเอกสารทั้งสามฉบับดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ ซึ่งหากนายทะเบียนอำเภอเวียงแหงในฐานะผู้พิจารณาหลักฐานของผู้ขอและเสนอความเห็นต่อนายอำเภอ และนายอำเภอเวียงแหงในฐานะผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านพิจารณาแล้วเชื่อว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน และยอมรับว่าหนังสือรับรองการเกิดและสูติบัตรของโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ แม่ฮ่องสอน เป็นเอกสารที่ออกให้กับนางสาวดวงรัตน์ฯ จริง บุคคลดังกล่าวซึ่งเกิดในราชอาณาจักรไทยเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ย่อมอยู่ในเงื่อนไขที่จะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน

/ตามมาตรา...

ที่ออกให้โดยสำนักทะเบียนอื่น ถ้านายทะเบียนที่รับคำขอตรวจสอบเอกสารแล้วมีปัญหาลงข้อสงสัยเกี่ยวกับเอกสารดังกล่าวย่อมสามารถขอตรวจสอบข้อเท็จจริงไปยังสำนักทะเบียนที่ออกเอกสารนั้นได้

คำถามที่ ๓ การที่กำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยมีหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ให้สำนักทะเบียนขอหาหรือสำนักทะเบียนกลางก่อนนั้น อายากทราบเหตุผลที่ต้องดำเนินการเช่นนั้น และจะมีวิธีปฏิบัติเป็นอย่างไรได้อีกหรือไม่

คำตอบ เนื่องจากหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ เป็นเอกสารที่ออกให้โดยผู้ทำคลอดสำหรับเด็กที่เกิดในสถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน มิใช่เอกสารที่จัดทำโดยนายทะเบียน การจะใช้เอกสารดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย จึงต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าสถานพยาบาลตามที่ปรากฏชื่อในหนังสือรับรองการเกิดนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ และได้ออกหลักฐาน ท.ร.๑/๑ ให้จริงหรือไม่ อย่างไร ซึ่งประเด็นนี้ถ้าสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นได้ดำเนินการตรวจสอบและเชื่อได้ว่าเป็นหลักฐานที่สถานพยาบาลออกให้กับผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยจริง ก็ไม่ต้องขอหาหรือสำนักทะเบียนกลางแต่อย่างใดอีก

คำถามที่ ๔ พยานบุคคลบางรายไม่มีเวลามาให้ถ้อยคำหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเป็นพยาน ทำให้มีการจัดพยานซ้ำกันซึ่งทำให้เกิดความสงสัยในตัวพยานเพราะพยานคนเดียวให้การรับรองบุคคลหลายคน ควรลดจำนวนพยานตามที่นายอำเภอเห็นสมควร

คำตอบ การสอบพยานบุคคลเพื่อรับรองผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เป็นการสอบพยานเพื่อรับรองคุณสมบัติเรื่องการอาศัยอยู่ติดต่อกันในประเทศไทย การเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี หรือการทำความดีประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทยซึ่งเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ไม่อาจพิจารณาจากเอกสารเพียงอย่างเดียวได้ แตกต่างกับการสอบเพื่อรับรองการเกิดของผู้ขอลงรายการสัญชาติซึ่งเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงและอาจจะมิผู้รู้เห็นจำนวนน้อย ฉะนั้น การที่ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยที่อยู่ในห้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเดียวกันจะมีพยานบุคคลให้การรับรองพฤติกรรมซ้ำกันจึงเป็นไปได้ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่าพยานจะต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและรู้จักผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นอย่างดี

คำถามที่ ๕ ในขั้นตอนการพิจารณาของนายอำเภอ มีข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ โดยเฉพาะเรื่องการเกิดในประเทศไทย เนื่องจากพยานบุคคลให้การรับรองในหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๒๐/๑ หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด จะเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ และปรากฏว่าพยานบางรายมีอายุใกล้เคียงกับผู้เกิดจึงเป็นไปได้ที่จะรู้เห็นการเกิด กรณีเช่นนี้จะต้องปฏิบัติอย่างไร เพราะกระทรวงมหาดไทยกำหนดระยะเวลาให้นายอำเภอพิจารณาเพียง ๑๕ วัน

คำตอบ การที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ นายอำเภอต้องพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตด้วยตัวเองเพราะเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ และอาจเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตทำให้คนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงตามกฎหมายได้รับสัญชาติไทยโดยไม่ถูกต้อง

/แต่ถ้าเป็น...

หนังสือตอบข้อหารือ (๖)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ๑๘๒๕๙

กรมการปกครอง

ถนนอังษฤงจักร กทม ๑๐๒๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสืออำเภอเชียงดาว ที่ ชม ๐๔๑๗/ท.ร.๕๓๙ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๑

ด้วยอำเภอเชียงดาวได้ขอหารือประเด็นเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ในการพิจารณาว่า บุคคลที่ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังต่อไปนี้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายดังกล่าวหรือไม่

๑. บุคคลที่มีบิดาและมารดาเป็นสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว บุคคลนั้นเกิดในราชอาณาจักรไทย ระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

๒. บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ไม่ระบุวันและเดือนที่เกิด

๓. บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ แต่เป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ (ท.ร.๓๘/๑)

๔. บุคคลที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

กรมการปกครองพิจารณาแล้วขอเรียนว่า กลุ่มบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ คือผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยเนื่องจากผลของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งแบ่งตามวันที่เกิดได้เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) กลุ่มบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนแต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๑ ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้ต้องเป็นผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ (๒) กลุ่มบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้ต้องเป็นผู้ที่เกิดระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และ (๓) กลุ่มบุคคลที่เป็นบุตรของกลุ่ม (๑) หรือ (๒) ที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เฉพาะผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยขณะยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน บุคคลตามกลุ่มดังกล่าวต้องเป็นผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยไม่ว่าจะมีสถานะเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นการถาวร (มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยประจำตัวคนต่างด้าว) หรือเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นการชั่วคราวหรือได้รับผ่อนผันให้อยู่อาศัยอยู่ได้เป็นกรณีพิเศษ หรือเป็นผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต

/ก็ตาม ทั้งนี้...

ก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากสถานะเกี่ยวกับการมีถิ่นที่อยู่หรือสิทธิอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและกฎหมายว่าด้วยสัญชาติโดยมีนโยบายของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น ประเด็นข้อหาหรือของอำเภอเชียงดาวจึงพิจารณาได้ ดังนี้

๑. กรณีบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว จะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่นั้น มีประเด็นที่จะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับระยะเวลาการได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยและสถานภาพการสมรสของบิดาและมารดาประกอบด้วย กล่าวคือ

๑.๑ ถ้าบิดาและมารดาได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย (มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในหรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) ก่อนบุตรเกิด บุตรนั้นย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และไม่อยู่ในบังคับของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

๑.๒ ถ้าบิดาได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยก่อนบุตรเกิด แต่มารดาได้รับอนุญาตภายหลังบุตรเกิด และบิดาจดทะเบียนสมรสกับมารดา บุตรนั้นย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และไม่อยู่ในบังคับของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ แต่คนกลุ่มนี้จะเสียสัญชาติไทยโดยมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และจะได้สัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการสั่งให้บุคคลซึ่งเคยมีสัญชาติไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับได้สัญชาติไทย ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๘ ซึ่งได้แจ้งแนวทางปฏิบัติไว้แล้วตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๒ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๘

๑.๓ ถ้าบิดาได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยก่อนบุตรเกิด แต่มารดาได้รับอนุญาตภายหลังบุตรเกิด และบิดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดา บุตรนั้นย่อมเป็นผู้ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ และอยู่ในเงื่อนไขที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้

๑.๔ ถ้าบิดาได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยภายหลังบุตรเกิด แต่มารดาได้รับอนุญาตก่อนบุตรเกิด และบิดาจดทะเบียนสมรสกับมารดา บุตรนั้นย่อมเป็นผู้ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ และอยู่ในเงื่อนไขที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เช่นเดียวกับบุคคลตาม ๑.๓

๑.๕ ถ้าบิดาได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยภายหลังบุตรเกิด แต่มารดาได้รับอนุญาตก่อนบุตรเกิด และบิดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดา บุตรนั้นย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และไม่อยู่ในบังคับของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ แต่คนกลุ่มนี้จะเสียสัญชาติไทยโดยมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และจะได้สัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๘ เช่นเดียวกับบุคคลตาม ๑.๒

/๑.๖ ถ้าบิดาและ...

๑.๖ ถ้าบิดาและมารดาได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยภายหลังบุตรเกิด บุตรนั้นย่อมเป็นผู้ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ และอยู่ในเงื่อนไขที่จะได้ สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เช่นเดียวกับบุคคลตาม ๑.๓

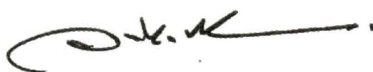
๒. การพิจารณาวันเดือนปีเกิดของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ไม่ ระวันและเดือนที่เกิด สามารถอ้างอิงแนวทางการวินิจฉัยในกระบวนการพิจารณาตัดสินของศาลซึ่งจะใช้ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖ ที่บัญญัติให้นับอายุตั้งแต่วันต้นปีปฏิทินซึ่งเป็นปีที่บุคคลนั้นเกิด ดังนั้น จึงต้องถือว่าบุคคลที่เกิดปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยไม่ปรากฏวันและเดือนที่เกิด เป็นผู้ที่เกิดเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๕ ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาของการบังคับใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

๓. คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ มีหลักฐาน พ.ร.๓๘/๑ หรือบุคคลที่มีเลขประจำตัวประชาชนประเภท ๐๐ ซึ่งตามหลักการที่ต้องคือกลุ่มแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย สัญชาติพม่า ลาวและกัมพูชา แต่เนื่องจากการปฏิบัติที่ผ่านมาพบข้อเท็จจริงว่ามีชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์อื่นได้รับการ จัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลประเภท ๐๐ มีหลักฐาน พ.ร.๓๘/๑ ด้วยเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ ของนายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นที่จะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ปรากฏว่าบุคคลที่ยื่นคำขอลง รายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นผู้ ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยจริงหรือไม่ บิดาและมารดามีสัญชาติใดและอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยในสถานะใด เพื่อจะสามารถพิจารณาได้ว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีคุณสมบัติตามกฎหมายกำหนดหรือไม่

๔. ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเป็นเอกสารราชการที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียน คนต่างด้าว โดยจะออกให้กับคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยและคนสัญชาติไทย ซึ่งเสียสัญชาติไทย ดังนั้น ถ้าบุคคลที่ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตาม มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และมีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ก็ชอบ ที่นายอำเภอจะอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยได้ตามคำขอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอให้แจ้งอำเภอเชิงฉาวยาวจนถึงสำนักทะเบียนทุกแห่งในเขต พื้นที่รับผิดชอบทราบและถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี รักษาการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

17 พ.ย.

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๓-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๗)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๙๓๒๖

กรมการปกครอง

ถนนอังษฤงจักร์ กทม ๑๐๒๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ทหรีอแนวทงปฏิบัติกรขอลงรยการสัญชติไทยในทะเบียนบ้านตามมตร ๒๓ แห่งพระรชบัญญัติ
สัญชติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่ารชการจังหวัดเชียงรย

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงรย ที่ ชร ๐๐๑๗.๑/๓๐๓๒๖ ลงวันที่ ๑๗ พฤคจิกายน ๒๕๕๑

ตามทีจังหวัดเชียงรยแจ้งว่าได้รับข้อหรีอของอำเภอเชียงแสนเกียวกับนวทงปฏิบัติในการ
ลงรยการสัญชติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามมตร ๒๓ แห่งพระรชบัญญัติสัญชติ (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีนางแสงปัน ชัยโชค บุคคลสัญชติพม่า เกิดวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๑๓ และนางสาวบุญมี
คำนวล สัญชติไทยใหญ่ เกิดวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๓ ว่าบุคคลทั้งสองรยมีสิทธิขอลงรยการสัญชติไทยตาม
มตร ๒๓ หรือไม่ ซึ่งจังหวัดเชียงรยมีความเห็นว่นางแสงปัน ชัยโชค เป็นผู้ถูกถอนสัญชติไทยตามประกาศ
ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ส่วนนางสาวบุญมี คำนวล เป็นผู้ไม่ได้สัญชติไทย
ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว จึงมีคุณสมบัติที่จะขอมิสัญชติไทยตามมตร ๒๓ ได้ และขอหรีอว่า
ความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ ความละเอียดยังอยู่แล้ว นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วขอเรียนว่า ผู้ที่มีสิทธิขอลงรยการสัญชติไทยในทะเบียนบ้าน
ตามมตร ๒๓ แห่งพระรชบัญญัติสัญชติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ จะต้องเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรและ
เคยมีสัญชติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนแต่ถูกถอนสัญชติไทยโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗
ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ (เกิดก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕) หรือไม่ได้สัญชติไทยโดยประกาศ
ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ (เกิดระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕)
รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชติไทยตามมตร ๗ ทวี วรคหนึ่ง แห่ง
พระรชบัญญัติสัญชติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เฉพาะผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งในการพิจารณาสัญชติของบุคคลนั้นจะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วย
สัญชติที่บังคับใช้อยู่ในขณะทีบุคคลนั้นเกิด และกฎหมายว่าด้วยสัญชติฉบับต่อๆ มาว่ามีบทบัญญัติทีกระทบ
ต่อการได้สัญชติของบุคคลนั้นหรือไม่ อย่างไร ดังเช่นกรณีตามข้อหรีอของอำเภอเชียงแสน รยนางแสงปัน
ชัยโชค ซึ่งรยการตามฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรระบุว่เกิดวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๑๓ บิดาและมารดา
สัญชติพม่า ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่นางแสงปันฯ เกิดในราชอาณาจักรเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยมีบิดาและมารดา

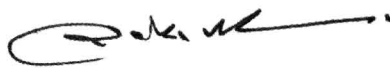
/เป็นคนต่างด้าว...

เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาเมื่อมีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยข้อ ๑ ของประกาศฉบับนี้กำหนดให้ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรโดยมีบิดา หรือมารดา (กรณีไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย) เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ย่อมมีผลทำให้นางแสงปัน ชัยโชค ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ เมื่อเป็นดังนี้จึงถือได้ว่านางแสงปัน ชัยโชค เป็นผู้ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และมีสิทธิขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ส่วนกรณีนางสาวบุญมี คำนวล เกิด พ.ศ. ๒๕๓๓ บิดามารดาสัญชาติไทยใหญ่ ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่านางสาวบุญมีฯ เกิดในราชอาณาจักรเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง บุคคลดังกล่าวย่อมไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ ที่กำหนดให้บรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรเมื่อประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับโดยมีบิดา หรือมารดา (กรณีไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย) เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ไม่ได้สัญชาติไทย เมื่อเป็นดังนี้จึงถือได้ว่านางสาวบุญมี คำนวล เป็นผู้ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และมีสิทธิขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี รักษาการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

๔ ส.ก. 2551

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๔-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๘)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ๑๑๑๓

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนล้าลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองมุกดาหาร ที่ มท ๕๒๐๐๑/๗๑๗ ลงวันที่

๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑

ด้วยสำนักทะเบียนกลางได้รับการหารือจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองมุกดาหารกรณีได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ รายนายศรีประเสริฐ เพชรชมพู เลขประจำตัวประชาชน ๐๐ ๔๙๙๙ ๑๐๑๐๙๙ ๘ สัญชาติลาว เกิดวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๑ โดยแสดงหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) จากโรงพยาบาลมุกดาหาร หลักฐานแสดงผลการเรียนตามแบบ ป.๐๕ และหนังสือรับรองจากโรงเรียนบ้านศรีบุญเรือง จึงขอหารือว่าหลักฐานดังกล่าวเป็นหลักฐานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในการพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลที่ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่ ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วขอเรียนว่าบทบัญญัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปแก่บรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย แต่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ฯลฯ โดยมีเงื่อนไขว่าบุคคลนั้นต้องอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดี หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการเรียกตรวจพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ปรากฏตามหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ โดยในส่วนของหลักฐานทะเบียนราษฎรนั้น ได้แก่ ทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔ หรือ ท.ร.๑๓) ทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ท.ร.๓๘/๑ ท.ร.๓๘ ก หรือ ท.ร.๓๘ ข แล้วแต่กรณี) สูติบัตร ทะเบียนคนเกิด หรือใบแจ้งการย้ายที่อยู่ เป็นต้น สำหรับประเด็นเรื่องหลักฐานที่แสดงว่าผู้ขอลงรายการ

สัญชาติไทยเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยนั้น นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นในฐานะผู้พิจารณาหลักฐานของผู้ขอเพื่อเสนอความเห็นต่อนายอำเภอ และนายอำเภอในฐานะผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านสามารถพิจารณาได้จากหลักฐานหลายประเภท อาทิ สูติบัตร ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อย หนังสือรับรองสถานที่เกิด หรือแม้แต่การสอบสวนพยานบุคคล เป็นต้น ดังนั้น การที่นายอำเภอ นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจะยอมรับหนังสือรับรองการเกิด ท.ร.๑/๑ ที่โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลออกให้ว่าสามารถใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจและการตรวจสอบพยานหลักฐานเป็นสำคัญ โดยกรณีของ นายศรีประเสริฐ เพชรชมพู มีข้อสังเกตว่ารายการชื่อบิดามารดาและชื่อสกุลในหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) ที่ออกโดยโรงพยาบาลมุกดาหารไม่ตรงกับรายการในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘/๑) ซึ่งหากพิจารณาเห็นว่าหลักฐานดังกล่าวไม่น่าหนักเพียงพอที่จะใช้แสดงว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักร ก็ชอบที่จะเรียกตรวจพยานหลักฐานเพิ่มเติมหรือแนะนำให้ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยยื่นคำขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งสำนักทะเบียนกลางได้แจ้งหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติไว้แล้วตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอให้แจ้งนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองมุกดาหาร รวมถึงสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบทราบและดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมดี คชายังยืน)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๒๗๔๑-๗๓๑๔-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๙)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๕๕๐๔

กรมการปกครอง

ถนนอังสฤงค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ทหือการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๑๗.๑/๖๒๑๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒

ตามที่จังหวัดเชียงใหม่แจ้งว่าได้รับการทหือจากอำเภอสารภีกรณั้ได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ รายนายจีไ้พะ แซ่เอ็ง เกิดวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๖๗ อายุ ๘๔ ปี เลขประจำตัวประชาชน ๓ ๕๐๑๙ ๐๐๒๙ ๘๙ ๘ สัญชาติจีน อยู่บ้านเลขที่ ๑๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลยางเน็ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยแสดงหลักฐานทะเบียนคนเกิดของอำเภอบางซื่อ จังหวัดพระนคร ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว เลขที่ ๖๖๖/๒๔๘๙ ออกให้ที่สถานี่ตำรวจอำเภอ ดุสิต จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๔๘๙ และหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยอำเภอสารภีมีความเห็นว่า ผู้ร้องไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เนื่องจากหลักฐานของผู้ร้องมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดต่างกันคือ สำเนาทะเบียนคนเกิดของอำเภอบางซื่อไม่ระบุชื่อเด็กที่เกิด และระบุวันเดือนปีเกิด วันที่ ๑๐ เดือน ๓ ปี พ.ศ. ๒๔๖๗ ไม่ตรงกับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวที่ระบุวันเกิดที่ตำบลเตี้ยเอี้ย อำเภอเตี้ยเอี้ย จังหวัดแต้จิ๋ว ประเทศจีน เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๖ ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่เห็นว่าประเด็นของนายจีไ้พะฯ อยู่ตรงที่ว่าบุคคลดังกล่าวได้จัดทำใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและได้ต่ออายุอย่างต่อเนื่องตลอดมา ดังนั้นถึงแม้นายจีไ้พะฯ จะเกิดในประเทศไทย แต่ได้เสียสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๖ ทวี่ ที่กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดในราชอาณาจักรแต่บิดาเป็นคนต่างด้าวนั้น ถ้าได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวให้ขาดจากสัญชาติไทยไม่ว่าจะได้รับใบสำคัญฯ ก่อนหรือหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งต่อมากฎหมายมาตราดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๙๙ บัญหาที่ต้องวินิจฉัยคือเมื่อมาตรา ๑๖ ทวี่ ถูกยกเลิกไป การเสียสัญชาติไทยตามมาตราดังกล่าวยังมีผลในทางกฎหมายอยู่ต่อไปหรือไม่ เพราะถ้ามีผลในทางกฎหมายอยู่ บุคคลดังกล่าวย่อมไม่ใช่บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ จึงขอทหือเพื่อจะใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

กรมการปกครองพิจารณาประเด็นตามข้อทหือดังกล่าวแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. มาตรา ๑๖ ทวี่ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ จะใช้บังคับกับบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรโดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว ดังนั้น การที่จะพิจารณาว่านายจีไ้พะ

/แซ่เอ็ง ...

แซ่เฮ้ง เป็นบุคคลที่ขาดจากสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๖ ทวิ หรือไม่ จึงจำเป็นจะต้องพิจารณาประเด็นเรื่องสถานที่เกิดของนายจีไพบง ให้ได้ข้อยุติก่อนว่าเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรหรือไม่ เพราะเอกสารราชการที่บุคคลดังกล่าวใช้เป็นหลักฐานแสดงต่อนายทะเบียนมีข้อมูลที่ขัดแย้งกัน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ร้องที่จะต้องแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อยืนยันถิ่นที่เกิดของตน

๒. ประเด็นเรื่องบุคคลที่ขาดจากสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ จะยังคงเสียสัญชาติไทยตามผลของกฎหมายมาตราดังกล่าวต่อไปอีกหรือไม่ เมื่อมาตรา ๑๖ ทวิ ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙ กรณีนี้ ศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๘/๒๕๐๖ และฎีกาที่ ๑๒๐๒/๒๕๑๑ สรุปว่า “พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๖ ทวิ มีผลทำให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรแต่บิดาเป็นคนต่างด้าว และได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ต้องขาดจากสัญชาติไทยระหว่างระยะเวลาที่กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับอยู่ แต่ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙ ยกเลิกมาตรา ๑๖ ทวิ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ บัญญัติให้บุคคลซึ่งเกิดในราชอาณาจักรได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ย่อมมีผลทำให้บุคคลซึ่งเกิดในราชอาณาจักรแต่ต้องเสียสัญชาติไทยไปตามมาตรา ๑๖ ทวิ ได้สัญชาติไทยกลับคืนมาตามเดิม” ดังนั้น ถ้าบุคคลตามมาตรา ๑๖ ทวิ อยู่ต่อมาจนถึงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ก็อาจถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ถ้ามีบิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือมารดา (กรณีไม่ปรากฏบิดา) เป็นคนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ หรือได้รับอนุญาตให้อาศัยในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอให้แจ้งอำเภอสารภี รวมถึงสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรันดร์ กัลยาณมิตร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๔๑-๗๓๒๔-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๑๐)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๖๕๓๘

กรมการปกครอง

ถนนอังษฤงจักร กทม ๑๐๒๐๐

๒๖ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ทหหรือการแก้ไขทะเบียนประวัติเพื่อดำเนินการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงรายด่วนที่สุด ที่ ชร ๐๐๑๗.๑/๔๑๕๖ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๕๔๘ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๑

ตามที่จังหวัดเชียงรายแจ้งว่าได้รับข้อหารือจากอำเภอแม่สายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขทะเบียนประวัติเพื่อดำเนินการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในประเด็นการแก้ไขสถานที่เกิดจากข้อความเดิมที่ระบุว่าเกิดนอกประเทศไทย เป็นเกิดในประเทศไทย โดยผู้ร้องให้เหตุผลว่ารายการในทะเบียนประวัติมีข้อมูลที่ขัดแย้งกัน เช่น หัวหน้าครอบครัวลงรายการว่าเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ แต่บุตรที่เกิด พ.ศ. ๒๕๒๐ ระบุว่าเกิดพม่า เป็นต้น หรือผู้ร้องบางรายมีเอกสารราชการประกอบการขอแก้ไขแต่บางรายมีแต่พยานบุคคลให้การรับรอง ซึ่งอำเภอแม่สายและจังหวัดเชียงรายมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการแก้ไขรายการในทะเบียนประวัติไม่มีระเบียบกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ น่าจะถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕ โดยอนุโลม จึงขอหารือว่าการแก้ไขทะเบียนประวัติโดยเฉพาะรายการสถานที่เกิดจะถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๑๕ โดยอนุโลมได้หรือไม่อย่างไร เพื่อจะได้แจ้งอำเภอใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่อ้างถึง นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วขอเรียนว่า

๑. การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยต้องยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานที่แสดงว่าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย ได้แก่ สูติบัตร ทะเบียนคนเกิด หนังสือรับรองสถานที่เกิด หรือหนังสือรับรองการเกิดตามแบบ ท.ร.๒๐/๑ เท่านั้น ส่วนทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยที่มีรายการสถานที่เกิดนั้นสามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงเพื่อประกอบการขอหนังสือรับรองสถานที่เกิดหรือหนังสือรับรองการเกิด

๒. การจัดทำทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยดำเนินการโดยการสำรวจ สอบถามประวัติกลุ่มเป้าหมายและบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งอาจเกิดความผิดพลาดได้จากหลายสาเหตุ เช่น ภาษาที่ใช้สื่อสาร

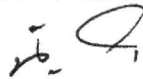
/ทำให้ความ...

ทำให้ความเข้าใจไม่ตรงกัน การบันทึกข้อมูลตามความเข้าใจของผู้บันทึก การแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ เป็นต้น ดังนั้น เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องขอแก้ไขรายการในทะเบียนประวัติจะต้องสอบสวนข้อเท็จจริงให้ปรากฏสาเหตุของความผิดพลาดหรือความไม่ถูกต้องของรายการที่ขอแก้ไข ถ้ามีสาเหตุมาจากการจดบันทึกรายการผิดพลาดหรือไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงโดยปราศจากการทุจริต นายทะเบียนอำเภอหรือนายอำเภอย่อมสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการให้ถูกต้องได้โดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี ดังเช่นกรณีตามข้อหาหรือของอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ รายงานสาวดวงรัตน์ สุวรรณ ซึ่งรายการตามทะเบียนประวัติผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าระบุว่า เกิดที่ประเทศพม่า แต่บุคคลดังกล่าวมีหนังสือรับรองการเกิดและสูติบัตรของโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระบุว่าเด็กเกิดที่โรงพยาบาล ถ้าผลการสอบสวนข้อเท็จจริงเชื่อได้ว่านางสาวดวงรัตน์ฯ เป็นบุคคลที่เกิดในประเทศไทยจริงตามหลักฐานของโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ ก็ชอบที่นายทะเบียนอำเภอเวียงแหงจะต้องแก้ไขรายการในทะเบียนประวัติ ให้ถูกต้อง ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

๓. กรณีบุคคลที่มีการจัดทำทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยไว้มากกว่าหนึ่งกลุ่ม ควรต้องถือเอาทะเบียนประวัติที่จัดทำครั้งแรกเป็นสำคัญ เว้นแต่จะมีหลักฐานชัดเจนว่าบุคคลดังกล่าวเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มใด ก็ให้คงทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นกลุ่มที่แท้จริงไว้ ส่วนรายการที่ซ้ำซ้อนให้นายทะเบียนสอบบันทึกถ้อยคำเจ้าของรายการและพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือไว้เป็นหลักฐานแล้วดำเนินการจำหน่ายรายการบุคคลตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยอนุโลม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้อำเภอแม่สาย รวมถึงสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรันดร์ กัลยาณมิตร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๕๑-๗๓๑๓-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๑๑)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ๑๐๒๙

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนสำลูกกา ปท ๑๒๑๕๐

๓ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน นายอำเภอหล่มเก่า

อ้างถึง หนังสืออำเภอหล่มเก่า ที่ พช ๐๓๑๗/๑๖๑๕ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ตามที่ยื่นอำเภอหล่มเก่าได้ส่งคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งนายอำเภอหล่มเก่าได้พิจารณาอนุญาตแล้วจำนวน ๒ ราย ได้แก่เด็กหญิงบัณฑิต แซ่ลี เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๖๗๐๔ ๐๑๐๑๘ ๒๐ ๔ และเด็กชายณัฐพงศ์ แซ่ย่าง เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๖๗๑๑ ๐๐๐๒๒ ๐๕ ๐ เพื่อขอให้สำนักทะเบียนกลางกำหนดเลขประจำตัวประชาชนรายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึงนั้น

สำนักทะเบียนกลางได้ตรวจสอบรายการบุคคลของเด็กหญิงบัณฑิต แซ่ลี และเด็กชายณัฐพงศ์ แซ่ย่าง จากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่าบุคคลทั้งสองมิใช่บุคคลที่อยู่ในข่ายจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่อาจจะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้เนื่องจากรายการบุคคลของเด็กหญิงบัณฑิต แซ่ลี เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๖๗๐๔ ๐๑๐๑๘ ๒๐ ๔ และเด็กชายณัฐพงศ์ แซ่ย่าง เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๖๗๑๑ ๐๐๐๒๒ ๐๕ ๐ ระบุบิดาชื่อนายวิชัย แซ่ลี สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชน ๘ ๖๗๐๔ ๘๔๐๐๓ ๑๓ ๕ และมารดาชื่อนางมะ แซ่ย่าง สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชน ๘ ๖๗๐๔ ๘๔๐๐๓ ๑๑ ๙ ซึ่งเลขประจำตัวประชาชนของนายวิชัยฯ และนางมะฯ (เลขรหัสบุคคลประเภท ๘ กลุ่ม ๘๔) แสดงว่าบุคคลทั้งสองได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ลงรายการในทะเบียนบ้านตามระเบียบนี้หมายถึงผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเด็กหญิงบัณฑิต แซ่ลี และเด็กชายณัฐพงศ์ แซ่ย่าง เป็นบุตรของนายวิชัย แซ่ลี กับนางมะ แซ่ย่าง จริง บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นายทะเบียนอำเภอหล่มเก่าจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลของเด็กหญิงบัณฑิต แซ่ลี เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๖๗๐๔ ๐๑๐๑๘ ๒๐ ๔ และเด็กชายณัฐพงศ์ แซ่ย่าง

/เลขประจำตัว...

เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๖๗๑๑ ๐๐๐๒๒ ๐๕ ๐ ในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ และเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ เป็นบุคคลประเภท ๕ พร้อมทั้งบันทึกหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนไว้ด้านหลัง สติบัตรของบุคคลทั้งสองรายโดยปฏิบัติตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ส่วนมาก ที่ มท ๐๓๒๒/ว ๑๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๖ โดยอนุโลม

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวและดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมาย และระเบียบกำหนดไว้ ผลเป็นประการใด แจ้งให้สำนักทะเบียนกลางทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิภพ ดำทองสุข)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๕๑-๗๓๑๓-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๑๒)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ๑๐๗๒

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนล่าลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน นายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลป่าซาง

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลป่าซาง ที่ ชร ๕๔๓๐๑/ท.ร.๐๒๔

ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ตามที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลป่าซางได้ส่งคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งนายอำเภอแม่จันได้พิจารณาอนุญาตแล้วจำนวน ๑ ราย ได้แก่เด็กหญิงณัฏฐา อาหิย์ เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๕๗๘๘ ๐๐๐๐๔ ๐๔ ๓ เพื่อขอให้สำนักทะเบียนกลางกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้บุคคลดังกล่าว รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึงนั้น

สำนักทะเบียนกลางได้ตรวจสอบรายการบุคคลของเด็กหญิงณัฏฐา อาหิย์ จากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่าบุคคลดังกล่าวไม่อยู่ในชายจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่น่าจะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้เนื่องจากรายการบุคคลของเด็กหญิงณัฏฐา อาหิย์ เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๕๗๘๘ ๐๐๐๐๔ ๐๔ ๓ ระบุบิดาชื่อนายอดิศร จิรพร์ค์ สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชน ๘ ๕๗๑๕ ๘๔๑๒๘ ๙๙ ๓ ซึ่งจากเลขประจำตัวประชาชนของนายอดิศรฯ (เลขรหัสบุคคลประเภท ๘ กลุ่ม ๘๔) แสดงว่าบุคคลดังกล่าวได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาการสถานบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ลงรายการในทะเบียนบ้านตามระเบียบนี้หมายถึงผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเด็กหญิงณัฏฐา อาหิย์ เป็นบุตรของนายอดิศร จิรพร์ค์ จริง ถึงแม้จะมีมารดาเป็นคนต่างด้าวและเป็นผู้ที่เกิดก่อนบิดาจะได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านก็ตาม บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) (ถ้าบิดาจดทะเบียนสมรสกับมารดา) หรือ มาตรา ๗ (๒) (ถ้าบิดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดา) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลป่าซางจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลของเด็กหญิง

/ณัฏฐา อาหิย์...

ณัชชา อาหิย์ เลขประจำตัวประชาชน ๗ ๕๗๘๘ ๐๐๐๐๔ ๐๔ ๓ ในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ และเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ เป็นบุคคลประเภท ๕ พร้อมทั้งบันทึกหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนไว้ด้านหลังสูติบัตรของบุคคลดังกล่าว โดยปฏิบัติตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๒๒/ว ๑๑ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๖ โดยอนุโลม

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวและดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ ผลเป็นประการใด แจ้งให้สำนักทะเบียนกลางทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิภพ ดำทองสุข)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๓-๖

หนังสือตอบข้อหารือ (๑๓)

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๖๒๕๘๘

กรมการปกครอง

ถนนอังษฤงจักรี กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง หารือการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดระนอง ด่วนที่สุด ที่ รน ๐๐๑๗.๑/๓๗๑๖ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๓

ตามที่จังหวัดระนองแจ้งว่าอำเภอเมืองระนองได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ของนายพก อ่องสุวรรณ และนายหย่ง อ่องสุวรรณ แต่เนื่องจากในการดำเนินการให้กับบุคคลดังกล่าวมีปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องวินิจฉัย จึงขอหารือประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑. นายหย่ง อ่องสุวรรณ เกิดวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๐๔ โดยมีทะเบียนประวัติบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.๓๘ ก) ซึ่งได้รับการจัดทำเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่ความในมาตรา ๒๓ บัญญัติว่า “...ถ้าบุคคลนั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร...” จึงขอหารือว่าการอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกัน จะต้องมิระยะเวลาการอาศัยเริ่มตั้งแต่เมื่อใด ซึ่งจังหวัดระนองมีความเห็นว่าการอาศัยอยู่จริงน่าจะเริ่มนับตั้งแต่บุคคลนั้นเกิด และถ้าบุคคลใดเกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ต่อมาผู้นั้นไปมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ แล้วเดินทางกลับเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย บุคคลดังกล่าวย่อมมิใช่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยติดต่อกัน ถูกต้องหรือไม่

๒. ถ้าผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ไม่มีรายการบุคคลทางทะเบียนราษฎร จะใช้วิธีการสอบสวนพยานบุคคลแทนเอกสารการทะเบียนราษฎรได้หรือไม่ ซึ่งจังหวัดระนองมีความเห็นว่าวิธีการดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยจะต้องมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ถูกต้องหรือไม่

๓. นายพก อ่องสุวรรณ เกิดวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๔๙๖ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว นายพกฯ ย่อมไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ ใช้บังคับ นายพกฯ ย่อมได้คืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติฉบับนี้ และถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ บุคคลดังกล่าวย่อมขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้ ถูกต้องหรือไม่ รายละเอียดแจ้งตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

/กรมการปกครอง...

กรรมการปกครองพิจารณาแล้วขอเรียนว่า

๑. พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปแก่บรรดาบุคคลที่เกิดในประเทศไทยและได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติที่บังคับใช้อยู่ในวันที่บุคคลนั้นเกิด แต่ต้องถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยโดยผลของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ (ผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕) รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และไม่ได้สัญชาติไทยเนื่องจากบิดามารดาถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ โดยมาตรา ๒๓ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านเพิ่มเติมไว้ ๓ ประการคือ (๑) ต้องอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยติดต่อกัน (๒) มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และ (๓) มีความประพฤติหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ซึ่งประเด็นเรื่องการอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยติดต่อกันนั้น กฎหมายมิได้กำหนดว่าจะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่วันที่นั้นเกิด เพราะการกำหนดเช่นนั้นจะเป็นการตัดสิทธิของบุคคลที่สามารถเดินทางไปต่างประเทศได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย อาทิ บุคคลที่เกิดก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ใช้บังคับ (เกิดก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕) ซึ่งมีสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทยตั้งแต่เกิดจนถึงวันก่อนวันที่ถูกถอนสัญชาติไทยคือวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ หรือบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยแล้วต่อมาได้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น นอกจากนี้กฎหมายก็มิได้กำหนดระยะเวลาการอาศัยอยู่ในประเทศไทยว่าจะต้องอาศัยอยู่ติดต่อกันเป็นเวลานานเท่าใด เพราะอาจมีผลกระทบกับผู้ที่มิสิทธิได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ กลุ่มที่เป็นบุตรของผู้ที่ถูกถอนสัญชาติไทยเนื่องจากผู้มิสิทธิกลุ่มนี้คนสุดท้ายคือผู้ที่เกิดในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ในขณะที่มาตรา ๒๓ วรรคสอง กำหนดให้ผู้มิสิทธิที่จะได้สัญชาติไทยยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยได้เมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับกล่าวคือวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ซึ่งมีระยะเวลาห่างกันเพียง ๙๐ วัน ดังนั้น การพิจารณาคุณสมบัติเรื่องการอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยติดต่อกันจึงต้องนับระยะเวลาจนถึงวันที่ผู้นั้นยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทย ส่วนประเด็นว่าจะต้องอาศัยอยู่ติดต่อกันเป็นเวลานานเท่าใดย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจอย่างมีเหตุผลของนายอำเภอซึ่งเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน โดยสามารถพิจารณาได้จากเจตนาที่จะมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยซึ่งตรวจสอบได้จากพยานหลักฐานและพยานแวดล้อมต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ การมีครอบครัว การศึกษาเล่าเรียน การมีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่ง เป็นต้น

๒. ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่ามาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ผู้ที่จะได้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านจะต้องอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ทั้งนี้เพราะเอกสารทางทะเบียนราษฎรเป็นหลักฐานที่แสดงถึงสถานะภาพของบุคคลที่ได้รับการบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติไว้ในระบบการทะเบียนราษฎรของประเทศ นอกจากนี้ การจัดทำทะเบียนราษฎรสำหรับผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ เป็นการเปลี่ยนสถานะบุคคล

/จากผู้ซึ่งไม่มี...

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จากผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยเป็นผู้มีสัญชาติไทย มิใช่เป็นการขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ดังนั้นผู้ที่ขอลงรายการสัญชาติไทยจึงต้องมีรายการบุคคลในระบบทะเบียนราษฎรและมีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักอยู่ก่อนแล้ว จะใช้วิธีการสอบสวนสวนพยานบุคคลแทนเอกสารการทะเบียนราษฎรไม่ได้

๓. กรณีของนายพก อ่องสุวรรณ ซึ่งเกิดวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ถ้านายพกฯ เกิดในประเทศไทยย่อมไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ เนื่องจากผู้ที่จะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จะต้องมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙ ใช้บังคับ นายพกฯ ย่อมได้คืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่กำหนดให้ผู้เกิดในประเทศไทยโดยมารดามีเชื้อคนไทยในระหว่างใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นผู้มีสัญชาติไทย และเมื่อประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ มีผลใช้บังคับ นายพกฯ ย่อมถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑ ของกฎหมายฉบับนี้ และสามารถขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอให้แจ้งสำนักทะเบียนทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สूरสังจะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

22 ก.ค. 2553

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๔๑-๗๓๒๔-๖

แนะนำพื้ชียน

วินัส สีสุข หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานและระเบียบการทะเบียนราษฎร สำนักทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

อาจารย์วินัสของเพื่อนพ้องน้องพี่ในทางด้านสถานะบุคคลและสิทธิ รวมถึงคนไร้รัฐ/ไร้สัญชาติ-ผู้เป็น ‘เจ้าของปัญหา’ มีความลุ่มลึกและแม่นยำในกฎหมายว่าด้วยสถานะบุคคล ที่ชวนให้หลายคนแปลกใจมาแล้ว เมื่อแรกได้ยินว่าอาจารย์วินัส จบทั้งปริญญาตรีและโทมาทางด้านรัฐศาสตร์

เริ่มต้นชีวิตการทำงานด้วยตำแหน่งปลัดอำเภอ สะสมความรู้และประสบการณ์ด้านงานทะเบียน มาตั้งแต่ปี ๒๕๓๔, ปี ๒๕๔๓ ขึ้นเป็นหัวหน้าฝ่ายการทะเบียนราษฎรและสัญชาติ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ) ส่วนการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน ปัจจุบันเป็นหัวหน้ากลุ่มมาตรฐานและระเบียบการทะเบียนราษฎร

ได้รับคัดเลือกเป็นข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๐

เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปและพัฒนากฎหมาย-นโยบายด้านสถานะบุคคล โดยเป็นคนยกร่างกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) เมื่อปี ๒๕๔๒ ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการไร้สถานะทางกฎหมายและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย สนช. เมื่อปี ๒๕๕๐

ปี ๒๕๕๑ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณา พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ (เป็นผู้ยกร่างกฎหมายการทะเบียนราษฎรฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบัน) และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการฯ, เป็นอนุกรรมาธิการฯ ในคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและแนวทางแก้ไขการไร้สถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย วุฒิสภา, เป็นอนุกรรมการติดตามการให้สถานะบุคคลแก่เด็กในคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

ปี ๒๕๕๓-ปัจจุบัน เป็นอนุกรรมการเฉพาะกิจด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพและชนพื้นเมือง ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ด้วยความมุ่งมั่นที่อยากให้ปัญหาความไร้รัฐ-ไร้สัญชาติของประชากรในสังคมไทยได้รับการแก้ไข ปัญหา และด้วยความเป็นข้าราชการที่รักในงานวิชาการ ทุกวันนี้อาจารย์วินัสยังคงทำงานหนักทั้งในและนอกเวลาราชการ

คู่มือเล่มนี้เป็นอีกผลงานดีๆ ชิ้นหนึ่งในอีกหลายชิ้นของอาจารย์วินัส

สถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อพะระวังสภาวะไร้รัฐ Stateless Watch for Research and Development Institute of Thailand - SWIT

จากจุดเริ่มต้นของเพื่อน ๓ คน ที่สนใจงานด้านสถานะบุคคลและสิทธิ ได้ก่อตั้งโครงการเล็กๆ ชื่อโครงการเฝ้าระวังสภาวะไร้รัฐ (Stateless Watch) ในปลายปี ๒๕๔๙ ที่ค่อยๆ เติบโตและพัฒนาตัวเองเพื่อก่อตั้งเป็นสถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อการเฝ้าระวังสภาวะไร้รัฐ (Stateless Watch for Research and Development Institute of Thailand) หรือ SWIT ภายใต้คำแนะนำและการสนับสนุนทางวิชาการจาก รศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

ด้วยเพราะเห็นด้วยกับแนวความคิดที่ว่า-การผลักดันการแก้ไขปัญหาคำวามไร้รัฐไร้สัญชาติในรัฐไทยนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวิจัยและพัฒนา (R&D&M) องค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบัน SWIT เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่มุ่งสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ด้านสถานะบุคคลและสิทธิ เพื่อติดตามการบังคับใช้กฎหมาย สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย ผ่านกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้, ปรับทัศนคติและเสริมสร้างความเข้าใจต่อกฎหมายและนโยบายด้านสถานะบุคคลและสิทธิให้แก่บุคคลผู้มีปัญหาสถานะ รวมถึงภาคส่วนต่างๆ (ราชการ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคม) รวมถึงรณรงค์และผลักดันให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย และนโยบายด้านสถานะบุคคลและสิทธิ เพื่อการจัดการประชากรที่มีปัญหาสถานะบุคคลในสังคมไทยอย่างมีประสิทธิภาพ ยุติธรรมและเคารพต่อหลักนิติรัฐ

SWIT ทำงานภายใต้คำชี้แนะ และข้อคิดเห็นดีๆ จาก รศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, อาจารย์ วีระวัฒน์ ตันปิชาติ (อดีตเจ้าหน้าที่สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ) และรศ.สมชาย ปรีชาศิลป์กุล อธิการบดี มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน-ในฐานะที่ปรึกษา

วันนี้เรายังคงเป็นองค์กรขนาดเล็ก มีเจ้าหน้าที่ประจำ ๓ คน คือ ปิ่นแก้ว อุณแก้ว ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สื่อสารสาธารณะ ดรุณี ไพศาลพาณิชย์กุล นักวิชาการด้านกฎหมาย และกรรณก วัฒนภูมิ นักกฎหมาย

คณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง

คณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง เป็น
อนุกรรมการชุดหนึ่งในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีภารกิจพิเศษเฉพาะตัวในการกำกับ
ดูแลประเด็นของสิทธิในสถานะบุคคล รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่มีปัญหาดังกล่าวที่ถูกละเมิด
สิทธิมนุษยชน

คณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลฯ ถูกแต่งตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจของรัฐธรรมนูญแห่งราช
อาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มี
อำนาจหน้าที่ ๑๐ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. ตรวจสอบการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่
เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการ
การแก้ไข

๒. ปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเรียนรู้ การจัดการความรู้ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ใน
ค่านิยมด้านสิทธิมนุษยชนแก่ภาคีเครือข่ายและสังคมสาธารณะ

๓. ไกล่เกลี่ยเพื่อให้คู่กรณีทำความตกลงในการประนีประนอมหรือระงับข้อพิพาท และแก้ไขปัญหา
การละเมิดสิทธิมนุษยชน พร้อมจัดทำข้อตกลง

๔. เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต่อรัฐสภาหรือคณะ
รัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๕. ศึกษา ประเมิน วิเคราะห์ปัญหาสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน และเสนอแนะวิธีการหรือ
แนวทางแก้ไขปัญหา รวมทั้งจัดทำรายงานผลการศึกษาปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน

๖. ส่งเสริมศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

๗. ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์การ
อื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

๘. การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการฯ อาจเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ
ให้ความเห็นประกอบการพิจารณาเป็นครั้งคราว

๙. รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป

๑๐. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมาย

และปัจจุบันคณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลฯ มี “นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ” ดำรงตำแหน่ง
ประธาน

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ (UNHCR) กับ การกีดกันการขจัดความไร้รัฐ ไร้สัญชาติ

สัญชาติ ถือเป็น จุดเกาะเกี่ยวทางกฎหมายระหว่างรัฐกับบุคคล ดังนั้น ความไร้สัญชาติจึงหมายความว่าถึงสถานะของบุคคลที่ไม่ถูกรับรองว่าเป็นคนชาติของรัฐใดๆ เลย ภายใต้กฎหมายของรัฐที่กำหนด

ความไร้สัญชาติสามารถเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ อาทิ การที่กฎหมายสัญชาติมีบทบัญญัติที่เลือกปฏิบัติต่อกลุ่มชาติพันธุ์ ความล้มเหลวของรัฐในการรวบรวมประชากรในดินแดนของตนเข้ามาเป็นพลเมืองในขณะที่รัฐได้รับอธิปไตย (การสืบทอดของรัฐ) และการขัดกันของกฎหมายของแต่ละรัฐ

ปัจจุบันพบว่าประชากรจำนวนหลายล้านคนทั่วโลกกำลังประสบกับสถานะไร้รัฐไร้สัญชาติ ซึ่งความไร้รัฐไร้สัญชาติดังกล่าวได้ส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อการดำรงชีวิตของบุคคล เนื่องจากสัญชาติมีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกคนในแง่ของความสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในสังคมอย่างแท้จริง นอกจากนี้ สัญชาติยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้บุคคลสามารถอุปโภคสิทธิมนุษยชนได้อย่างเต็มที่ในความเป็นจริงอีกด้วย ในขณะที่คนทุกคนสามารถเข้าถึงและอุปโภคสิทธิมนุษยชนได้เป็นการทั่วไป แต่คนไร้รัฐไร้สัญชาติโดยส่วนใหญ่กลับไม่สามารถใช้สิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวได้ ยกตัวอย่างเช่น คนไร้รัฐไร้สัญชาติที่ขาดเอกสารประจำตัวมักจะถูกปฏิเสธสิทธิทางการศึกษา สิทธิด้านสาธารณสุข และสิทธิในการได้รับการบริการทางสังคมต่างๆ หรือแม้กระทั่งถูกปฏิเสธในการได้รับการจ้างงานอย่างถูกกฎหมาย และในทางเลวร้ายมากกว่านั้น คนไร้สัญชาติเหล่านี้อาจจะถูกจับกุมและถูกคุมขังหากไม่สามารถพิสูจน์ตนได้

จากสถานการณ์ปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติที่เกิดขึ้นทั่วโลกดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจึงลงมติยอมรับ อนุสัญญาเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ไร้สัญชาติ ค.ศ. ๑๙๕๔ (พ.ศ. ๒๔๙๗) และ อนุสัญญาว่าด้วยการลดจำนวนผู้ไร้สัญชาติ ค.ศ. ๑๙๖๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ในเวลาต่อมา

แม้ว่าคนที่ประสบความไร้รัฐไร้สัญชาติบางคนอาจจะสามารถมีสถานะเป็นผู้ลี้ภัยได้ในเวลาเดียวกัน แต่ก็ไม่ใช่ผู้ลี้ภัยทุกคนที่จะเป็นคนที่ประสบปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติ ดังนั้น การกีดกันการจัดการปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติของ UNHCR จึงถูกแยกออกจากภารกิจในการขจัดปัญหาของผู้ลี้ภัย แม้ว่าปัญหาสองอย่างนี้อาจจะสามารถเกิดได้พร้อมกันก็ตามที่

จากการที่สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้มีมติซึ่งเริ่มต้นครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๙๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) UNHCR ได้ถูกมอบหมายให้ดำเนินการในการป้องกันและขจัดสถานะไร้รัฐไร้สัญชาติที่เกิดขึ้นทั่วโลก รวมถึงการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไร้รัฐไร้สัญชาติด้วย และย้อนกลับไปที่ประมาณ ๒๐ ปีก่อน สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติก็ยิ่งได้ขอให้ทาง UNHCR ให้ความช่วยเหลือแก่คนไร้รัฐไร้สัญชาติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการลดจำนวนผู้ไร้สัญชาติ ค.ศ. ๑๙๖๑ ในลักษณะเป็นรายบุคคลอีกด้วย

คณะกรรมการบริหารของ UNHCR ซึ่งมีประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกนั้น ได้วางแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้ UNHCR สามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในเอกสารซึ่งตีพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๖ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ชื่อว่า “บทสรุปเพื่อการกำหนด ป้องกัน และลดปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติ และการคุ้มครองคนไร้รัฐไร้สัญชาติ” เอกสารดังกล่าวยังได้กำหนดกรอบการทำงานที่สำคัญให้ UNHCR ร่วมมือกับรัฐบาล องค์การภายใต้สหประชาชาติอื่นๆ รวมถึงภาคประชาสังคม ในการจัดการกับปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติ

และเพื่อเป็นการดำเนินการตามภารกิจของ UNHCR ในการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลในการจัดการปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติในดินแดนของรัฐ กิจกรรมต่างๆ ของ UNHCR ในแต่ละประเทศจึงสามารถแบ่งตามเป้าหมายการทำงานออกได้เป็น ๔ กลุ่ม ดังต่อไปนี้

- การกำหนดปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับความไร้รัฐไร้สัญชาติ อาทิ ขอบเขตของปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา
- การป้องกันปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติ ได้แก่ การจัดการที่สาเหตุของปัญหา ซึ่งวิธีการในการป้องกันปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติส่วนหนึ่งสามารถทำได้ในระดับของกฎหมายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสัญชาติของรัฐ นอกจากนี้ การจดทะเบียนการเกิดถ้วนหน้าก็ยังเป็นอีกหนึ่งวิธีในการป้องกันปัญหาดังกล่าวได้หากมีการถือปฏิบัติกันอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
- การลดปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติ ได้แก่ การสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายนโยบายเพื่อให้คนไร้รัฐไร้สัญชาติสามารถเข้าถึงสิทธิในการมีสัญชาติใดสัญชาติหนึ่งได้ รวมไปถึงการบังคับใช้กฎหมายนโยบายดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ การส่งเสริมให้แต่ละรัฐเข้าเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาว่าด้วยการลดจำนวนผู้ไร้สัญชาติ ค.ศ. ๑๙๖๑ ก็เป็นอีกหนึ่งช่องทางในการลดปัญหาดังกล่าว
- การคุ้มครองคนไร้รัฐไร้สัญชาติ ได้แก่ การเข้าแทรกแซงและให้ความช่วยเหลือคนไร้รัฐไร้สัญชาติให้สามารถใช้สิทธิต่างๆ ได้ในความเป็นจริง นอกจากนี้ การส่งเสริมให้แต่ละรัฐเข้าเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาเกี่ยวกับสถานะพหุสัญชาติ ค.ศ. ๑๙๕๔ ก็เป็นอีกหนึ่งวิธีในการคุ้มครองคนไร้รัฐไร้สัญชาติได้เช่นกัน

และเมื่อกล่าวถึงการทำงานของ UNHCR ประจำประเทศไทยแล้ว UNHCR ได้ตระหนักถึงแนวปฏิบัติที่ดีของรัฐบาลได้มาโดยตลอดและมีความมุ่งหมายที่จะฝ่ายสนับสนุนแก่รัฐบาลไทยในการดำเนินการทุกๆ มาตรการตามแนวนโยบายแห่งชาติภายใต้กรอบการทำงานของ “ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๘” ในการจัดการปัญหาของคนไร้รัฐไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อไป

“ สิ่งที่สำคัญ ก็คือ ความร่วมมือระหว่าง
ทั้งสามฝ่ายในการผลักดันความริ่อกหมาย
เกี่ยวกับสัณชาติไทยตามมาตรฐาน ๒๓ นี้ ”

รศ.ดร.พินัฏทิพย์ กาณจนะจิตรา สายสุนทร

“ การผลักดันการแก้ไขปัญหาคความไร้รัฐ
ไร้สัณชาติในรัฐไทยนั้นมีความจำเป็นอย่างยั้ง
ที่ต้องมีการวิจัยและพัฒนา (R&D&M)
องค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ”

Stateless Watch for Research and Development
Institute of Thailand - SWIT

“ ความมุ่งมั่นที่อากให้ปัญหาคความไร้รัฐ-ไร้สัณชาติ
ของประชากรในสังคมไทยได้รับการแก้ไขปัญหาค ”

วันส สัศ

คนไทยตามมาตรฐาน ๒๓
ทั้ง พ.ร.บ. สัณชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

9 789747 241440 >